

עדותו של מפקד ביטוח השריון אלוף אברהם אדן

שמך המלא הוא אברהם אדן?	<u>חיו"ר אגרנט:</u>
כן.	<u>א. אדן:</u>
אתה מצהיר כהן צדק לומר את האמת.	<u>אגרנט:</u>
כן.	<u>א. אדן:</u>
אתה יודע כי הדיון סודי וגם עדותך סודית.	<u>אגרנט:</u>
אתה מלווה על ידי מי?	
סגן-אלוף אבירם גלעד.	<u>א. גלעד:</u>
מה שם פרטי ומה שם המשפחה?	<u>נבנצאל:</u>
גלעד שם משפחה ואבירם שם פרטי.	<u>א. גלעד:</u>
מה תפקידך?	<u>יריין:</u>
קצין אג"ס. קצין אג"ס 162.	<u>א. גלעד:</u>
קצין אג"ס שלמה?	<u>יריין:</u>
קצין אג"ס של ביטוח השריון.	<u>א. גלעד:</u>
במלחמה?	<u>יריין:</u>
של אוגדה 162.	<u>א. גלעד:</u>
מה תפקידך כצבא?	<u>אגרנט:</u>
אני מפקד ביטוח השריון מסרץ 1969 וככזה	<u>א. אדן:</u>
אני גם מכהן כקצין שריון ראשי ומיועד בזמן	
מלחמה כמפקד אוגדה 162. שזה האוגדה של הבריג.	
אתה יכול לומר לנו כמה פרטים על קורות חייתך?	<u>אגרנט:</u>
נולדתי ב-1926, 5 לאוקטובר, ילד הארץ, כפר גלעדי.	<u>א. אדן:</u>

א.ו.

- 2 -

ישיבה מז - בוקר

הער: אלוף אברהם ארן

מהחנכתי כחל-אביב, בייתי בפלם "ח מ-1943. הייתי חבר הכשרה ואחר-כך

חבר קיבוץ נירים בו-זמנית לשירותי בפלם"ח. במלחמת השחרור הייתי

מפקד טרוב גבולות בהחלטה, ומפקד פלוגה חיל רגלים בחטיבת הנגב, הגדוד השמיני.

בעצם כל תקופת המלחמה הייתי ~~מפקד~~ בחטיבת הנגב, אחר כך הייתי בגדוד

משביעי והשתתפתי בכל הקרבות עד מבצע אשכול. כל הקרבות של ספור כנגב,

שחרור הנגב, כניסתה למצרים לאכו-עגילה וכבצע עובדה שחרור אילת.

כ-1948 אחרי גמר מלחמת השחרור עברתי עוד קורס מג"דים והייתי קצין מצעעים.

סליחה, שפחתי עוד משהו: בסוף מלחמת השחרור הועברתי לשריון לגדוד 82

והייתי חניך ומפקד קורס ב' של קציני שריון ישראלים. אז עוד היה שריון

מח"ל ובמח"ל והוחלט לעשות איזו ריאורגניזציה של השריון אסאשר לקרוא

לזה כך. אחר כך עברתי קורס מג"דים והייתי קצין מצעעים בסיקוד הדרום.

זה היה ב-1950. אחר כך הייתי משוחרר חמש שנים, ארבע וחצי שנים בעצם,

חזרתי לצבא במרץ 1956, מפקד על גדוד 82, גדוד הסנקיס הסדיר היחיד שהיה אז.

והשתתפתי במבצע קדש כמפקד הגדוד במסגרת חטיבה 7. נלחמתי כאכו-עגילה,

והגעתי עד לתעלה.

אחרי זה הייתי במספר חפידים. נשלחתי לארצות

הברית לקורס שריון מתקדם. חזרתי הייתי קצין אג"ם של גיסות השריון.

אחר-כך תקופה קצרה מאוד, מפקד חטיבת מילואים, חטיבת שריון 60.

אחרי כרמי?

לסקוב:

כן. אחרי זה הייתי מפקד חטיבת סדירה, חטיבה 7.

א. אדן:

אחרי זה הייתי מפקד בית הספר לשריון.

אחרי זה יצאתי לכשנתיים וחצי לימודים באוניברסיטה - כלכלה ומדעי המדינה

באוניברסיטת ירושלים. גמרתי במרץ 1967, חזרתי להיות סגן מפקד גיסות

השריון. פרצה מלחמת יוני 1967, הייתי בהחלטה כמה ימים קצין שריון

ראשי. אחר-כך הצלחתי להתמנות למפקד אוגדת יפה, אוגדה 31.

א.ר.

- 3 -

ישיבה מז - סדקר

אלוף א. ארן

פעלנו בציר מרכזי ובמסגרת המיתלה עד שהגענו שוב לתעלה, אחרי המלחמה חזרתי להיות סגן ספקד ביסודת השריון לקבוצה קצרה ובאוקטובר 1968 הורדתי להקים את הכוחות המסוריינים בסיני.

הורדת לעשות מה?

א. ארנס:

לתכנן את הכוחות המסוריינים בסיני ולעשות מזה

א. ארן:

אוגדה, השם הפורמלי היה הכוחות המסוריינים.

תכננתי והקמתי את קו כר-לב בשלב הראשון. למעשה אותו קו עד מרץ 1969, אז נפתחה ההחשפה. במרץ 1969, קיבלתי את ביסודת השריון.

ספקד ביסודת השריון?

א. ארנס:

כן.

א. ארן:

מאלוף שלי?

לסקוב:

כן. זה הכל.

א. ארן:

מה עשית במלחמה?

א. ארנס:

פיקדתי על אוגדה 162 זו שאמורה להיות האוגדה

א. ארן:

הסדירה. התחלתי בצפון, בבלוזה, בגזרה הצפונית ובמרת

כרוס בעיר סואץ. נלחמתי נגד ארמיה 2 וכיחתי את ארמיה 3.

מאיזה חאריך ירדת לקבל את הפיקוד על אוגדה 162?

א. ארנס:

בחוקף הפקודי כספקד הגיס, מינוי החירוס שלי

א. ארן:

הוא של ספקד אוגדה 162. גייסתי את האוגדה

וירדתי למלחמה ב-6 לאוקטובר.

אשה יכול לומר לנו מה המידע שהיה לך בקשר

א. ארנס:

עם פרוץ המלחמה? בימים לפני פרוץ המלחמה?

בעיקר בשבת?

א. אדן המידע שהיה בידי זה אותו מידע שקיבלתי אותו

כדיונים של פורום מסכ"ל, אני בשונה מאלופי

פיקודים אין לי נגיעה ישירה שוטפת כמה ששייך לכוננות או לתעסוקה מבצע י.ת. יותר נכון תעסוקה מבצעית, כוננות כן. זאת אומרת, אין לי שום אחריות על גזרה ואני גם לא עוקב מקרוב על מה שמתחולל בקווי האויב. בסוכן הזה האינפורמציה שהיתה לי זו אותה אינפורמציה שקיבלתי בישיבות המסכ"ל ביום שבת בבוקר כשש בבוקר או משהו כזה, וגם ביום ששי היחה. ביחה ביום ששי ישיבה אחת וכיום שבת שניה.

המידע היה - אני בעצם ידיעתי שהצבא הסורי

כולו מרוכז כמה שנקרא היערכות קדמית, את זה ידיעתי מהאינפורמציה שנמסרה פדי שבוע במטה הכללי וגם הרגשות שיפנו כל פעם מחדש/עלירי אלוף פיקוד הצפון וידעתי על זה שהצבא הסורי בתקופה האחרונה נמצא בתרגיל גדול, תרגיל צליחה גדולה. זו התמונה שהיתה לי אשר לזמר בשבוע-שבועיים אחרונים לגבי הסורים. אני ביום ששי ידיעתי כבר שאנו נמצאים בכוננות יותר גבוהה כיוון שאת הכוחות הסורים שלי, חלק הזרתי עוד כראש השנה לרמת הצפון. אולי אני אסביר כאן קצת יותר בהרחבה -

ביסוח שריון זה פיקוד ישיר כמעט על כל שריון

הסדיר שנמצא כההליך של הכשרת צוותות, של אסונים.

לא הכנתי, מה אמרת כוחות שריון?

אננס

ביסוח שריון יש להם פיקוד ישיר על מרכיב שריונאים

א. אדן

שמכנהים כסדיר, להוציא שני גדודים אוחסיכה

בת שני גדודים שהיו תחת כפיפות כוללת ישירה של פיקוד צפון. אבל למעשה

פרט לאלה כל שאר השריונאים -

איזו חטיבה זר?

ירין

חטיבה 188.

א. אדן

א.ו.

- 5 -

ישיבה סז - בוקר

א. אדן.

פרט לזה היו לנו עוד שתי חטיבות בסיני - 14 & 401-34 תחת פיקוד אוגדה 252 אוגדת סיני.

זה היה אלוף אלברט?

ידין

כ.ן.

א. אדן

זה אם כן כבר שלוש חטיבות. חטיבת רביעית היא חטיבת 7 שנמצאת בדרך כלל בסביבות באר-שבע. גרוד אחד שלה היה במשך השנה וחצי האחרונים מסוקס דרך קבע גם כן בסיני. גרוד 77, שאר החטיבה הייתה בשכסה ובמחנה נתן על יד באר-שבע זו החטיבה הרביעית, בנוסף לזה, אולי אני אוסר עוד משהו בקשר לחטיבות -

עד עכשיו מניתי ארבע חטיבות מהן אחת בת שני

גרודים: 188 היא תחת פיקוד הצפון. אחת באופן בלעדיו תחת הפיקוד שלי זה חטיבת 7. כאשר השתיים האחרות 14 ו-401 ואוגדת סיני נמצאות מאיזשהי קומבינציה כאשר הם תחת הפיקוד שלי. ומה אחת מהן כל פעם לחלוטין נמצאת בתעסוקה מבצעת ותחת הפיקוד שלפיקוד דרום. שתי החטיבות בסיני, כל שלושה חודשים היו מתחלפות בעיהן, כשחטיבה קדמית היא בתעסוקה מבצעת, חטיבה עורפית עסוקה באמונים ובהכשרת מערך מה שאנו קוראים, הכשרת צוותים. בחטיבת 7 היו שני גרודי טנקים וגרוד חרמ"ש. בנוסף לזה במפקדת חיל שריון הייתה אחריה פיקודת ישירה על מספר אורבנים; שהם כולם אורבנים בעצם להכשרת מערך - הראשון שבהם היה בסיס סירונים ברפית (בסיס סירונים של השריון), השני היה בית ספר לשריון.

אלה גרודים?

אברנט

לא. אלה אורבנים של הורכה. בית ספר לשריון

א. אדן

ממלכתי כב'וליס. ממלכתי-ממ קורסי השרה שלו

יורדים למקומות שונם, לשכטה. אל הבסיס זה ג'וליס.

ועדת החקירה - 7.1.74

א.ו.

- 6 - 10 -

ישיבה מז - בוקר

אלוף א. ארן

השלישי נקרא לזה מחקן אפונים 500 בצאליים שזה הפתקן הפרכזי לאמון
המלואים שלנו.

עכשיו אני רוצה לעזור ולומר משה - שגם בית ספר

לשריון וגם מחקן אפונים 500 נתנד להם בשנים האחרונות מכנה דו-מכליחי כשבנוסף
להיות מחקני הרכה פרופר, הם היו מיועדים חוץ שעות לעבור למבנה של
חסיכות שריון. הרעיון היה ~~המחשבה~~ שמכיוון שיש בבית הספר מעל
מאה סנקים שעוסקים בהדרכה ומאות מדריכים ומפקדי סנקים וחניכים,
במקום לעשות כמו בשעת הימים שפוזרנו אותם לכל מיניחסיכות, לקחת את כל
הפוטנציאל הזה שהוא ערוך ומוכן מראש כולל ציוד, כולל מתכונת ארגונית
כיצד לעבור מסצב בית ספר למצב מלחמה ולעשות את זה לחסיכה על הסנקים שלו.

אחר כן ט.ק.

רעיון טמון שני היה שבזה אמרתי למפקד בית הספר, שהוא אחראי לשלימות הציוד, הסנקים, כי אתם הוא עלול להיקרא בכל רגע לצאת למלחמה. כל הציוד, כל הזיכור, כל האמצע הסנקים, כל הרכב - הכל צריך להיות ברמת כוונות של יציאה למלחמה. הוא הדין בקשר למתקן האמונים 500 שקיבל את השם חטיבה 500. חטיבה 500 נבנתה רק בשנת 1972 כחטיבה. היא הייתה אמורה לצאת למלחמה על אותו ציוד שהיא מאסנת עליו את מערך המילואים שלנו כמסך כל 12 החודשים בשנה. הייתה לה אחריות לצאת עם כל הציוד, הזיכור והסנקים והאנשים. במקרה זה חטיבה 500 לא היו לה חניכים כמו לבית הספר, כי כאן היו באים גורדים להתאמן, גורדי מילואים. לכן כל הסגל של המדריכים היה מאורגן כגדוד קווי-סדיר והיתה לה הכשרה למילואים של צוותות עבור שני גורדי מילואים.

פירוש הדבר שהסד"כ היה אמת שש חטיבות סדיר.

ירי:

חמש.

אלוף ארן:

אחת בצפון, חטיבה 7, שחיס סיני, אחת בית ספר לשיון

ירי:

ואחת 500, אם נתעלם משני גורדי המילואים.

אמת.

אלוף ארן:

למעשה חמש חטיבות פלוס שני גורדיסק

ירי:

בצפון היו שני גורדים ופה אחד. כדרך כלל

אלוף ארן:

הערכת את הסד"כ שלנו כחמש חטיבות סדיר.

אני ממשיך לדבר על הסכנה שלנו. היו לנו עוד כמה אורגנים שהיו דרושים להכשרה כוללת של מערך השיריון, שאם סדיר ומילואים. אחד נוסף היה סדנא גייסות 650, שזה גוף שהיה אחראי להחזקת הסנקים והית לו - למעשה זה היה גוף האורגן הכולל של חיקוני הסנקים כדרג ב', לא ברמה יחידתית אלא חיקונים כרמה יותר גבוהה, והוא עצמו היה מסוגל להתפצל לשני גורדי גשתיים (גורדי שירותי חיסום). אחד עבור האוגדה שלי, 162, ושני עבור האוגדה בסיני, אוגדה 252, האוגדה של סיני. לכאורה צריך להבין שכברנו למכנה של פוטנציאל של שתי איגודות סדיר, כאשר האחת מהן בסיני, 252, והשני שבנויה על חטיבה 7 ועל בית ספר לשיריון כסדירים, 7 ו-460. לבית ספר לשיריון היה מספר 460.

לכן, בחקופתי של השנים האחרונות מאז ששת הימים

או מאחר שהוקמה האוגדה בסיני, החשכנו את עצמנו כפוטנציאל של שתי אוגדות סדיר.

252 כוללת את 14 ו-401, ו-1962 עם חטיבה 7 וביח ידין:

ספר לשיריון.

אלוף א. ארן: כאשר כל אחת משתי החטיבות האלה היו לה השלמות

בסילואים של חטיבה מסוכנת. ל-252 היתה חטיבה שחנתה

ברפיח, חטיבה מסוכנת 204, ועוד גדודים אוגדהיים גם כן ברפיח כרובס, היחידות

האוגדתיות היו מורכבות מגדוד סיוור, אגד ארסילרי ואגד חחזוקה.

היו"ר אגרנט: האוגדה שלך היא 162. זה כלל חטיבה 7 פלוס בית ספר

לשיריון.

אלוף א. ארן: נכון. פלוס בסילואים חטיבה מסוכנת 11, כסיסה כחצור

בדרום, פלוס יחידות אוגדתיות סילואים גם כן כחצור

ומת דרט. זאת אומרת גדוד סיוור, אגד חחזוקה עם גדוד אספקה, גדוד רפואה, עם

גש"ח, אגד ארסילרי בקסטינה.

ידין: גש"ח שחמצל מסידרת הגיס.

אלוף א. ארן: כן. למעשה, מאחר שכסיני היתה פעילות שיריונית אש

אינטנסיבית, חלק ניכר מאד של גש"ח של אוגדה

252 כבר היה ממוקם בסדיר בסיני, והוא נקרא גש"ח 784. זה מספר הגש"ח של אוגדה

252.

מכאן אני רוצה לתת עוד שני מספרים. יש גוף שנקרא...

היו"ר אגרנט: אין לך סכמה?

אלוף ארן: הפעם לא הבאתי. אתן לכם את מכנה הבייס. אני

מצטער שלא העליחי על דעתי שנכנס למכנה הבייס. יש לי

צ'ר טרינג והפעם לא הבאתי אותו, או שאכילאו בפעם הבאה או שנשלח אותו.

למעשה השיטה היתה הגיס היה גוף, או אקדים

ואומר כך: לגייסות שיריון היה מעמד מיוחד ופונקציה מיוחדת בצה"ל. בעוד שיש

חילות רבים כזה"ל, חיל קשר, תחזוקה, ספקה, חיל חימוש, יש גם חיל שיריון.
אבל בשונה מהחילות האחרים, קצין החיל הראשי, זאת אומרת קצין אא שריון ראשי,
היה/ גם ספקד גייסות שיריון. משוני הוא שגייסות שיריון היו במספר אחר.
זה"ל אימץ מעמד מיוחד לחיילות השיריון, לחיל השיריון, כי הוא חייל מסתער,
משום שהוא חייל שיש לו עוצבות. לחיל הקשר ולחיל החימוש אין עוצבות, אין
עוצבות מסתערות, אלא רק משליפות אלפנטים ככל הדרגים ומסתערים, החל מהגדוד,
הפלוגה ועד האוגדה. חיל השיריון היה למעשה אחראי כזה"ל גם על האוגדות
המסוריינות, גם על התורה שלהן, גם על האימון שלהן וכל הדברים הללו.

זה א כקסנ"ר (קצין שיריון ראשי) g

ידן:

כקצין שיריון ראשי. כמפקד גייס - וזה הולך באופן

אלוף ארן:

היסטורי מאז שהוקמו גייסות שיריון, את הגייס אימן,

את כל השיריון הסדיר ואת כל שיריון הפילואים, אימנו כמיחקן האימונים המרכזי, אאב

להכדיל פחיילות אחרים. והחשוב ביותר, הגייס למעשה הקים את כל המערך המסורייני.

הוא היה בונה חטיבות, וכאשר היה מוכרז שחטיבה מסויימת מוכנה, הוא היה מעביר

אותה תחת פיקוד הפיקודים, וכאשר הוחלט על הקמת חטיבה חדשה - הגייס היה מקבל
אם מדובר בהסבה, למשל, הסבה מחי"ר למסוכנת, או הסבה מחי"ר לחטיבת סנקים,
כות אדם של רגלים מהפיקודים./ כל הפעילות ובניין הכוח, אימונו והכשרתו, נעשתה

על ידי גייסות השיריון.

בניגוד לסדיר, כרגע שחטיבת פילואים נכנתה

ידן:

בשיטה שאתה אומר, והיתה סאוהו זמן תחת אאב פיקוד

שלפיקוד, האחריות על גיוסה ואחזקתה היתה כבר של הפיקוד ולא של הגייס.

כדיוק. יש לי את התהליכים. אלה גם בכתב,

אלוף ארן:

בהוראות הפיקוד העליון, שמסיבים את הפונקציה של

הגייס ושל הפיקודים. כאשר הגייס היה גומר להקים חטיבה, הוא היה פוסר אותה

מארגן לפיקוד, ואז הפיקוד היה אחראי לגיוס שלה, לרשת הגיוס שלה, לציוד שלה,

לסנקים שלה, לזיכוד שלה, לשליפות ולתהליך ^{הגיוס} המוכנה שלה.

ידין: המגע שלך סאז ואילך היה אליהם רק כקשנ"ר ולא כמפקד גייס.

אלוף אדן: נכון.

ידין: כמפקד גייס - אהה חתקן אותי אם אני טועה, אנחנו

צריכים לחרגם לשפה אזרחית - כמפקד גייס הם דור צריכים לבנות חטיבת סילואים, להדריך אותה. מאותו רגע שהחטיבה הזאת הוטלמה והוחלש^ה היא חטיבה של פיקוד הצפון, היא היתה תחת פיקוד הצפון, ול תפקידו כמפקד גייס לא היה קשר. אבל היה לו אחריות כלפיהם כקצין שיריון ראשי, היינו בשטח הטקצועי, תורה לחימה, אימון וכיוצא בזה. זה נכון?

אלוף אדן: נכון. כדיוק. תורה לחימה, אאאאא פיתוח אמצעי

לחימה, הקשר או גזיקה בין הסילואים שהיו תחת

פיקוד הפיקודים וכיני, היה אז קשר למעשה בשיבוץ כוח אדם. מינהלת כוח אדם של השיריון, פרכוזיה, על יד קצין שיריון ראשי, לא כמפקד גייס - כולל קידום שלהם, ובחורה, דוקטרינה, ובאימונים - כאשר במקרה של הגייס, האימונים התבצעו כולם כמתקן גייסי. הסדור מתגייסים כמילואים, מובאים אא לפיתקן אימונים מרכזי, למה"ד 500, לחטיבה 500 ומאומנים שם. וכמובן קורסים למפקדים בבית ספר לשיריון או למקצועות. זאת אומרה, אני הייתי מחאר את התהליך כך: מביע חייל צעיר לצה"ל, הוא נכנס לגייסוש שיריון עובר דרך גייס הסירונים, הולך לכית ספר לשיריון, ועושים אותו לסנקיסט או לסייד או לחרמ"ש, הולך אאא שם לחטיבה אמת החטיבות שלנו, ועושים אותו אימון צוות, אימון מחלקה, אפון פלוגה, אימון גדוד, מכלה שלוש שנים שיריון סדיר, כאשר הוא לסירובין, ואז הוא חוזר מתוך החטיבות לקורס ספקדי סנקים לבית ספר, חוזר כמפקד סנק לחטיבות.

אחרי כן - אג

אם הוא הולך לקצונה - הוא הולך ל-כה"ד.1
 וחוזר שוב לכי"ט, עובר שאם קורס קציני שריון וחוזר לחטיבה. משרת
 את שלוש השנים ומשתחרר, או כמפקד סנק או קצין, או כסניקסט ומשתחרר.
 כאשר הוא משתחרר, אצא אא ובשנים האחרונות עוד כסרם השתחרר אוספים
 את כל אלה המועמדים לשיחרור ומבששים חטיבה חדשה, חטיבת מילואים
 ונותנים אותה לפיקוד. אז הוא יצא בגיסות שריון ועבר לחיל השריון.
 הוא סכתן בחיל השריון עד הפרישה, כאשר אחת לשנה או אחת לשנתיים הוא
 עושה ביקור בגיסות שריון או כמפקח המילואים המרכזי, סאוסן, מקבל
 את האסון דרך אורגן של גיסות שריון וחוזר הרה לחיל השריון.

ז"א, אתם ממשיכים להיות אחראים לארגון

יו"ר אגרנט :

של המילואים לחיל השריון.

ולדוריינה.

ארן :

מה שקוראים השתייכות חילית.

י. ירדין :

בנקודה זא, רציחי להבין - בנקודה זאת

רציחי להבין - במדה ובחטיבות המילואים אנשים מגיעים לפרקם כאנשי

מילואים, וצריך כחוכם להכניס - הלא קבעתם את הגיל - זה גם כן אחריהם

של החיל ?

כן.

ארן :

אנחנו צריכים למעשה קידומים חוזרים

לקורס ס"ט לשריון, לקורס חש"ן מתקדם, אנשי מילואים, כאשר ספג"ש כקשנ"ר

מנהל סו"מ עם קציני שליחות וחטיבות מילואים ואוגדות - מאז שיש אוגדות -

יש חחזית קורסים ועושים קידומים, אצא אא שיבוצים. דרך מיפקדה גיסות

שריון, אבל בפונקציה היא קשנ"ר.

ועדת החקירה - 7.1.74

פשיבה מ"ז - בקר

הער: אלוף א.אדן

א.ג.

י. ידין :

כדי שמפקד הגייס, שהוא גם קשנ"ר, יוכל
להתפצל יש לו עוזר מיוחד שבקמן מלחמה

הוא נהפך לקשנ"ר ?

א.אדן :

יש חיק וכתיק הזה מפקדה ביסוד שריון
מתפצלת ל-2. האחד זה קשנ"ר, שנשאר כפונקציה

של יעוץ למטה כללי.

י. ידין :

אבל, זה אדם הנמצא בתקן?

אדן :

כן. זה בעצם, סגן מפקד הגייס, אך ראש
תח"ש - חזרת חיל שריון. למשל, עכשו זה תת-אלוף

אליעד. קדם היה תת-אלוף ציפורי.

ידין :

מה היה התפקיד של תת-אלוף ציפורי לפני

ההתפצלות?

אדן :

הוא היה סגני כמפקד הגייס, אבל תקופה קצרה
מאד של מספר חדשים לפני כן הוא הלך להיות
מפקד פו"ם וקבלתי סגן אחר, את תת-אלוף דביק תמרי. תת-אלוף ד. תמרי -
כאשר התפצלנו - הלך להיות קשנ"ר ואני ירדתי עם אוגדה 162. תת-אלוף תמרי
ביקש מהרמטכ"ל לרדת להיות סגני כסגן מפקד אוגדה אש"מ וצפ"ר שלא
היה לו משהו מיוחד לעשות החליף אותו. זה נעשה ותת-אלוף תמרי בא אלי.

א.ג.

מה שנוצר, אם אפשר להסתכל על התמונה, זה
 שמיפקדה ביסוס שריון עושה את כל הפעילות השריונית הקשורה בחיל השריון,
 גם עבור המילואים, וכאוחז הקשר למעשה אנו יצרנו עוד מיכנה אחר. מכיון
 שלבייס היו אוגדה 252 - זאת האוגדה שלנו - וארבע מסיבות סדירות, והסדיף
 בדרך כלל כזהל מקבל בזמן מלחמה השלמות של מילואים לפלוגות המיפקדה ולפונקציות
 שלו, יש הכול בין האגודות האלו תקן ב' בימי שלום לבין תקן א' בימי
 מלחמה; הקמנו אגדי ימ"חיים, שני אגדי ימ"חיים (ימ"ח - יחידת מחסני הרום)
 אחד עבור אוגדה סיני, ז"א היה לנו אגד ימ"חיים 178 עבור 252 ואגד ימ"חיים
 367 עבור אוגדה 162. היות ו-252 עמדה עם הפנים לאויב, ז"א
 היחה עסוקה בהחמה, קיבל מפג"ש (מפקדת ביסוס שריון) את הפיקוח השוטף
 והאחריות הפיקודית על אגד ימ"חיים 178 עם קיום זיקה ל-252.

המסמעות היא, שאנו אצטמצם חזינו תמונה ש-252

יכל להיות "אינבייג'ר" בקרב חזק עתהמצרים. המיפקדה שלי אימצה גם את
 אגד ימ"חיים של אוגדה סיני, למרות שהיא היחה סדירה, משום שראינו שהם
 יכולים להיות כבליפה ואנחנו אצטמצם נבייס להם מאחור את מה שהם צריכים.

ולאחרונה, נשאר עוד דבר אחד להזכיר: היה

לנו גדודון שנקרא גדוד סער 606 שזה אלמנט של הנדסת סער, שהוא חילי חיל-
 הנדסה, אבל החת פיקוד שלנו לצרכי פיתוח וקידום כל החפישה והשיטות והאמצעים
 של הנדסת סער עבור השריון.

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה מ"ז - בקר

הער' אלוף א.אדן

א.ג.

נכנצל : כאיזה תקופה נערכה א כל ההתארגנות הזאת?
מתי הוחל בה ופתי הושלמה?

ארן : אני הייתי רוצה לראות את התקופה, שניתן להכחין בה כשתי גישות; גישה אחת - מה נלמד ונעשה מאז שש הימים, אני יכול לרונן בה מה נלמד ומה נעשה מהיום שנעשיתי מפקד בייס, דהיינו מ-3 למרץ 1996.

ירין : הייתי רוצה לקבל תמונה שלמה, היות ואתם אחראים חילית לפחות גם על חטיבות המילואים כשריון האחרות, מה היה בסד"ק במקרה של גיוס עוד חטיבות שריון חוץ משתי האוגדות האלה והחטיבה הסדירה שהיחנ כצפון, אם אפשר לדעת בקצרה מה היה מחוכנן במילואים? כי רוב הבעיות שאנחנו אחר כך נתקלים זה גם קשור לחטיבות שאינם נכללים במספרים שאחא נתח לנו קדם, אני מתכוון לסד"ק הכולל, כולל המילואים, היחן לנו תמונה גם סכחינה ארגונית, למשל, אם בשלב מסוים בשבת א- אנחנו יודעים - היה ויכוח בפיקוד העליון אם לגייס מיד שתי אוגדות או לגייס ארבע אוגדות, למה הכוונה הייתה? הלא הסדיר היה מגויס, על מה היה הויכוח? על מה זה חל?

אחאחאחא

י.א. נכנצל : כל ההתארגנות הייתה עד המלחמה? שום דבר לא מאז פרוץ המלחמה?

א.אדן : כן, הכל לפני המלחמה.

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה ס"ז - בקר

הערות: א. ארן

א.ג.

י. ירון:

כדי לחדר את השאלה - כל מה שאמרת לנו עד עכשו, כאילו כל זה הל על הדרום והצפון מחוץ

למשחק.

א. ארן:

השאלה אם לענות על זה עכשו או אולי אתאר אחרת איך בנינו את הסדר"ק ומה הלאה.

זה יהיה יותר טוב אם אחיחם כך.

למעשה, בששת הימים היו לנו 5 חטיבות משורינות

ו-4 חטיבות ממוכנות. זה היה מאורגן ב-4 אוגדות, מהן שלש פעלו בסיני, של יפה, של אריק ושל של, ואלעד פלר בפיקוד מרכז-צפון. זה היה בששת הימים. האוגדות היו משימתיות, מה שנקרא, וכלתי קבועות, היו מפקדות שאפשר היה לצרף אליהן מספר כזה או כזה של יחידות וחטיבות.

אנחנו, במלחמה הזאת, נכנסנו עם 20 חטיבות: 14 אחת

חטיבות סנקים - להבדיל ממשורינות - ו-6 חטיבות ממוכנות, ו-6 אוגדות אוגדות קבועות, כאשר אחת מהן היא לא לגמרי עדיין אוגדה קבועה. אחת 440 היא החטיבה השביעית. אם כן, נכנסנו עם שש אוגדות קבועות ו-440 בתהליך של מיפקדה משימתית, שש וחצי אוגדות, למעשה.

חל שינוי מיבנה, אנחנו עשינו שינוי מיבנה.

אם בששת הימים לחם שריון במיבנה לגמרי אחר, למשל, החטיבה היו בה שני גדודי סנקים וגדוד חרמ"ש. בחטיבה משורינת. חטיבת הסנקים מורכבת מ-3 גדודי סנקים כאשר בכל גדוד סנקים יש פלוגת חרמ"ש.

ועדת הקירה - 7.1.74

שיבה פ"ז - בקר

הקר: אלוף א.אדן

א.ג.

מה היה השינוי?

פ"ר אגרנט:

השינוי היה שבשעת הימים כפי שאמרת, היה
המכנה, והפעם אנחנו התארגנו לפני כן במכנה
של 3 גדודי סנקים ובכל גדוד סנקים יש פלוגת חרמ"ש אורגנית.

אדן:

זה חטיבות סנקים?

י. ידין:

כן.

אדן:

חטיבות
וחטיבות מסוינות? 14 חטיבות אחרות סנקים
ו-6 חטיבות מסוכנות. ז"א סנקים - להבדיל

ידין:

מסוכנות.

במסוכנות אין כמעט הבדל עקרוני. יש שינויים
קטנים; נשאר בשם הימים אשש ועכשו אותו

א.אדן:

מכנה.

במסוכנות, מה המכנה? או שהוא היה אותו דבר,
למעשה?

י. ידין:

במסוכנות יש גדוד סנקים בן 4 פלוגות ועוד
שני גדודי חרמ"ש גם כן בני 4 פלוגות.

א.אדן:

אחרי רשמה אד.

לפני כן אב.
אר.

הערן אלוף אברהם ארן

היו"ר אברנט:

אתה אומר: גודל סנקים של 4 פלוגות..

ארן:

ועוד שני גדודי חרמ"ש בני 4 פלוגות כל אחד.

ידין:

כאשר אתה אומר שבמלחמה נכנסנו עם 20 חטיבות, בין

כאלה ובין כאלה, מה היה המספר הכולל של הסנקים?

ארן:

במלחמה הזו?

ידין:

כן. ב-20 חטיבות אלה.

ארן:

אנחנו נכנסנו עם 2118 סנקים כאשר בשש-הימים היו

לנו 1070 סנקים, אם אני זוכר נכון.

לסקוב:

הוכל גם לעשות השוואה של פרבנות 81, 120, 160,

נשק נ.א. אחד..

היו"ר אברנט:

אתה אומר שבמלחמה זו נכנסנו עם 2118 סנקים.

ארן:

אני רוצה שתרעו שזה כולל 125 סנקים שהוזרפו חוץ

כדי מהלך המלחמה. פתחנו עם 1933 סנקים. הזרפנו

חוץ כדי לחימה עוד 125 סנקים.

ידין:

אאאאא רק שאלה צודית, אתה חביע לזה אחר-כך.

עד כמה שאני זוכר, בזמן המלחמה - הייתי אמנם ב"כ"ק -

לא היה לנו יום אחד שבו היו בפעולה, לפי הדיווח מכל החזיתות ביהר,

יותר מ-1200 סנקים.

ארן:

כן. אינני יודע אם המספר בדיוק.

ידין:

כלומר, כשיא בדרום - כ-800, וכשיא בצפון כ-400,

פלוס איזה 100 כביה-ספר.

- ארן: כדורס אני חושב שהיינו רוב הימים על 600.
- ירין: אני לוקח את השיא.
- ארן: אחת צודק. הצרה שלנו במלחמה שנכנסנו "פיס-מיל",
ככדור,
ועקב זה היו לנו אבידות | והתקצוח הכוח היחה אסית.
שכני הלחימה היו מהרוע הראשון בלחי-סוצלחים מבחינה זו.
- ירין: אנחנו עוד נגיע לזה. אני רצייתי להכין, אם זה נכון
שבערך 800 סנקים - לאו דווקא אותו הסנק, אבל סדר-גודל
של 800 סנקים אף פעם לא היחה בתוך הלחימה; או שהושמד או שקולקל.
- ארן: נכון לומר שלמרות שהיו לנו 2118 סנקים -
להבדיל מששת-הימים, שכל מה שהיה לנו יצא למלחמה,
פה זה נכנס "פיס מיל" ולכן המצבה היומית הריאלית, או האפקטיבית, היחה בערך
1,000, אני חושב, כמו שאתה אומר.
- ירין: חצי כמעט.
- ארן: חצי.
- לסקוב: תוכל לתח השוואה? נרוסיף לכך אולי את מספר הסובילים,
סובילי סנקים וגדודי חרמ"ש, בששת-הימים וכיום ההכיפורים.
להוסיף לנתוני ההשוואה גם חרמ"ש וגם סובילים.
- ארן: על סובילים - אין לי.
- לסקוב: כמה סובילים היו לך בששת הימים?
- ארן: אני יכול להגיד לך כמה סובילים קיבלתי עכשיו,
לאוגדה שלי.

דעה החקירה - 7.1.74
 ישיבה מ"ז בבוקר
הער: אלוף א, ארן

כמה בשעה-הימים?	<u>לסקוב:</u>
אינני יודע את המספר.	<u>ארן:</u>
אולי אפשר לבקש ממנו שיכין את הנחונים.	<u>לסקוב:</u>
זה ראש אב"א..	<u>ארן:</u>
חרמ"ש, אצ"צ נ.ט. 160,120,81.	<u>לסקוב:</u>
על חרמ"ש אני יכול לוטר. אין זה כאן סאורגן בסבלה.	<u>ארן:</u>
אגיד כך: אם היו לנו 5 חטיבות סנקים..	
אם אינך יכול להגיד זאת בעל-פה, חבקש שיכין את הנחונים וישלח לנו.	<u>לסקוב:</u>
בס מספר המרגמות.	<u>ירין:</u>
כל נ.ט., 81 - 120 - 160.	<u>לסקוב:</u>
אני יכול להיכנס לדברים אלה כעה לאו דווקא עם סבלאוח.	<u>ארן:</u>
על הנושאים האלה שאתה מדבר עליהם היו דיונים וויכוחים, על טרופורציה בין חרמ"ש וסנקים, גם בפורום המחסי"ם של השריון, וגם בדיוני מטכ"ל. היו על כך דיונים, ואני יכול לספר על הגישות העקרוניות. וכנ"ל על ה-נ.א. ועל ה-81, על כל הסוגיות האלה.	
אני מכין שאתה כאמצע תשובה לשאלות של פרופ' ירין.	<u>הי"ר אגרנט:</u>
נכון. למעשה אנחנו במשך חמש השנים האחרונות התעצמנו מ-9 חטיבות ל-20 חטיבות, כאשר בסנקים התעצמנו בקצב כפליים. עשינו שינויים ארגוניים רבים מאד כמיכנה הפלוגה, הגדוד, החטיבה, האוגדה. השינויים האלה נעשו על בסיס ניתוח לקחי מלחמת ששת הימים	<u>ארן:</u>

ועדת החקירה - 7.1.74
 ישיבה ס"ז כבוקר
 העש: אלוף אברהם ארן.

ארן (המשך):

וראיית המלחמה הבאה, כאשר ^{גרסנו} ~~אנחנו~~ שכמלחמה הבאה צפויה מלחמה בין מסות רציניות של סנקים משני הצדדים, ויש להקנות לשריון שלנו צורה ארגונית שתביא לפירוי יצוי אה הסנקים שיהיו לנו. לכן הסקנו את פלוגת הסנקים מ-14 סנקים ל-11 סנקים. במקום 4 מחלקות רק 3 מחלקות. את גדוד הסנקים הקטנו מ-58 סנקים ל-36 סנקים. במקום 58 סנקים, שזה היה 4 x 14 ועוד 2 - מג"ד - סמג"ד; ל-36 סנקים, שזה 3 x 11 + 3 סיפקה גדוד.

היו ר אנרנט: 36 סנקים בגדוד?

ארן: כן. כל פלוגה היא 11. ואת החטיבה המסוריינת הפכנו לחטיבת סנקים. במקום 2 גדודי סנקים, כל אחד 58, יחד 116 ועוד גדוד חרמ"ש, על אותו מספר של 111 סנקים עשינו 3 גדודי סנקים. במקום 116 - 111 (3 x 36 ועוד 3 סנקים למיפקדת חטיבה). זה מגיע ל-111. גרסנו אז שעל-ידי זה המיצוי והשליטה ויכולת התמרון של כל דרג, גם יהיה יותר פשוט וגם יש לנו יותר יכולת. זוהי חטיבת הסנקים. גרסנו עוד דבר: אפשר לשים לב שאם היו לנו 2 גדודים של 58 בחטיבה המסוריינת, ועוד בגוד חרמ"ש, שזה היה מראש בנוי לזה שבגודי הסנקים יתנו פלוגות סנקים לגדודי החרמ"ש, וגוד החרמ"ש יחן פלוגה חרמ"ש לגדודי הסנקים.

על-ידי זה שאנחנו בנינו גדודי סנקים עם פלוגות חרמ"ש אורגניות, ו-3 גדודים כאלה בחטיבה - אמרנו שבדרך-כלל אנו צופים שחטיבות הסנקים תילחסנה במיכנה אורגני, גם הגדודים, גם החטיבות.

הערות אלוף אברהם ארן

יריין: מתי נעשה השינוי הסופי הזה, מתי זה נכנס לתוקף?

אני חושב שב-197, או ב-1969.

ארן:

החטיבה המסוכנת היתה בנויה על 3 גדודים, כל אחד 4 פלוגות, כפי שאמרתי, שם זה היה בנוי בגדוד הסנקים נותן פלוגה או חצי פלוגה לכל גדוד חרמ"ש. גדוד הסנקים נותן פלוגת סנקים לכל גדוד חרמ"ש, וגדודי החרמ"ש נוחנים לגדודי הסנקים כל אחד פלוגה. ואז מה שהיה לנו - שהדרג המשתער של האוגדה המסוריינת היו לו 2 חטיבות סנקים כגל ראשון קדימה, וחטיבה מסוכנת שהיא בעיקרו חרמ"ש, עם סנקים שמאכסחים ומסייעים לחרמ"ש.

מה היה קדימה?

הי"ר אגרנט:

שתי חטיבות סנקים, אלה קרבות ה-ש, ב-ש, שחזינו.

ארן:

שני סוגי עוצבות יש באוגדה המסוריינת, אלה

שהם בעדיפות סנקים - זה המירב - שתי חטיבות סנקים, ואלה שהם בעדיפות חרמ"ש, וזה החטיבה המסוכנת. כרגיל, בקרבות נגד שריון אויב, ראינו שחטיבות הסנקים יהיו קדימה, והחטיבה המסוכנת תטהר אחריהן, כאשר למסוכנת יש סיוע סנקים, ויש לה גם כן אגרוף סנקים שלה; מחוץ ה-4 פלוגות - אם היא מקצה 2, עדיין נשארות לה 2 אצלה. והיה ויש משימה לעוצבה בעדיפות חרמ"ש, בעדיפות הי"ר, אזי המסוכנת הולכת קדימה, אם זה סיהור, אם זה שטח בנוי.

לאיזה נסיבות?

הי"ר אגוש:

למשימה אשר מצריכה יותר הי"ר ופחות סנקים, אם זה שטח

ארן:

הררי, אם זה שטח בנוי, אם זה לילה.

מה אני רוצה לומר משהו: הראיה שלנו אחרי ששת-הימים

היא היתה נכונה מכיוון המיבנה, אצטמצא לדעתי; היתה קצת מוגזמת כמובן

זה שגרסנו שסנקים תמיד נשתדל שיוכילו את ההתקפה, לא חשוב אם זה שטח הררי, לא חשוב אם זה שטח בנוי, לא חשוב - להדגמה - אם זה יום או זה לילה, אם זה כוץ. אחר הלקחים של מלחמת ששת הימים היה, שנזכחנו לדעת...

העד: אלוף אברהם אדןהיו"ר אגרנט: זהו לקח מששת-הימים?

אדן: כן. למשל, הדעה שלנו הייתה שאנשי-שכירות ירו הרבה אבידות בחטיבה של פוסה גור משום שלא הפעילו מספיק מהר ומספיק טוב את השריון שהיה צא בסיוע. זה דוגמה.

לסקוב: זה היה לקח?

אדן: ברמה החיילית שלנו, אני לא אומר: לקח זה"ל. ברמה החיילית, של חיל שריון, זה היה הלקח.

ידין: דאח אומרת, אז היתה הנחה שששה גור הלך אז עם יותר מדי חרמ"ש או חי"ר, ואת הטנקים הכניס במאוחר, במקום ללכת להיפך?

אדן: לקח של חיל השריון.

ידין: אני מכין. אם הכנתי נכון, לקח זה היה סוגזם כדיעבד, הלכא למעשה עכשיו.

אדן: כן.היו"ר אגרנט: מתכרר היום שזה היה סוגזם.

אדן: אולי אנסה דאח עוד אחרת: התפיסה הקלאסית של שריון בעולם גורסת שיש משימות.

היו"ר אגרנט: אחא מדבר על תפיסה של שריון?אדן: של שריון בעולם, אם אפשר לדבר על תפיסה קלאסית ממוצעת,

או קונצנטוס, שיש פעמים שהטנקים מובילים, ויש פעמים שהחרמ"ש מוביל. אנחנו מהתפיסה הזו סטינו אחרי ששת-הימים, לא באופן עקרוני, אלא שאמרנו, שהדוקטרינה שלנו היא שיש לשאוף תמיד עם טנקים מובילים. זהו לקח

הער: אלוף אברהם אדן:

אדן (המסך:)

על-סמך האויב שלנו, שגם כשחיים שנחשבים כמצריכים עדיפות חרמ"ש, או הובלה של חרמ"ש, הובלת ההתקפה, אנחנו גורסים סנקים קדימה.

הער ר אגרונט: אהה אומר שהמלחמה הנוכחית הוכיחה שזה היה מוגזם.

אדן: כצבע. לא עשינו שום שגיאה בהרכב, אף בתפעול, ובחזרה; אבל בצד של הסיסמאות, בצד של החינוך של המפקדים שלנו - זה יקבל גוון חדש, לדעתי, אחרי המלחמה הזו.

בבנצל: כמה זה התנסו במלחמה הזו? כמה זה בא לידי ביטוי או

הביא לתוצאות?

אדן: אני יכול לומר, זה בכמה וכמה מקרים אני מצאתי את האוגדה

שלי, שבשלב מסוים היחה בנויה על 3 משיבות סנקים,

ללא משיבה מאחורי מסוכנה, כאשר נאלצתי להסתין | לכוחות חרמ"ש/ש"ר אקבל.

זה היה כאשר הייתי צריך להיכנס לחיץ הקלאסי, כאשר הקונדו, החיילים המצריים,

היו בסדורים סגורים, ולא היה חצייתם. זה היה בכניסה לעיר סואץ, כאשר

הייתי צריך להסתין לתוספת של חיל רגלים.

אחרי-כך אי.

לפני כן אר.

ועדת החקירה - 7.1.74

אי.

ישיבה מז' - בכור

העד: אלון ארן: זה בינתיים לקח שלי מטה שנתקלתי במלחמה, אני רוצה להדגיש שזה היה אחרת אילו הייתה לי חטיבה מסוכנת כפי שזה במבנה, אבל שפי א שזה במבנה, אבל כפי שהתגלגלו העניינים לא הייתה לי חטיבה מסוכנת ולא הייתי מושאג בשלבים מסויימים לרוץ עם שלש חטיבות סנקים קדימה, מבלי שהייתה לי חטיבה מסוכנת על סמך התמונה או המחשבה הזו.

יריין: אה זה אני רציתי להבין, אתה אומר שעל סמך ששת הימים נכנסה הדוקטרינה בניגוד לדוקטרינות הקלסיות. מה בעצם, אמרת איזה דבר ככה, אני הייתי רוצה לשמוע אותו במפורש. מה הביא את פיקוד השריון להניח שאצלנו זה מותר? טוב האוייב אמרתי? מה זה, תסביר את זה.

לא מה חשבו אז? מה פירוש הדבר טוב האוייב?

אלון ארן: כהחלט, אני רוצה לאמר גם את המלחמה צריך להתאין א לתנאים של הזירה ושל האוייב הספיציפי. אני מושב שבכל המלחמות שלנו זה מה שעשינו. למשל, מקובל בצה"ל גירסה דיקטרינרית של יחסי כוחות. בעולם מקובל שכדי לחקוף א-א אתה צריך שלש לאחד, צה"ל אומר שאחא צריך אחד לאחד. מקובל שבהבנה אתה צריך,

יו"ר אגרנט: ואצלנו?

אלון ארן: אצלנו אתה צריך אחד לאחד, כן. זה לא אומר שלא משתדלים להשיב עדיפות מקומית חוץ כדי זה אכל בפה"כ ביחסי כוחות כללים מקובלים מעולם שבהבנה אתה אחד לשלש. אנו לא מוששים גם מאחד לחמש. עכשו, על אותו משקל למעשה, אנו גרסנו שאם אנו מפעילים כהלכה את השריון ומשיגים על האוייב, זאת אומרת את הניידות שלנו, אנו משיגים אפקט של הלם על האוייב, גם אם יש רגעים קשים אנו שוכרים אותו ואת זה אנו משיגים על ידי כסוי נמרץ של השריון. זה החינוך שהקנינו למפקדים שלנו וזה לתכנונים שעשינו למלחמות. וזה בהחלט מתכנס על האוייב כפי שלמדנו אותו במלחמות הקודמות. מבחינה זו מלחמת ששת הימים הייתה גרועה בשבילנו.

לפני כן אד.

אי.

ועדה החקירה - 7.1.74

ישיבה מז' - כבוקר

העד: אלוף אכההס אדן

אלוף אדן   שאלה בדו"כך, אם אני שואל את עצמי מה יש לי להגיד

על ההשקפה שלי לגבי התכונות לפלחמה אני יכול לאמר שלא הייתי שותף לשאננות

במה שסיך להכנות וההתעצמות אבל בהחלט מאשים את עצמי בזלזול.

שאננות ביחס לכוחו הסטפרי או מה? של האוייב.

ידין:

אלוף אדן: גם יכולת לחיטחו.

לא היית שותף לשאננות?

ידין:

אלוף אדן: לשאננות לא!

ביחס לכוחו?

ידין:

אלוף אדן: ביחס לכוחו או ביחס למה שאנו צריכים לעשות בכל

התחומים, ביחס לשריון או צה"ל. כי בתחום העשית, זה שאני אסרתי לכם שהיו לנו

20 חטיבות ושש אוגדות וחצי זה פונקציה של דאיפה לא נורמלית, הרכה לפני התכניות

והחשביים של צה"ל שזה חל אצלנו על כל תחומי הארגון וההדרכה, פיתוח התורה

בשריון, פעילות אינטנסיבית של ימים ולילות, ללא סיפה שאננות, מבחינת ההתכונות

לפלחמה. מאידך, אני לא יכול לאמר שלא היה זלזול באוייב שלא כהקשר לזה והנוסחה

היא די פשוטה, הסיבה היא - אנו גרסנו,

זלזול באוייב מאיזו בחינה?

נכנצל:

אלוף אדן: מבחינת יכולת הלחימה שלו, או יכולת פוטנציאלית של

יכולת הלחימה שלו.

רק רוח הלחימה שלו או גם אופן הלחימה?

לנדוי:

לפני כן אד.

אי.

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה סז' - בבוקר

הערות האלוף אברהם ארן

אלוף ארן: אופן ורוח, זאת אומרת אני חושב שזה היה מצוי, הסוג הזה, הזלזול הזה, הם אמרו שהם לא יהיו מסוגלים לתחזק את המערכות, הם לא יהיו מסוגלים לתפעל את המערכות, המנהיגים שלהם לא יהיו מסוגלים לפעול בקרב הגמיש. אני לא אוסר שהרכה מהדכרים שלהם הם לא נכונים, אבל הגישה הכוללת לדעתי, מאגא במדינה, אני קודם הכרזתי על עצמי, אני חושב שיש שותפים, חוגים נוספים, אבל אני חושב שזלזול היה, הישקה המעטה. שאננות לא היתה.

נכנצל: זה הברל דק. זלזול היה, אבל שאננות לא היתה, דהיינו

ככל זאת עשו כל מה שאפשר לעשות או מה?

אלוף ארן: עכשו אני באמת רוצה להסביר את זה.

היו לפעמים גירסאות שאם בגבולות הקודמים הבסנו את האוייב ציק צק עם 1000 סנקים כאשר הם היו מיושנים ברובם. רובם היו שרמנים וה-"פ. איקסים" וצנטוריונים בנזין, הרי שההגזמה סצירנו לחכוע להתעצם באותה מידה שהתעצמו. כי בגבולות החודשים שהם קצרים יותר, שהם על מששולים סבעיים ושהם מאפשרים לנו מרחב התרעה, אנו מרוששים את המדינה אם אנתנו מעמידים צבא כזה גדול כפי שהעמדנו, הויכוחים האלה היו גם פנימיים כתוכנו, במטה הכללי, הנוסחה שאני גרסתי היא שאנו מחפשים ע"י אוייבים עדיפים כעלי פוטנציאל עצום והקריטריון שלנו להתעצמות צריך להיות לא יחסי הכוחות, כמה סנקים ופוטנסיים יש לאוייב? בזאת לא נוכל להתחרות אלא פשוט, התעצמות עד קצה גבול היכולת הפוטנציאלית שלנו ומה שיותר מהר, ובקצב. לכן אני אוסר שמי שיצולם לאחור למשל, את הסבב בבייסות השריון הוא יראה שאנו עכרנו כמשוגעים ימים ולילות לא רק על התעצמות אלא גם על פיתוח תורה, גם על ארגון, גם על פיתוח הדרכה, גם על העלאת הרמה המקצועית, זו חבורה של אנשים שלא ישנו בין ששת הימים להיותם אלא עכרו כסו משוגעים.

אני אולי אתן כעת אילוסטרציה על משהוא קסן. יש לי כאן בתיק, את כל התכניות

של צה"ל מאז ששת הימים היו מספר תכניות התעצמות. פבכ"י, גן"ן, גושן ב'

לפני כן אר.
אי.

ועדת החקירה / 7.1.74
ישיבה מז' - בבוקר

אלוף אדן: אפק, ואופק א' כאשר כל תכנית כזו אמורה להיות רב שנתיים שלש או חמש שנתיים. אחר כך הוחלט לעבור לחמש וכל פעם תכנית הזאת תהיה שנה או שנתיים ובאה תכנית חדשה במקומה. למעשה אני מדבר על התעצמות השריון. למעשה שתי סיבות להתאמת האלה אחת משום שמתעוררות בעיות תקציביות שמתייבות החאפה של התכנית אבל מצד שני הביצוע לא תואם את התכנית הקודמת. והביצוע במה ששיך לשריון הוא לא תואם תמיד עם הטיה כלפי מעלה. אנו תמיד הקדמנו את התכניות הרשמיות והפורמליות למעשה רצנו קדימה ע"י זה שלחצנו על הסטה הכללית, סחפנו את הסטה הכללית והצלחנו לקיים עובדות בשטח של הקדמת בנין השגה. אם למשל, התכנית האחרונה, תכנית אפק, חייבה, היא נפרשה כבר, עד 76, אנו עמדנו בשנה הזו, ב-73 מבחינת השריון לבסוף את העבודה. זה בסג' נהרר אני אומר. כלאמר, גפרנו להקים את כל מה שיכולנו מינוס חטיבה אחת שחכחה לסנק עם סרככה, אבל עבור הסנקים שתיו במדינה, אנו בנינו כוח לכולם, וסתוך ה-21 חטיבות שהיו צריכות להיות לנו באופק, ב-1976, עמדנו עם 20 חטיבות ב-1973. וככה אנו הקדמנו בעצם כל הזמן את התכניות, עשינו את זה ע"י כל מיני אימפרוביזציות כאשר אפילו לא היה לנו מספיק צוותים. התהליך הרביל הוא שכאשר אנשים משתחררים מהמילואים פקודת שירות הכסתון לא מרשה לקרוא להם חצי שנה, אז סותר לקרוא להם לשירות מילואים ואפשר לגבש מהם עוצבות מלואים או לחטיבות. אנו היינו בטרנס כזה שלשה חדשים עד חצי שנה לפני שתורר אני אספתי צוותים סתוך הסערך הסדיר שהצפון ומהדרום, גבשתי אותם בגדודי וחטיבות מלואים וכשהם השתחררו, כאותו יום הם כבר היו חברים בחטיבת מלואים. הסתכנתי כסובן, שאם תפרוץ מלחמה כאשר הם עדיין בסדיר, אז לסנקים שעומדים במלואים לא יהיו צוותים. קצב יצוב והכשרת הצוותים לא הדביק את הסנקים שהצלחנו, שזה"ל העמיד בתוך השנים האלה. עכשו אני רוצה להגיד שאם אני אומר שהיינו 1070 סנקים בששת הימים ו-2100 ביזם הכפורים זה כולל זריקה החוצה של 180 "אם איקסים" סנקי "אם איקס"

ועדה החקירה - 7.1.74

לפני כן - אד.

ישיבה מז' - בבוקר

אי.

אלוף ארן:

וירידה כשרמנים מ-500, וזריקת +150 שרמנים.

לסקובט:

זריקה לקרב אחת מחוון?

אלוף ארן:

לא, לא הוצאה מהמערכת.

אנו הוצאנו 320 סנקים מיושנים

יו"ר אגרנט:

אני מבין שקצב הסנקים לא הרביק את הצווחים?

אלוף ארן:

להיפך.

מבחינת הכשרה כסדיר עבור המילואים.

אנו הוצאנו 180 "אס איקסים" מהמערכת ועוד 150 שרמנים ועדיין גדלנו.

עכשו, יחרת הסנקים בששת הימים היתה לנו פלוגה אחת של סנקי דיזל, פלוגת

"אי" שלש פסון "אי"שש, בימינו אלה כשאני מדבר על 2110 סנקים, כולם

פרט ל-135 הם דיזלים. הוחתם (דהגולם)? כן, אנו גם קלטנו 146 סנקי שלל

סירנים קוראים להם.

ירין:

זה בכלל 2100?

אלוף ארן:

כן, זה בכלל 2100 כאשר הם סוסבים לתוחת 105.

105 יין:

105 היה בכל הסנקים?

אלוף ארן:

בכל הסנקים היה 105 פרט לסנקי שרמן 150 שלהם היו

75. 150 שרמנים עדיין היו

ירין:

זה ה-150 שנזרקו?

אלוף ארן:

לא, נפלטו בכלל "אס" 1 עוד יותר מיושנים.

יו"ר אגרנט:

כמה זה, מה היה שם?

אלוף ארן:

מתוך ה-2100 היו 150 סנקים, 170 סנקים עם תוחת

אופסוליד שהוא כבר בעצם לא מסוגל לחדור לסנקי האויב אבל היהודים החכמים

זה אותו תוחת שהיה על ה"אס איקס", זה תוחת שכבר כששת הימים הפגזים שלו

חש החליקו על ה"סי 55 והוא עדיין הושאר ע"י קוסבינציה שאנו לקחנו ועישנו

סמנו פגזי חלול.

יו"ר אגרנט:

אני רוצה להבין 2000 הסנקים זה כלל את הסנקים הישנים

האלה?

2591

50 - 46 -

לפני כן אד.
אי.

ועדה החקירה - 7.1.74
ישיבה סז' בוקר

פנים
האלוף ארן: כן. זה כלל 170 פיוסנים שכמיושנים שהתוחה שלהם
הוא לא טוב והצלחנו להכניס לו סוג תחמושת שהוא סענה חלקי להשמדה סנקי *
אוייב.

אחרי כן אד.

50 - 47

אני חקעתי בסדרה ארוכה של ריוני מסכ"ל להוציא את הרמנים החוצה מתוך

המסמך - מסמך מס' 100, את כולם, בראיה של חכנון רב-שנתי של 1976.

א. ארן: הצעתי להוציא אותם?

א. ארן: הצעתי להוציא אותם. האלוף של המסמך לזה בחריפות.

י. ירון: על כמה מדובר?

א. ארן: על 170.

י. ירון: אותם ה-170 האלה?

א. ארן: כן. אני רוצה אולי לומר עוד מלה אחת ככל

הקשר הזה - גיסות השו"ן גורסים כל השנים

שלצי הסנקים שלנו אנו צריכים להכין צוותים ועור צוותים רזרביים. זה טוב,

כי יש אנשים בחו"ל, יש אנשים שמרפסיל הכריאות שלהם שד, ולא הרי סנק

כחי"ר. בחי"ר אם במקום כחה של עשרה איש יילחמו שמונה, הפונקציה של הכחה

נשמרת. אם בסנק חסר תוחך חסר סנק קשר, הסנק לא יכול לפעול. לכן חכנו

צוותים רזרביים ויש לזה נוסחאות שונות כמה רזרבה. אנו טענו ש קודם כל

ש-10% צוותים רזרביים זה כמות של שיבוצים שהם נוספים לכמות הסנקים

ולא יופעלו בסנקים. לדוגמא, סמל מבצעים שזה ספק סנק שהוא סמל מבצעים;

סמ"מ, סמ"מ הוא ספק סנק אבל בסנק שלו יש גם כן ספק סנק בנוסף לסמ"מ.

אותם הקצינים, שהוא קמ"צ, שהוא קצין קשר שהם קודם כל אנשי צוותים במכשרה

שלהם, מופיעים במחשב כאנשי סנקים אבל בפונקציות שלא בתוך סנקים. לזה

חכנו 10% כחישובי הכשרת צוותים. לעומת זאת חכנו 15% זה הורר יותר

מאוחר יותר ל-12%.

י. ירון: זה נוסף?

א. ארן: כן. זה נוסף. עבור אנשים שלא מתגייסים מספיק

מהר, עבור אנשים בחו"ל ועבר אנשים שלא מתגייסים

מספיק מהר - מירושון: מישהו שנמצא בשארם-א-שיין או בסדום והחסיבה שלו מתגייסת

בצפון עד שהוא יגיע צריך שתהיה רזרבה מסויימת.

ישעיה סז - בוקר - 52 - א.א.
אלוף א. אדן.

מטרת הוויכוח סביב הרזרבה, סביב הצווחים הרזרביים כעצם מטרתה סביב השאלה כמה גדול יהיה השריון בסדיר, ובמלים אחרות, איזה חגבורות או איזה שיא כוח אדם השריון יקבל מתוך כלל העוגה הצה"לית. זה הוויכוחים בישיבה לבין אכ"א או לבין במטה הכללי, או במלים אחרות אלה ויכוחים שבו השריון רצוה להתגדיל את אחוז חיל השריון הסדיר בהשוואה לחיל הרגלים או בהשוואה לחיל התותחנים או לחיל האויר או לאחרים.

ידין § פה לא לקחתם ככלל בחשבון כל רזרבה לנפגעים?

א. אדן: הצווחים הרזרביים הם גם המענה לנפגעים.

אברנט: כמה רזרבה דרשתם?

א. אדן: התפשרנו על כסופו של דבר המשמש 22%, או, המספר הפורמלי המזכיר היה 22%.

נכנצאל: זה הולך כמו עם התקציב, נלחמים גם על כוח אדם?

א. אדן: בהחלט, כענין הזה היו לנו צרות צרורות.

קודם כל היינו בקצב התעצמות חסר תקדים מאז

שש הימים, מעולם לא התעצמו כאשר התעצמו, וכאשר ראינו שיש זרם סנקים בעיקר צנטוריונים, וכאשר ראינו שיש זרם סנקים ואנו בונים הדבה הטיבות, וחיארחי לכם איך בנינו אותן בסדיר, אז חיפשנו דרך נוספת כדוד להגביר את קצב הכשרת הצווחים. ואז בגים הגינו את הרעיון שנקבל לתוך הצוותות צוותי נח"ל שהם יעשו מסלל מקביל למסלול השריוני הרגיל. מדוע - הנח"ל משרת ארבעה חודשים הולך הכיתה ותוזר טוב. למעשה מה שזה איפשר לנו, אולי אי אפשר את זה עוד אחרת - המטה הכללי, המלחמה כאן היא לא רק על כוח אדם, בכדי לייצר יותר צוותים אני צריך יותר הטיבות, יותר סנקים וביה ספר יותר גדול וזה יקר מאוד. חיפשנו דרך יותר זולה. ואז אסרנו אם נקבל חגבורת כוח אדם נוספת, וניערך כמה שנעשה קוסמינציות -

ישיבה סז - בוקר - 53 - אר.

העד: אלוף א. אדן

נכניס אותם בסדקים בין החבורות הרגילות על אותה מערכת הדרכה, על ידי הגדלה מזערית של בית ספר שריון נוכל לבלוע מנות נוספות. ואז נהנו להם מקצועות בבית ספר עמם הוספת קטנה של מדריכים ותוספת קטנה של סנקים. אחר-כך בחטיבות הסדירות נכשיר נת"ל ובמקום שישב על הסנקים שלוש שנים או שנה וחצי כסנקיסטים, נריץ אותם במחזוריים של ארבעה חודשים. על ידי זה נגביר את קצב הייצור מכלי להחזיק יותר יחידות, יותר סנקים.

נבנצאל: זה כולל את ישיבות ההסדר?

א. אדן: וזה כולל את הישיבות ואת הנח"ל. לא היינו

שקטים בפנין הזה. כי מאז ששת הימים עמדנו

עם מחנה שריון סנקיסטים שלא רק שהם ישבו שלוש שנים על סנקים, אלא גם לחסו במלחמת ההתשה, זכרו בסוף נסיון והיו ברמה מקצועית גבוהה ביותר גם הפיקוד וגם הצוותים. ופה אנו כעצמנו היינו צריכים להציע הצעה של מחזוריות הרבה יותר גבוהה, ללא נסיון קרבי, ללא נסיון מבצעי, לא היינו שקטים, היו ויכוחים מרים. אבל זו הדרך שהתפקדה שלנו בסוף יריעה הציעה למטה הכללי. לדאכנוי הרב נכנסנו למלחמות קשות מאוד על איזה נתח נת"ל נקבל. כי הנח"ל התנגד לזה שהנחלאים יילכו לשריון, התנועות ההתיישבותיות התנגדו לזה. ולכן לפו היו מלחמות על קבלת נתח יותר גדול, ומה שקיבלנו הגוף של הצטרבות הצוותים והצטרבות הסנקים הצביע על זה שנחאזן עם הרזרבה ב-1973 ואילו ב-1973 עמדנו בפירוש ובסודע על יותר סנקים מצוותים.

יריין: איזה יחס כערך?

א. אדן: זה פחות או יותר היה מאוזן. יש לנו לזה גרפים,

כלי רזרבות. אבל למשל במאי 1973 הייתה כוונות

שנקראה "כחול לבן", ואז בדקנו את עצמנו וראאנו שבכדי שלא יהיו סנקים ייקים, לקחנו עשרים צוותים של צסטוריון ועשינו להם הסבה מהירה לפסון כדי שיהיה איזון לכל הסנקים. כי ההתפתחות הייתה כזו שבסוף השנה היינו מתאזנים בשני הסוגים, אבל במחצית השנה, לא עמדנו מאוזנים לגמרי. סליחה,

א.ר.

- 54 - 60 -

יטבה מז' בוקר
הער: אלוף א. ארן

15 צוותים ועוד 27 קצינים מצנטוריון לפסון. אולי יעניין לרעה, שבחור
כל מה שאני מגדיר כאי-שאננות, בזמן "כחול לבן" נכנסנו להכניח מזרזת של
השלמת דברים שבעין. זאת אומרת, מה שהיה לנו, זה מצב שעל ידי חריצות
אפוא היה לקדם הרכה דברים - חריצות וכסף, וזה מה שהצענו לעשות
ושם מה שנעשה:

מתי זה היה?

אברנס:

זה היה בחודש מאי 1973. אני רוצה צריך להגיד

א. ארן:

כאן בסוגריים שבאפריל 1973 היתה צריכה להתחיל
שנה חדשה. ובשנה הזו עמדנו בקרבות שהייתה מרים במסגרת קיצוץ השירות.
היה צריך גם לקצץ את הצבא הסדיר. ואת הצבא הסדיר יכלו לקצץ במקומות
שונים. היתה התלבשות רצינית ביותר על השריון כי כשריון בצד קיצוץ
חיילים מרוויחים גם תקציבית. כי אם מוציאים טנקים וקאמ"ס מוציאים חרמ"ש
מהצבא הסדיר, כפונחי עלות מוסכים הרכה יותר. אז אמנם למעשה הגורם
למחסור היה כוח אדם הרציני לפי רעתי, כי זה נבע מקיצוץ השירות. אני
התנגדתי לזה שיקצצו גם כשריון כמגמה לחסוך בעלות או בתקציב.

אחרי כן סק.

אבל במסגרת הכללית היו גורמים חזקים מאד שרצו גם לסוך בעלות. יש לזה סימוכין רציניים בחיק שיש לי פה על ויכוחים עם ראש אג"ם דאז, שגרס שאם לא נהסוך מיליארד לירות בההליכים של קיצוץ הסדיר/ על פני אופק, חמש שנים, לא נוכל לקיים אוגדה שביעית. יש לי טבלא שמראה איזה דברים עשינו חוץ חדשים...

לנדוי: האם הקיצוץ הזה כבר הביא בפועל להקטנת...

אלוף א. אדן: בסובנים מסויימים כן.

לנדוי: עד מלחמת יום הכיפורים?

אלוף א. אדן: כן. אנחנו חפשנו "טרמפ" על כחול-לבן.

הכוונות שוכרזה, וזה היה ערב סגירת

יחידות. כהזדמנות זו עצרנו סגירת היחידות. זאת אמרת בסאי 1973.

ידין: כמה יחידות היו כחכנית החסכוני?

אלוף א. אדן: בזכות המצעד דחינו כיטול גדוד 75, ה היה

גדוד תרמט' שלנו, היחיד והיחידי, שהחלט

לסגור אותו, הצלחנו לעצור זאת, מחציתו כבר פוזרה. אבל הצלנו אותו כחדש מאי

אחרי המצעד. אבל לא הצלחנו להציל פלוגות סיור על נגמט"ים כסיני ושלוש פלוגות

סנקים, שלוש פלוגות סנקים ירדו לקראת 1973 וכבר לא הופיעו במלחמה. ועוד

פלוגה אחת מחסיכה 7 ועוד כיטול גדוד תרמט"ש וכיטול שתי פלוגות סיור בחסיכה 14

ו-401.

ידין: אני רואה ביומן המלחמה ביום הראשון ב-09.22

אלוף פיקוד הדרום הודיע בטלפון, בשבת בבוקר,

שחורים לו עדיין 36 צוותים. הצוותים שאתה אומר שהיו חסרים בדרום פה ושם,

זה בא לידי ביטוי בדברים האלה?

אלוף א. אדן: הוא מתיחס לאחראים לתכנית מסויימת שהיתה

ולא התמסשה. אני יכול לומר שעל מנת לממש

אותה, צריך היה להיות בדרגה עליונה של מיצוי כל אדם בכל רגע לאורך זמן. אנע

אתיחס אחר כך למה שהוא אומר אם חסרו לו 30 צוותים או לא. מובן מאליו שאילו

היו לו עוד 36 צוותים בסדיר, הכעיה היתה פחות הריפה.

אלה הפכו להיות מילואים.

הינו"ר אגרנט:

בהחלט, או שהיו סדיר שהפכו לדברים אחרים

אלוף א. אדן:

ולא לשיריון. במקום שיריון לחיל רגלים.

36 צוותים מכחינה עלות בצבא סדיר, מה זה

ידין:

שנחית מכחינה חקציבית? כערך, אם אפשר בכלל

לחשב זאת.

יש לנו חישובים שאינם כאן. יש שני דברים. ישנה

אלוף א. אדן:

בעיה של הכשרת הצוותים.

הכל יחד.

ידין:

התפריץ של המטה הכללי לסגור את גדוד 75 שא

אלוף א. אדן:

היה שא שזה עולה 5 מיליון לירות יותר מגדוד חיל

רגלים, לא כסוכנים של הכשרה אלא החיים השוטפים של גדוד משוריין על כמות הרכב

שלו, כמות כוח האדם שלו - עולה 5 מיליון לירות, לא 5 מיליון לירות

יותר. הוא עולה 5 מיליון לירות וגדוד חיל רגלים עולה 2 מיליון לירות. זאת

אומרת 3 מיליון לירות יותר.

(הפסקה)

(הישיבה חודשה)

רציתי להביא להדגמה בחדש מאי כאשר הייתה

הכוננות של כחום לבן, מה שהקדמנו והספקנו להקים וכבר השתתף במלחמה. הייתה לנו

את האוגדה ה-6 אוגדה 210 שלא תוכננה בשנה זאת להתגבש על ידי מירבול לא היה לזאת

תקציב. קיימנו לה מרגיל שלדי בין ה-3 ל-5 ביוני, מהשלא היה מתוכנן בכלל. היה

מתוכנן להקים לה מפקדה אגד מחזוקה, והתכנית הייתה לעשות זאת בין ה-25 בפברואר

עד 6 במרץ 1974. עשינו זאת בין ה-23 במאי ל-29 במאי 1973. פסס הקמנו ואימנו.

הקמנו מפקדה משימתית 440. לא תוכנן בכלל. הקמנו אותה וגמרנו את האימון

של ההקמה ב-29 ביוני 1973.

זה עוד יחידה קשר קטנה, מטה, אגד ארטיילרי

קסן, כל הדברים שהם קווי-ג-גדה, גרעין, שלא היה בכלל בתכנית, וכל הקמנו
 אחרו כמסקדת אובדה טביעה. גודד סנקים שהיה מחוכנן להקמה בשבוע בין ה-10
 ל-19 במרס 1974 הקמנו בין ה-28 במאי ל-25 למאי 1973. זה גודד סנקים סנסוריון
 עבור חטיבה שהסכנו אותה לחטיבה סנסוריון 1964.

גודד סנקים שני של אותה חטיבה שהיה צריך
 להתאמן ס - 3 במרס עד 8 במרס 1974, הקמנו אותו ס-29 ביולי עד 3 באוגוסט 1973.
 גודדי סיור, שלושה, הקדמנו אותם, למרות שהקדמה אינה רבה ככמה מקרים. למשל,
 גודד שהיה צריך לקום בין ה-22 ביולי עשא עד ה-27 ביולי, התנפלו עליו והקמנו
 אותו חדש יותר מוקדם, סה-3 ביוני ל-15 ביוני. גודד סיור נוסף שהקמנו שהיה צריך
 לקום בין ה-29 ביולי ל-15 באוגוסט 1973, הקמנו אותו סה-17 עד ה-29 ביוני 1973.
 גם כן הקדמה בחדש.

עוד גודד שהיה צריך לקום בין ה-15 בנובמבר,
 הוקם בחדש יולי. את גודד 75 שהיה צריך להתפזר השארנו. השארנו פלוגת חרמ"ס סדירה
 שמיחה צריכה להחזר מהאוגדה בסיני. גודד הנדסה שהיינו צריכים להקים כפילוואים,
 גודד הנדסה מסורייין, 271 - זה דרך אגב הגודד שנלחם עם האוגדה שלי - גם כן הקמנו
 אותו במקום כשפטמבר בשני - יולי. ועוד שהפלוגות חרמ"ס פילוואים, שהיו צריכות
 לקום ס-10 במרס עד 22 במרס 1974, הקמנו אותם ביולי 1973.

במלים אחרות, יש כאן כעצם חטיבה אחת, חטיבה

164 בצפון, שהקמנו אותה - שני גודדי סנקים, גודד שלישי היה בתכנית - כל החטיבה
 הייתה בתכנית אבל בסוף השנה, הקדמנו אותה וזכינו בחטיבה נוספת, והקמנו חמישה
 גודדי סיור שהקדמנו ועוד כל מיני כוחות.

דברתי גם על זה שהסכנו. עשינו איזון

כין צוותות בסנקים על ידי הסבה מסוב אחד לסוג שני. אלאכך הכל האקאשא

הקדמנו והקמנו שתי מפקדות על-חסיבתיות, שני גדודים שלמים, שלושה גדודי סיור, ושתי פלוגות הרמ"ש. כל זה מסמך חוץ-חדשיים כי לא ידענו מתי תפרוץ המלחמה, אז הקדמנו זאת.

לא ידעתם מתי תפרוץ המלחמה, אבל נבנצאל:

מתוך החושה שתהיה מלחמה?

הרגיל גדול וסכנת מלחמה היתה גם אז. היו אלוף א. ארן:

איזה שהן ידיעות שבטיבען היו דומות לידיעות

של אוקטובר 1973. אלה היו כבר במאי. ואז נערכנו, המטה הכללי, זה עלה לו כ-40 מיליון מעבר להכניית השנתית, וזה כלל בחחום השיריון את הפעולות האלה. היו גם חחומים אחרים.

היה גיוס מילואים במאי? נבנצאל:

לא.

אנש אלוף ארן:

זאת אומרת שאותה הוצאה גדולה שלפעמים נבנצאל:

מרכיבים עליה שהיתה קשורה במאי 1973, לא היתה

על תקופה קצרה של גיוס מילואים, אלא על אמשאאא ההתארגנות הזאת?

כן. על סך הכל הפעולות שנעשו. חלקן היה אלוף ארן:

הקדמה מסוף השנה לחחילת השנה, חלקן היה

פעולות נוספות שנעשו.

אם למשל מישהו היה אומר שכסוף ספטמבר נבנצאל:

או החילת אוקטובר? מוטב שנגייס כוחות

כי האויב ערוך כמו שערך בצפון וערוך כמו שערך בדרום, והיה מישהו אחר אומר: לא נוכל לעשות את זה כל פעם כי במאי זה עלה לנו כבר 40 מיליון - זה לא היה ארבוונט מדוייק. כי מה שזה עלה במאי - זה נשאר. התוספת הוצאה של גיוס כזה בספטמבר-אוקטובר לא היה צריך לעלות בסך גודל כזה.

כן. אני רק רוצה להיות זהיר. התשובה אלוף א. ארן:

חיובית. אני לא בטוח מהזכרון שלי אם בכלל

לא גייסנו מילואים, אבל אם גייסו - זה מעט מאוד ביחידות כאלה או אחרות. עוזרי כותב לי שהיה גיוס מסויים, אבל לא גיוס עוצבות, אלא גיוס ראשוני מה שנקרא.

ידין: סך הכל ההוצאות שהצלתם לחפוש סרפס
כמו שאתה אומר על כחול-לכן, בעצם היו
השקעות קבע כבר, מה שהושקע כבר זה לא חד-זמני, כמו גיוס אנשים ושליחתם. מה
שהושקע זה כבר נכסי זאן-ברזל.

אלוף א. ארן: נכון, במסגרת בנין סר"כ.
נבנצאל: זה משנה די בהרבה את התמונה.

אלוף א. ארן: אולי אני יכול לומר בכמה מלים, שלפי
שאני הצבעתי על ההתעצמות הרבה הזו והקמת
חטיבות של בקצב של שחיס עד שלוש כשנה, שזה פעולה רבת, אני רוצה לומר בכמה
מלים משהו על האימונים מבחינת ההתכוננות. כבר אמרתי שאנחנו ביכשנו ארגון
שחשבו אותו לשוב ביותר לקראת המלחמה הבאה, שבו יש לנו סנקים יותר חדישים,
שבו יש לנו גופים עם עצמת סנקים גדולה וגופים עם עצמת חר"ש, בדודי סיור, אנדי
חחוקה, חלק גדול של הארגון הלך על הכנת רמת האוגדה ללוחמה בסטות יותר גדולות.

בעוד שכששחיס הימים לחמו אוגדות במסגרות
של מפקדות משימתיות, אנחנו גרסנו שהאוגדות צריכות להיות אוגדות משוריינות.
אוגדות קבועות משוריינות. כאלה שתהינה מאוסנות ושתפעלנה בקצב שיריון בתנאי
הקרב הנייד של השתנות התנאים. ולצורך זה היה מאבק די רציני בצה"ל בשורה של
דיונים, והיו שתי גישות: האחת של אוגדות משוריינות; השניה של אוגדות קבועות.
הגיס, מרכיב השיריונרים, צידדו באוגדה הקבועה. ומשוחלס על זה בהדרגה,
שלבראשון אוגדה נסיונית ~~אחת~~ אחת ואחר כך סעבר לאוגדה קבועה, זה הפך לאחריות
בייסית להציע את המכנה, לנסות אותו בתירגולים, לארגן זאת ולפתח את התורה של
היחידות.

אלה היו התחומים הרציניים ביותר שעברנו
עליהם במשך השנים האלה. התקיימו שני תרגילים עם גייסות של האוגדה הקבועה.
אחד עוד בימי התחשה, שצ"יץ, אלוף להט, היה באוגדה בסיני, ואני הייתי מנהל
התרגיל. השני היה של אוגדה 162 שבו גם בחנו את נושא הצליחה.

היו"ר אברנש: מתי היה השני?

אלוף א. אדן:

בספטמבר 1972, כסובן שהיתה שורה שליטה

של דיונים ומחקרים והשוואה לצבאות

אחרים, הצענו מבנה, ובתוך זה השתלב גם תהליך שקראנו לו "הסרת שומן" - יעול כל יחידות השיריון, מפקדות, יחידות האוגדה, על ידי ירידה מ-16 אלף ל-12 אלף איש, במסגרת העוצבות. הרבה מאד דיונים נערכו, הרבה מאד עבודה עם החילות האחרים שבויסות שיריון כאחראיים לדרג האוגדה קיפמו עם החילות, עם חיל הרפואה, עם חיל האספקה עם חיל התותחנים, נכתבו חוברות זמניות ארעיות לתורת תפעול, נערכו השתלמויות, בחומסים של תפעול האוגדה, נכתבו פכלאים, כשאני אומר שהיו דיונים זה אומר שנים ושלושה מחזוריים, מחרגיל לחרגיל היתה פעולה ערה ואינסנסיבית כענין זה. בסופו של דבר, אם פוחר לי להעריך, נכנסנו למלחמה הזאת, מאחר שהיו הרבה מאד קשיים של הכנסת צמצומים, צריך לזכור שמדברים על סדר גודל של עוצבה שאין לצה"ל את הכסף לגייס אותה, לחרגל אותה ואין לנו את הכסף לעשות ככל שנה תרגיל, אלא אחת לכמה זמן תרגיל מצומצם שמצומצם, והיה צריך על בסיס כזה לגבש תורה, לגבש דפוסי הבנה אצל מאות קצינים פילואים וסדיר. זאת אפשר היה לעשות רק בכל מיני דרכים בלתי-קונבנציונליות.

אחרי כן אב

לפני ט.ק.

ועדת החקירה - 7.1.74
ישיבה מ"ז - בקר

א.ג.

הער: אלוף א.אדן

לצורך זה, כנוסף לחרגילים עם אביסות, המעטים שאפשר לקיים, אנחנו עיכדנו ק' בגייס שיטה של חרגילים שלדיים. זה כלו יוזמה של הגייס, החלנו בזה לפני שהיו הקצבות ולאט לאט קבלנו לזה לביסימסיה. זה נכנס לתכניות העבודה.

מה הרעיון? הרעיון הוא שזה איפשר לנו בעצם את לאסן את המערך באינטנסיביות כל שנה. אבל מה זה נקרא את המערך? יצרנו הפרדה בתפישה של הכנת הכא למלחמה. אמרנו, שאנן שהסנקיסט הפשוט, בעצם בשבילו אין הבדל בין חרגיל גדול לחרגיל קטן. להפך, בחרגיל קטן יש מי שמספק עליו, איך הוא סבצ את החרגילות, איך הוא יורה, בודק איך הוא בוחר קורי התקדמות. את זה עושים עד אסון הפלוגה.

לכן, הסודל של הגייס היה לאסן את השריונרים בדרך-

כלל עד רמת פלוגה. מבחינת אסון פורמלי מכוסה באמצעים, מכוסה בחכמות אמונים, מכוסה בכוחני כשירות עד רמת פלוגה. מעבר לזה, מתחיל אסון המסגרות, הגדודים, החטיבות והאוגדות, ואז לגבי הגדודים עדיין קימנו חרגילים עם גיסות. יותר נדיר. אבל, אני רוצה להגיד כמה מלים על המילואים; היו חרגילים גדודיים. בסדיר היו גם חרגילים חטיבתיים של 10-5 שעות. אמנם, גרענו את שעות המנוע והפגזים סחוך האסון של הצוותים הפרקי האסון של צוות מחלקה - פלוגה. פורמלית, זה לא היה מכוסה. מעשית, חסכנו בשלבי אסון פוקדמים וקייסנו חרגילים גדודיים וחטיבתיים כסדיר.

על מילואים, אני אדבר כנפרד. אבל, לגבי הבלד הגדול של השריון, עשינו הפרדה ואמרנו: קרבות תנועה של מסגרות גדולות, של גדודים, חטיבות ואוגדות, נאמן על ידי החרגילים השלדיים. ואז, החרגילים השלדיים מתמססים בזה שלקחנו רכב דך, קומנדקרים וזחל"מים, שמנו עליהם מכשירי קשר ולקחנו אותם אחד פר כל קצין שמשחק תפקיד בחטיבה ובאוגדה.

ועדת הקירה - 7.1.74

ישיבה מ"ז - בקר

הער: אלוף א.אדן

א.ב.א.

במלים אחרות, זה התחיל כפעולה, בשנים הראשונות, בשנה הראשונה שנכנסתי לעבודה, ב-69/70, לקחנו למיתקן האמונים המרכזי 110 כלי רכב, שמתי עליהם מכשירי קשר והתחלנו כחרגילים עוצמתיים של חטיבות. שנינו את השיטה שהיתה קימת קדם וקראנו רק את הקצינית. היו באים 130 - 150 קצינים של חטיבה, כולל קציני ארטילריה שפועלים עם החטיבה וקציני לוגיסטיקה שאז פעלו עם חטיבה, ובמשך שבוע ימים הם קבלו השתלמות; שלשה ימים חוסר תאורטי, הצגות, ריענון בקשר, ריענון בטקטיקה, ריענון בחזרה הלחימה, ועוד יומיים וחצי כל קצין קיבל רכב עם קשר, כל ארבעה כלים היו פלוגה; 3 מ"מים ו-מ"פ ו-סמ"ם. בגדוד היו כ-16 כלים. ס"ה עם 110 כלי רכב עם קשר עשינו מסלול לאורך 250-200 ק"מ של 36 שעות שבו עשינו סדר, התקפות, הגנות, לפי הדוקטרינה שלנו ותירגלנו גם את הלוגיסטיקה וגם את החזרות שלנו והתירגולות שלנו עם כל הדברים שרצינו; להתקפת יעד, לתקיפת לילה, לשטח הררי, לצליחה, וכל הדברים האלה.

בשנה האחרונה, ב-73 אנחנו עברנו לחרגילים שלדיים אוגדתיים עבור סערך המילואים. עבור הסדיר עשינו את זה לשתי אוגדות לפני החרגילים עם הגיסות, אבל, לקחנו 575 כלי-רכב עם 30 כלים כיום אויב, עם זה מינהלת תרגיל אאז והרצנו על אאז שתי אוגדות, לפני המלחמה, כחדשיים לפני המלחמה. חדשיים לפני המלחמה אוגדה אחת. חדש לפני המלחמה, אוגדה שניה. דרשנו מזהל לעבור למודל של אפון האוגדות כל שנה שניה לתרגיל שלי אוגדתי.

א.ג.

ועדת החקירה - 7.1.74
 ישיבה ס"ז - בקר
 העד: א.אדן

זה מאמץ עצום, שכלו נעשה ביוזמה והוכחה תדוכות של הגייס, עם המנגנון של הגייס, עם הקצינים של הגייס, ומודל שכחתחלה נחקל במקצוע רב, כי הרבה מאד קצינים במערך חקעו לעשות חרגילים עם גייסות. החשש שלי היה, שמכחינה תקציבית לא נגיע לזה, וגם נחיה עניינם באפשרוי זה לתרגל סמס, כי ע"י האמצעים האלה אתה לא מוגבל כל כך, אתה יכול לרוץ יומיים-שלושה ולעשות מאמץ סידרה חרגילים ולא איזה אקט קצר שעושים בחרגיל עם גייסות.

לנרדו: מתי היה התרגיל האחרון השלדי הזה?

א.אדן: חדש לפני המלחמה. בספטמבר.

לנרדו: המצרים יכלו להבין מזה שנתקיים חרגיל עם כחות?

אדן: כן. המצרים יכלו להבין מזה חרגיל עם כחות.

זה בחתום האסונים.

דבר שני, המתקן המרכזי פעל כשיטה שהוא היה מקבל גודל סנקים שהיה יורד מהאוטובוסים כיום ראשון עדהזורים, התאסף מכל הארץ, מילואים, היה לנו סט מדריכים מלא וסט אפסנאים. הגרור היה מוצא את הסנקים פרושים בשורה, לפניחם, כברזנט, הם היו ניגשים, חותמים על הציווד חוך כדי שער הנקרא הכנת הרכב לפעולה, זה היה שער מס.1 ואחרי זה מתחילים באסונים.

עמד לרשותנו שבוע אחד ברוסו; מגיעים בים ראשון
 בצהריים וביום ששי צריכים להיות בבית, כשמדברים על סנקים, צריך גם
 לעשות להם החזרה לכשירות בסוף לפני היציאה, ולהחזיר הרבה מאד ציוד.
 התרגיל היה בין ה-18 ל-21 בספטמבר. (חשובה לשאלה ששאל לפני כן
 השופט לנדוי).

איפה הוא היה?

י. יודין:

אדן: הוא היה בנגב, הוא התחיל בצאליים והוא רץ לכוון
 שדה-בוקר ומשם למצפה רמון, עבר גם על יד הכור,
 ברוחב אוגדתי לדימונה ומשם למעלה לערד ולבאר-שבע על שני צירים ומבאר שבע
 לחצרים וחזרה לבגדוד.

כהאזנה של מצרים מסערכ לחעלה, יכלו להאשן
 לזה, למכשירי הקשר שהשתמשתם בתרגיל הזה?

יודין:

יכל להיות. אני מאמין, שבמדה מסוימת, כן.
 אני חושב, שלמדויעין שלנו יש ידיעות מרויקוח

אדן:

האם שמעו אותנו או לא.

החלק השני של אמון המילואים היה בעצם כשהיה
 מגיע גדוד כזה לשבוע בכוסו, שזה בעצם נחץ מאמץ כ-3,5 נסו אמונים.
 בימים האלה היו צריכים לרענן את התותחנות, לרענן לנהגים את הנהגות
 ולעשות מסלול צוות, מסלול מחלקה ומסלול פלוגה ותרגיל גדודי.

היו ימים בחקופה שקדמה לי, שעסקו רק בהתמחות,
 אז רק כתותחנות, רק בהחזרה מקצועית. אני שמתי יותר דגש על הפעולה השריונית
 של היחידה, זו הייתה יומרה גדולה מאד והזמנתי צריך להיות מנוצל עד קצה

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה ס"ז - בקר

הער א.ארן

א.א.

קצוה, ולכן מה שעשינו בתקופה הזאת, ^{א.א.} /בהתחלה היה בא הלוץ של המילואים וחוגם על כל הציוד, מצייד את הגדוד ובסוף היה נשאר מאסף - אני ביסלתי את שניהדברים האלה. לקחתי על הסדיר שהוא היה מעביד את כל הציוד כבר בשעור של הכנה הטנק לפעולה, ובשנה האחרונה הוספתי ל-5 ימי עיון וע"י זה הצלחתי להגדיל ב-20% את תכולת האסון של המילואים האלה בשבוע הזה, כי היה לנו הרבה מאד מה ללמד והזמן היה על קצה המזלג. לקחתי על עצמי את ביטול המאסף והתיסרות של החזרה הציוד לכשירות בזמן קצר מאד - מיום חמשי בעשר בלילה עד יום ששי ב- 12.00 כאשר עשינו לשם כך תאורה והכנסנו מיכון לצירוז וניקוי וכל מיני דברים כאלה.

מובן, שהיינו צריכים לסעת מוסיבציה במילואים

שכדאי להתאמן יותר/ולהתלבש יותר ^{א.א.} מהר על ההחזרה. בדרך כלל, זה הוכתר בהצלחה.

במקביל, בסדיר, רצו מחזורי אמונים כל הזמן גם כן

בקצב גבוה מאד. גיסות שריון היו להם בכל השנים האלה 530 - 500 סנקים בחנוכה, ז"א סנקים כלתי מאוחסנים בים"חיים וה- 500 האלה עברו כל הזמן כמו שדים על הכשרה גבוהה.

אחת הבעיות היתה - וזאת היתה מדיניות מוצהרת -

שאנחנו עלולים להתפש במלחמה באחד הימים עם 500 סנקים בתהליכי שחיקה, תהליכי שחיקה גבוהים כאלה או אחרים.

לכן, הנוהלים של האחזקה או הערנות לאחזקת הסנקים

ולסתן הסיפולים חייבו שבכל רגע נתון כלם או אחוז גבוה מאד שלהם יהיה שמיש. זה חייב הכנסת דפוסים של הידוק אמיץ מאד בין הדרג החימושי שלנו בכל הדרגים; מהפלוגה ועד הגש"ח, עד הפרגם הבייסית, והמפקדים והביסוח המאמנים.

א.ב.

זה גנחייב סדר סכני מסויס, שאחוז מסויס של אנטניס הנמצא בסדנאות, כאשר באחרים לא מופרעה העבודה האינסנסיבית. אבל, זה גם חייב את הסדנאות להכין את עצמן בצורה כזאת שבכל פעם שמכריזים על כוננות, הם צריכים חוץ 24 שעות לסגור בחזרה מקסימום סניקס הנמצאים כהליכי פרוק. בזה עמדנו בכמה מצבי כוננות קודמים וגם במצב הכוננות הנוכחי.

אפשר למצוא שכמות מסוימת קטנה מאד של סניקסנתפשה פתחה במצב הכוננות הנוכחי הזה. יש לנו את המספרים. חלק מהסניקס נתפשו עם קילקולים. יש לנו את המספרים.

אני יכל לאמר ככלל, שהמערב עמדה בזה, גם במלחמה הזאת.

לנדוי : סגירה - אתה קורא לפעולה לעשות אותם כשירים לפעולה.

א.ארן : סגירה זה להכניס את המנועים ולהלביש את המכסיס, להכשיר אותו לפעולה.

היו כמובן, לא אדבר על זה, הבעיה איך לקדם את הסדיר, להעלות את הרמה המקצועית, פשוט של הצוותים, בתותחנות, בסניקס, באתזקה. אנחנו פיתחנו הרבה מאד שיטות מסודיות, הכנסנו בוחני כשירות בשנים האלה לכל הרמות. הכנסנו עזרים, למשל מקלע אפס המש דמוי-תותח שאיפשר לנו לעשות הרבה יותר חרבילים.

אני חושב שבסך הכל, נכנסנו בסכסדיר וגם במילואים, מכחינה מקצועית, עם סניקסיס ועם ספקדים, ב"סקייל" רחב מאד על רמה מתקבלת על הדעת, במדה ואני הצלחתי כבר לשמוע מחברי בפיקודים השונים כיצד נלחם השריון וכו' - ההדים הם טובים.

יש בלי סוף שטחים שליבנו אותם ע"י מצעים לריון, ע"י
 דיוני מפקדים כפורום המה"טים וע"י עבודה מטה סלימה ופירסמון חומר
 בכל התחומים של ארגון, של תורה ושל הדרכה. וזה כלל הרבה מאד שטחים,
 אם לדבר על ארגון חרמ"ט, על ארטיילריה, על אמצעי סער והנדסה, על תספוקת
 לוחם
 ורמת מלאי, על סיוע ארטיילרי, על אמצע בשטח הררי, על נגמ"ש, על שטח
 בנוי, על הכנסת סנק סירן למערך, על התארגנויות פלוגה, מחלקה, חנועה
 מבצעית, לחימה. יש לי כאן חיק מלא. במסוצע פעמיים בחדש אנחנו דנו
 בכל התחומים האלה ופירסמנו עשרות מצעים וחוכרות הדרכה במסגרת גי"ש
 שיצרה שפה אחידה ומשותפת למערך החש"ן למרות שהוא היה מפוצל גם בסדיר וגם
 במילואים אך הוא כלו דיבר בשפה אחת ופתוח או יוחר צעד לרמת עידכון של
 החומר התורתי.

זה בפונקציה של הקסנדר. ואולי מה שיהיה מעניין - אלה ניסויים שקיימנו. יש לנו מחלקה מיוחדת כשריון שנקראת ח"ש, (תורת חיל שריון), שצריכה לידום אגף פיתוח אמצעים ופיתוח תורה. והחזקנו קצינים רבים מאד ואמצעים בניסויים. למשל, ניסויים תורתיים שנעשו רק ב-1972 ו-1973. צליחה והישג - גשר גלילים; פעמים ב-1972, 3 פעמים ב-1973. מעבר מכשול צר - שני ניסויים בכל אחד מהשנים האלה. ציוד דוברות וחלקות גשר - 3 ניסויים ב-1972, 4 ב-1973.

שח"ף 20 - אלה 20 חלקי דוכרה שאנו משיטים עליהם 4 סנקים בים סוף ובים התיכון, במקום נחתות שאין לנו בכמות מספקת, לצורך הנחתה. די אם אגיד לכם, שאנו בפעולות נחיתה החלנו בזה, שכיום סוף, בצד של האויב, היו שלושה חופי נחיתה, על-פי המודיעין שלנו, במקומות שהחנך של החוף סחאים, שאין בהם אלמנטים.

[Redacted], ועל-ידי זה הפכנו את יכולת הנחיתה שלנו לבלתי-סובבלת בצד השני,

אגף בעזרת הדוברות, וגם בעזרת הנס"קים. כרגע בפיתוח - הוזמנו בגרמניה סנועים - הצענו סודל של דוברות שח"ף 20, שיש להם הרכה מאד יתרוונת בהשוואה לנס"קים, הן משום שהן פריקות ואפשר להעביר אותן מזירה לזירה, לבנות אותן בהסתר, והן מפני שתנאי השוק שלהן - הם הרכה יותר קטנים בהשוואה לאניה. נס"ק - זוהי אניה נושאת סנקים. זוהי דוכרה - שזה ציוד חליף גם לבישור וצליחה.

זהו תחום שאנו פיתחנו אותו.

סופים לברדלס - ו"ברדלס" זהו נבטס 113 שבדקנו אותו

ביכולת ³ _{פיה} יש לו יכולת אורבינלית של כלי-מספקת. פיתחנו לו

סופים בניסויים שונים.

שילוב של טכניקות של דוכרות, תמסחים ושג"שים (סנקי

בישור). תמסחים - אלה הן הדוכרות שקנינו.

כל התחום הזה, בתרגיל שבו היית, פרופ' ירון, התרגיל

האוגדתי, - אלה היו עדיין דברים די פרימיטיביים שגרנו אחנו, אבל זה היה

הער: אלוף אברהם ארן

(ארן - המשך)

מהפכה ביחס לגישה של אז, כי עד אז באו עם משאיות לשפת המים, שם רצו לכבש עם חיל רגלים, אנחנו פיתחנו גישה סער. אחר כך מזה התפתח דברים נוספים.

כסופו של דבר גישרנו כסואן עם דוכרות על גרורי בלגלים -

זה מה שנוסה אז..

היו ר' אגרנט: דוכרות על מה?

דוכרות שהיו בנויות על גרורים/בלגלים. זה מה שפותח בתרגיל ארן:

בספטמבר 1972 על-ידי הגיס, דווקא גשר הגלילים שקיבל את

פרס ישראל, שכב בצד וחיכה לחורו.

היו ר' אגרנט: מה אתה אוסר אלא על גשר הגלילים?

גשר הגלילים הזדרז לקבל את פרס ישראל, לא מפני שהוא רעיון ארן:

לא טוב, הוא רעיון יפה למדי, עם הרבה יתרונות ועם כמה

חסרונות, אלא שהוא לא נוסה מעולם בגרירת של קילומטרים, אלא להיפך - שמוז עליו

כמו על נוצה כדי שלא יישבר ולא יפריע לקבל את הפרס.

אנו קיימנו פיתוחים שונים, ניסויים ופיתוחים של דחפורים

לסנקים, של סנקי גישור, של אמצעים שונים לפריקה שדוח מוקשים, ניסויים שונים

בתחום החורחי של תנועות כלילה, של שילוס וזיהוי, תאורה כזו, תאורה אחרת,

קישור בין מטוסים, של דברים מקצועיים: ירי מהיר, היאוס כוונות, כל מיני

דברים מקצועיים בתחום השריון. זה רק כשנתיים האחרונות.

אגב, אם אנחנו החיל שערך הצגות ענק והשתלמויות לשריון,

רזה הפך פהר מאד לצה"ליות. כשלושה חרשים לכני המלחמה עשינו הצגת נחיתה גדולה

ביס הארום, עם הדוכרות האלה שדיברתי עליהן ועם נק"טים, שבה גם ליבנו את התרגולות

וגם פיתחנו את החזרה, וגם הצבענו על דברים שמצאנו אותם בניסויים ועל כיווני פיתוח.

כגון: על ריפים, כגון - דוכרות. עשינו הצגה גדולה בסכר של *שולד*, של כל אמצעי הצליחה, והטכניקה והשיטות, כולל השילוב בין האמצעים השונים.

בקיצור, היינו גורם מאד חוסס מכחינה צבאית תורתית

והדרכתית.

פירוטים של כל הדברים יש לנו כאן בחיק.

אולי הייתי מוסיף דבר אחד קצה על הצרות שלנו.

למעשה, כשאני בודק רטרואקטיבית, אני די מתברך אם אני עושה חשבון עם עצמי, בפעילות השריונית ההדרכתית, הארגונית, ובתחום של פיתוח המורה. יש תחום אחד שבו אני מאד לא מאושר. זה התחום של פיתוח אמצעים לשריון. כאן הכעיה היא כזו: פיתוח אמצעים זה לוקח הרכה מאד זמן, אם לא מוצאים את הדרך איך לקצר את הליכי עבודת המטה, או בסוגריים: ביורוקרטיה - אז יכולים בין שתי מלחמות לא לעשות כלום כנקל. ואנחנו נתפסנו כמצב מסוים כזה בכמה וכמה דברים.

מה אני אולי אוסיף עוד משהו, משהו עדין - אומר.

ודא שמעתם על טנק המרכבה. לא?

היו ר אגרנט: אני על-כל-פנים לא שמעתי.

אדן: אבל טנק ישראלי? כן. "טנק המרכבה" זהו הקוד של

הטנק הישראלי.

הטנק הישראלי אצלי עורר דאגות בשני תחומים, כמפקד השריון:

תחום אחד הוא התחום המקצועי של צורתו, של תכנונו כפי שהוא. היחה גישה אחת

של היוזם והמפתח, של אלוף של; והיחה גישה שונה שלי, שאני גיבשתי בגייס.

בפרקטיקה האלוף של היה מספיק חזק כדי לקדם זאת לכיוון שהוא רצה. או אם אתם רוצים,

אני לא הייתי מספיק חזק. ^{אבל} זה היה אוביקטיבי - או שהוא צודק, או שאני צודק -

הזמן יוכיח. ~~אנחנו צריכים~~ ופרטי הוויכוחים על כך וסטיות והתשמיות - זהו תחום אחד,

שהוא לא חשוב.

החחום השנלשכו זה הראיג אותי - וזה שייך מאד לענינו, אני חושב - זה שאני מסיר הצנחי את השאלה ושאלתי את עצמי וגם את הרמטכ"ל: באיזו מידה פיתוח הסנק הישראלי הזה לא יפגע בסך-הכל ההתעצמות הכוללת של זה"ל, של השריון? אני גם הייתי מודאג וגם חלקתי על זה. אני טענתי שמה שצריך לעשות זה לפתח את הסנק לאט-לאט וטוב-טוב, לאורך זמן, על-מנת שכניסה מזורזרת לייצור של סנקים כאלה ודחיפת הפיתוח במהירות - לא יגרמו לכך שלא יהיה מספיק תקציב להתעצמות בסנקים בגלל ההכנסה של הסנק הזה.

בעצם אני צריך להוסיף, שאפשר להבין זאת יותר טוב קצת על רקע של הרסויות שמשתקות. האלוף של הוא משוגע לסנק עד כדי כך, שהוא דחף אותו עם "דרייב" כזה, שהוא יכול היה לשעבד ולייבש כל יוזמה אחרת לגבי צי הסנקים הקיים. הוא קודם היה המפקד של הפרוייקט. אחר-כך הוא עבר להיות ראש אג"ם כאשר הוא מפקד הפרוייקט. מאזשהוא עבר להיות ראש אג"ם, התחילו ימים קשים של השריון ככל החחומים, גם בחחום של קיצוץ יחידות - וזה חחום עקב העלות - אבל כמיוחד בחחום הפיתוח. הוא קודם-כל עשה "סדר" בפיתוח - אני אומר זאת במרכאות, וגם בלי ~~ממצא~~ מרכאות. הוא הנהיג צנטרליזציה ושליטה מלאה על מה שנקרא מחקר ופיתוח, כפוף ישירות לסגן הרמטכ"ל. שליטה מלאה על מחקר ופיתוח (מו"פ).

היו כאן שתי גישות יסוד כלליות וגם בפרקטיקה. גישה יסודית אחת היא זו - יש טענה הנאמנת לגישה, שאנו צריכים לפתח את הפרוטנציאל שלנו עד קצה גבול היכולת, שקודם-כל אנו צריכים להתעלם בסנקים העומדים לרשותנו מייד, עד כדי מיצוי מירבי, כלומר - לפחות לשמונה אוגדות.

בגלל הפסקת חשמל נקדים את הפסקת הצהריים ונחזור ונחכנס

היור אגרנט:

בשעה 15.00.

אי.

ועדה החקירה - 7.1.74

ישיבה פח' - אחת"צ

הער: אלוף אברהם ארןאלוף ארן: אני לא יודע מהי החשמל נפסק. האם להמשיך מהמקום

שהפסקתי או לחזור אחורה.

יו"ר אגרנט: מהמקום שהפסקה.אלוף ארן: אני דברתי על הסנק הישראלי. היו חילוקי דעות מקצועיים

ואת זה אני משאיר לאחד משני הצדדים לברר כמשך הזמן. הדבר השני שהדאיג אותי

הוא יותר רלוונטי בנושא זה והוא שמה שהסתכן זה שמי שיזם את הסנק, האלוף

של ודחף אותו כמרץ בלתי רגיל החברר לי שאת אשר יגורתי עומד להתמסס והתמסס

בכל רגע ורגע. ומידת ההתלהבות שלו לסנק הישראלי ומידת האבהות שלו לסנק

הישראלי החלה בהחלט לבוא על חשבון כל דבר אחר שקשור בפתוח או בציווד או

בשפור השריון הקיים. הדבר הזה

לסקוב: כשאתה מוסר שריון אתה מחכוון לסנקים.אלוף ארן: לא רק סנקים אבל אפילו לסנקים.

לדבר הזה, ואני גם רוצה להדגיש שהייתי בענין הזה יחיד "קול קורא במדבר"

ולא זכיתי לחסיכה לא הסטה בכללי ובמידה רבה מאד גם לא בקרב חברי בגייסות

השריון, חברי המח"סים. והדאגה שלי היתה ואני אהן לכם מסך בענין הזה מתוך

מה שאני הצנתי בדיון שנערך הוא שהגרסה שלי היתה שצריך לפתח את הסנק הזה

לאט אבל בשום פנים ואופן שהוא לא יפגע בהגעה למכסימום שריון ראשיה, אנו

צריכים להגיע קודם כל למירב הסנקים ל- 8 אוגדות עד 1977 ולסנקים קו ראשון.

כאשר בסונחיים יותר ממשיים.

יו"ר אגרנט: כמה, 74?אלוף ארן: 77. אני טענתי שאנו צריכים להגיע לכ-2600 סנקים

אי.

ישיבה סח' - אה"צ

העד: אלוף אברהם אדן

בין 2600 - ל-3000 וראשית חכמה צריך להוציא את 300 השרמנים סתוך המערך משום שהמציאו אותם ב-1942 והם היום לא סנקי קו ראשון.

לסקוב:

השרמנים, בשנות ה-30. בשנות ה-30 היה פיתוח של הגרנט.

אלוף אדן:

כן. אבל ציודו את הצבא האמריקאי והבריטי במלחמת העולם

השניה.

יו"ר אגרנט:

הם שלחו אותם לאל-עמיין

אלוף אדן:

אמנם וזה מה ששליק טען אנו הכנסנו מנועי דיזל במקום

מנועים שהיו להם החלפנו לחלק מהם את החותח, תוחת 205 אבל לחלק עדיין עדיין

נשאר החותח, ל-170 שדברתי עליהם תוחח שממש אופסולין שזו לא תשובה ככלל. אני

טענתי שצריך לזרוק את כולם החוצה, לזרוק פירושו לעשות מזה ארטיילריה, לעשות

מזה חילו, ז"א הפקידים משניים ובמקומם לקנות 500 צנטוריונים. עכשו למה 500.

בחכניה אופק, חכניה ההצטיידות עד 1977 נכנס לחכניה 200 סנקים ישראלים כאשר

כל סנק היה צריך לעלות קרוב ל-2 מיליון לפי המחירים של 1972 | מהי שדברנו על

זה אינני זוכר. אם כן אני ערכתי חשבון שאם אנחנו נכניס שפורים לתוך הצנטוריונים

והפטונים אנו יכולים להגיע לזה שיהיה לנו אותו סד"ק שאני מדבר עליו ע"י זה

שנקנה 500 סנקים ונשכלל אותם וניתן להם מערכות בקרה יותר מודרניות, ליזר ומחשב.

ודברים כאלה, ונעמוד עם כ-2600 סנקים קו ראשון כאשר הם מודניים מבחינת מערכות

העזר ואז נעמוד בסדק רחב, כל השריון הישראלי יעמוד עם סנקים בקו הראשון כשיש

בזה פענה לסנקים שיהיו בידי האוייב.

דיין:

סלה לי אני לא מכין, אתה רוצה לאמר ~~בצבא אלה~~

~~אמאמא אמאמא אמאמא~~ שנאותו הפחיר של 400 מיליון ל"י כלאמר 2 מיליון כפול 200

אפשר לרכוש 500 צנטוריונים להכניס בהם את כל משכלולים.

אלוף אדן: נכון, אם תרשו לי לקום יש בידי שקופיות מאותו דיון.

ס ר א ה.

זה היה דיון כפורום מיוחד בהשתתפות הרמטכ"ל. אני הצנתי

את השכלולים כמה זה יעלה בדולרים וכמה זה יעלה בלירות ישראליות. מנוע ושורה

שלימה של דברים וזה החשבון שלי.

ועדת החקירה - 7.1.74

א.י.

ישיבה פח' - אחת"צ

הער אלוף אברהם ארןאלוף ארן:

שומקה זה צנטוריון משופר כאשר נסכ את א

המנוע ליותר גדול ל-900 כוח סוס כאשר אצא את אצא נכנים תנסורת יותר טובה

כאשר נשפר את מערכת הזחלים, ניתן לו ליזר, ניתן לו מחשב נשפר את החשמל

לטרנזיסטורים למספרים במקום המנורות שהיו. סכום זה יגיע למיליון 100,000

בערך עם כל השכלולים האלה כאשר המחירים של השכלולים (כל סנק) זאת אומרת

סנק דור קודם צנטוריון עם השכלולים האלה יגיע למכום של מיליון ו-44,000

45,000. אם מדובר כפסון זה יכול להיות מיליון 347,000 או מיליון

247,000. לגבי אצא חלק מהם אלה סכומים מנומקים בעוד שהמרכבה של הסנק

הישראלי היה צריך לעלות באותו סגנדס. 1,966,000 כמעט 2 מיליון.

לצדדי:

שוב אתה צריך להוסיף לזה את ההשקעה בסנק

הוא מחושב. פחיר קניה ועבודה בחיל חימוש

אלוף ארן:

והכנסת המערכות המודרניות ואז השורה התחתונה אצא במונחים של התעצמות כוללת

היתה זו. הסכום שאחם עומדים להקדיש ל-200 סנקים ישראלים בתוך הסדה של השריון

אנו נגיע לפי המחיר הזה, אצא שוב פעם פה צריך להבחין כאן לא הכנסתי 2 מיליון

אלא 1,777,000. כפול 200 כשאח הסכום הזה פוכנס לא ליזר לכל סנק אלא ליזר לכל

סנק שלישי. בלי מחשבים, רק ליזר. כי זה כשסליק הציג חסכונות הוא גרע את המערכת

בקה אש ואן הגענו לסכום של 1,355,000 ו-400,000 ל"י. אם ניקח סכום זה אנו

יכולים להוציא את הרמנים, לקנות 500 סנקים במחירים האלה ובאותו סכום להצטייד

ב-500 סנקים.

ידין:

לפי החכנית שלי, לפי החכנית שלך היינו מגיעים

ל-2300 סנקים.

אלוף ארן:

נביד אני מדבר על אותו מספר במספר שלו 300

רמנים ו-200 סנקים ישראלים במספרים שלי מגיעים ל-500 צנטוריונים משופרים בלי אצא

רמנים.

אני מניח שהטענה הנגדית היא וצילה במקרה א

לנדוי:

כאלה והיא אי חלוח כמקורות אספקה זרים.

ועדת חקירה - 7.1.74

לפני כן אר.

ישיבה מח' אחה"צ

אי.

הער אלוף ארןאלוף ארן:

המוטיבציה היא אי חלוח.

המוטיבציה היא חלוח אבל הסענה שלי הייתה שבעצם הויכוח, אם אפשר להגיד
 מתחרד ואם אנו צריכים להשקיע הרבה מאד כספים מיד ולרכוש 100 סנקים
 ישראלים לשנה. על סנת שבכדי להגיע לסנקים ישראלים היינו צריכים לחכות
 24 או 14 שנה אם היינו עובדים לייצר 100 מאד 200 לשנה ואני סענתי שאנו
 נלחם על צנסוריונים ופסונים בשנה הראשונה יהיו לנו 100 סנקים ישראלים
 בשנה השניה 200. והגישה התחילה להיות להגביל כל שכלול מהסנקים הקיימים
 ולהקדיש את הקצב כולו לסנקים הישראלים. פה היה הויכוח. אני רוצה לאמר שכל
 מה שהוצע ע"י מפקדה גייסות שריון לשכלל בסנקים נבדע, הוצע. כל מה שהוצע
 לשכלל בסנקים נבדע. אחן רק דוגמא אחת. אנו יש לנו בסנק תוחת מצויין יש
 לנו בסנק שני מקלעים, המקלעים הם מקלעי בראונינג שהמציאו אותם ב-1890,
 אולי לסקוב יודע מתי. ככל אופן במאה הקודמת. הם מקלעים בהחלט לא מודרניים
 יש כל מיני כוונונים מדויקים ויש בהם לא מעט מצעורים. אנו דרשנו מקלע
 מודרני של שנות ה-40 או ה-50 מה שמייצרים עכשו מסוג מג, זה הורד. אמרו
 רק הסנק הישראלי יקבל מג, הסנקים הנוכחיים (ליקבל מ"ג מקלע מודרני יותר)
 עכשו סנק עולה אולי מיליון אני לא יודע כמה עולה המקלע 20,000 אבל זה
 הגיע לדברים בסכומים כל שכלול קטן היה נכחן כמה זה כל מכפלה כל הסנקים,
 4000 מקלעים כפול 2000 סנקים באוכלוסיה של 2000 סנקים, בראיה כוללת זה
 הרבה כסף מחקר. וכך היו דברים רבים שלמעשה נמחקו. שכלולים שהיו לנו לאחר
 שש הימים כתוצאה מחשופים הצריח, מזה שהמפקדים בעצם נפגעו בקנה מידה גדול
 מאד אנו מתחננו כשריון כפוח מפקד וקנות מקלעים כאלה שיאפשרו למפקד הסנק
 לפעול רק עם הראש בחוף לא עם חצי גוף וכאלה שיאפשרו למפקד לסגור את הסדף
 מבלי להיות מוגבל בראיה כי יצרנו סדף פסנט שיש חריץ מסביב. במילים אחרות
 המכסה היינו סוגרים לא עד הסוף, זה חייב שפונים אלא מצב חריג בזמן של הפגזה
 ארטילריה אחת יכול לסגור ועדיין לשמור על הקשר עם האגפים לאחור, לראות את
 הסנקים שלך, לראות את האוייב וכו'.

גאג א.י.

ועדת חקירה - 7.1.74

ישיבה סח' - אחח"צ

הער: אלוף אברהם אדן

זה לא דברים שהיה צריך לפתח אותם

זה דברים שפוחחו, זה דברים שקיימים, זה דברים שמאשרים אלא שהדברים האלה קבלו עדיפות של הצטיידות לאורך השנים. והיה צריך להלחם חזק כדי ^{לגרו} ~~לגרו~~ ~~לגרו~~ לשנה לעשות 100 כאלה לשנה וגם מספר שנים. יש לי כאן תכנית 5 שנחית של פתוח שאני חוזר על זה שנה אחרי שנה מדפים, מדפים, קנה מסקר וככה זה נסחב. אותו דבר אמצעים לפריקה שדות מוקשים בדרכי סער בסילים אחרות דברים כמו הסנק הישראלי כמו ההשתלטות האמיצה על מ"ק מחקר ופיהוח, כמו גשר הגלילים שפתאום קבל עדיפות מעבר לשמים יעשו עבודה גדולה חכה מבחינת קצב יצור גשרי גלילים. אבל היו עוד פטנטים כשטח לא פחות טובים כל אלה יבשו אותם. ולא נחננו לקדם אותם, לפתח אותם ולהצטייד בהם וכחוצאה עמדנו בכסה מצבים בלתי נעימים בשדה הקרב.

אחרי כן או.

לפני כן אי.
א.

ועדת החקירה - 7.1.74

- 11 -

ישיבה ס"ח - אחר הצהריים
הער: אלוף א. ארן

אם לזרוק כבר עכשיו דוגמא אחת למה אני פתחתי,

א. ארן:

אנכי כודאי אשאל ואצטרך לענות על זה בייתר

הרחבה - אנו במלחמה הזו מצאנו את עצמנו במצבים לא נעימים של סנקים

סול חיל רגלים; לא רק מול סילים, כפי שזה נחשב. אלא מול חיל רגלים.

ר.ס.ג. ?

לסקוב:

א. ארן: ר.פ.ג. וכן נשק קל. אנו עמדנו במצב אופלל מאוד מבחינת הנשק האוטומטי של הסנק. כל מה ששייך למערכות העיקריות היה בסדר. אבלמה ששייך ליצור הנשק האוטומטי, היינו עם מקלעים לא מאיכות הכי טובה, עם הקנות לא כפי שיש לנו משופרות, עם צריחונים לא כפי שמשופרים. במלים אחרות, גם במלחמה הזו נלחמנו עם עמדת ספקד, אם הצורך לחשוף את המפקד מעבר למה שהיה לנו מפותח. מבחינה הקציבית, הדבריף־ההאלה נפרשו להרכה שנים קדימה, נחשכו לדברים משנייהם ולא קיבלו את העדיפות הנדרשת, לא בפיתוח ולא בהצטיידות.

לנדוי: כמה סנקים חודשו במובן זה? עם צריחונים, קנות?

א. ארן: הצלחנו לאוגדת סיני להשלים כ-200 סנקים עם

צריחונים וקנות, וזה הכל. ואת זה עשינו על ידי כל מיני דברים, כמאתיים סנקים.

אברנט: שהושלמו?

א. ארן: סך הכל כמאתיים־ושלמו בצורה כזו.

ידין: מכל הסד"כ?

א. ארן: כן, מכל הסד"כ. אני יכול להגיד לכם שעכשיו באלה הימפיסקיבלתי את האפשרות, דחפנו את האפשרות להזמין כ-2600, נגיד סטים של צריחונים ושל קנות למקלעונים.

לנדוי: זאת אומרת הושלמו מאתיים עד לפרוץ המלחמה?

א. ארן: אז מאתיים. עכשיו באלה הימפיסקס פריצים הזמנות ל-2600. נפתח הברז.

ידין: באותם הקנות פלוס הצריחונים, נעזוב את המקלעונים, כמה זה היה סדר גודל לסנק מבחינה כספית לפני

או.

- 13 -

ישיבה סח - אחר הצהריים

הער: אלוף א. ארן

ארן: מכחינה כספית אני חושב ארבעה אלפים דולר אן

כ-12 עד 15 אלף לירות.

ירי: זאת אומרת שעל הסד"כ זה היה צריך לעלות שמונה

מיליון דולר על אלפיים סנקים?

א. ארן: כן. למעשה זה כלל בעיקר את הפטוניהם, באופן חריף

מאוד את הפטוניהם וצנטוריונים, זה 1700 סנקים.

אני יכול להגיד לכם שנמנעו לנו כ-800 קצינים ו-700 מט"קים במלחמה הזו, בעצם מספרים יותר גדולים. אני מעריך שנמנעו לנו כ-1500 איש בצריח.

ירי: כלומר, לא מתוחחילולא מטילים? או כולל טילים בצריח?

א. ארן: אין לי הכחנה כזו. אבל הרבה מאוד ספקדים נמנעו

מנשק קל ומנשק קצר ששוח בצריח, רסיסים אל מיני

דברים כאלה. יש לנו תפונות מצב, חיאורים, של סנקים שיורים, יורים, יורים;

עם תוחח כבר אין מה לירות על היל רגלים שמתקיף אותך. כשאתה מתקף

כחיל רגלים אתה יורה עם מקלעים, עם שני מקלעים, או שאתה צריך להחליף

סרט, ארגז פעולה, או שהמקלע נעצר. בקיצור זה לא פונקציה של יצור אש

כמו שצריך. זה משתייך לחזה נוספת שאני רוצה לדבר עליה זה החרס"ש והנגס"ש.

לנדוי: על הענין הזה יש מסמכים בןדאסי?

על הרישה הזו?

א. ארן: כן.

ירי: היה רצוי לקבל את זה, דווקא את המסמכים האלה.

יש לך פה?

א. ארן: כן.

ירי: כלומר דיונים, תזכירים, הכל לפני המלחמה?

העד: אלוף א. אדן

א. אדן:

כן, אבל אני צריך להשלים את זה יותר, אם אתם
אומרים ש לי זה נושא, למשל את הצריחונים האלה
היו ימים שהיה מיליון של מפקד הגיס, כסף לפיתוח מפקד הגיס,

החשש ידין:

כסף כיס?

א. אדן:

כן, כסף כיס, אז אני שם - כהסכמה עם אב"א הייתי
צריך לחרום חצי מיליון, שלושת רבעי מיליון מהמיליון
הזה בכדי שיעשו הזמנות של הצריחונים ש"ל או כארץ, זה לא חשוב. התעשייה
הישראלית פיגרה אז הזמינו בחו"ל צריחונים לפסון. זה כמלים אחרות היה
"מסזר" זה לא היה משהו מאורגן ומסודר.

ידין:

ואת הכעיה הזו את גם כן קראת קול קורא במדבר?
או שזה היה מקובל על כל מפקדי החטיבות?

א. אדן:

זה היה מקובל. אבל זה מופיע בתור דבר ששני
וכשיפוריסוכשכלולים. יש למשל זבוקקים לסנקים,
ואנחנו רצינו לפתח שיריון לזרקורים כפי שזה מופיע במרכיב הצבאות,
שיריון עולה גם כן הרבה כסף. ואני מעריך ששיריון של הזרקוד צריך לעלות
כעשרים אלף לירות, השיריון של הזרקור. ואז הייתה פרשה למה עם שיריון הזרקור.
כשטוענים שזה הרבה כסף ואני יכול להכין, כשצועקים על המהנדסים שימצאו
משהו יותר - זול; זה הולך חוזר, הולך חוזר, הולך חוזר. בסופו של דבר
הסנקים במלחמה הזו היו כמעט נסולי יכולת לחימה בלילה.
ונגיד הסורים, פרצו עם סנקים כשכל סנק מצוייד כא"א, אינפרה אדום, עם זרקורים,
עם הכל, והסנקים שלנו עמדו וירד עליהם כסוחי מגע קרובים, בכל מיני
אימפרוביזציות שעשו אותם בלילה.

ידין:

זה מתקשר שם עם שאלה אחרת שנשאל אולי אחר-כך -
למה לא היה אינפרא אדום או אור כוכבים,

אבל זה לא עכשיו.

העד: אלוף א, ארן

ל. זה אני רוצה להוסיף עוד פרשה אחת או עוד מלה אחת, א. ארן:

מקדים
עוד החום אחד שהוא אולי מקפח לשאלות שאני אשאל
אורגן
וזה פרשת החרם"ש - חיל רגלים מסורייין, שהוא מקפח בעוצמת המסוריינות.
אפשר להחמיס לזה, או הויכוחים החום הזה הם בכמה מישורים:
מישור אחד שבו הייתי קול קורא במדבר, ואני ממשיך להיות עד היום, וזה
די טובן אולי מדוע: זה"ל החפחה באופן מסורתי או היסטורי כאשר בשנות החמישים
הצנחנים התכלסו וחפסו מקום מרכזי מאוד בחור זה"ל. הם עשו את פעולת
התגמול, הם העלו את הסטנדרטים של הלחימה, הם נחננו תשובות להבנה סבירות
הכסחון השוסף של זה"ל. אבל בהדרגה היה כרוך שיקר בעיית היסוד של הצבא,
מענה לזה הוא כשריון גדול. ובאופן הכי מדוע השריון קיבל עדיפות מספר אחד
ככוחות היבשה, אויר ושריון. ופה הייתה חופעה ששריון - ככה, אויר
קיבל עדיפות מספר אחת תקציבית, ולכן כשמדברים על שריון, מה שקיבל בשריון
את העדיפות זה היה בעיקר סנקים. סכר לזה; כבר לא הספיקו תקציבים
אם זה כפי שהסכרתי לשכלולים שונים של זרקור ושל אמצעי ראייה ושל מקלעים
יותר מודרניים, ושל גורמים משלימים את הסנקים. כחון הגורמים המשלימים
אפשר לדבר בין היתר על החרם"ש, הנדסה, ארטילריה מתנייעת וכד'.

בקשר לחרם"ש נוצר מצב כזה והוא גם

כלט ב-1967: הופיעה חופעה שהחרם"ש שזה חיל הרגלים המסורייין של הסנקים
זכה לזלזול או להערכה נמוכה ככוח לוחם במערכה-הצבאית הכוללת,
והסיבה היא די פשוטה: כוח האדם הטוב ביותר שניתן לחיל רגלים הלך לחילות
מתנדבים דהיינו לצנחנים. אחר כך גם לגולני הלך. אבל חרם"ש כשדובר על
שריון הכירו בכוח אדם טוב לסנקים. כוח אדם לחרם"ש נחננו בדרך כלל באיכות
פחות טובה. אבל בשריון היה פרכית הזמן אלי גדוד חרם"ש אחד, שמהגדוד חרם"ש
הזה היה צריך להזין מערך של ---

אחא מתכוון גדוד סדיר?

ידין:

סדיר. אבל מהשחרורים שלו היה צריך להזין שש
חטיבות מסוכנות, זה ארבע-עשר גדודי חרם"ש ועוד

א. ארן:

א. ארן:

מספר עצום של פלוגות חרמ"ש מתוך גדודי הסנקים והסיוור, וכל זה אי אפשר היה להזין בשום אופן למילואים מגדוד חרמ"ש אחד. חיל רגלים לעומת זאת הסד"כ שלו כמילואים היה קטן, ומה שנפלט מסדיר שזה מצנחנים, 35, ומגולני ומגדודי בטחון שוטף, הפליט למילואים מעבר לצרכים של חיל הרגלים. ואז כמילואים היו מעכירים לנו אנשים שהם כוגרי חסיכות חיל רגלים או עודפים מחיל אויר או אפילו אנשים שהם שלב ב'. שלב ב' זה אנשים שהם עולים חדשים שגייסו אותם למספר חודשים, אימנו אותם ושחררו אותם. יוצא שמראש נתנו כוח אדם באיכות פחות טובה לחרמ"ש. ואם כצנחנים גיד הגיל שבו החלו לפלוט מתוך חסיבות הצנחנים, 34, או גיל מערך מוצער מה שקראו לזה, צעיר, מי שנפלט מהצנחנים אחרי גיל 34 הועבר לחרמ"ש. מפילא קבעו שהחרמ"ש יהיה כוח אדם פחות טוב, הן בסדיר והן במה שהוא מקבל ממילואים. עכשיו נוצר מצב פרדוקסלי - המלחמות לימדו שחוד החנית לצבא היבשה זה השריון. זה מוסכם, אל זה אין ויכוח. ואז, כבר ב-1956 גם אם הצנחנים צנחו כמיתלה, שם הם נשארו והשריון פרץ בשני צירים הגיע עד לתעלה. אחרי 1967 הכריז בצדק שר הכסחון שכעצם הגבולות שלנו, הקווים שלנו יוחר נכון, נמצאים בדיוק באותם המקומות שלשם הגיע השריון.

אחרי כן סק.

עדות האלוף א. ארן:

מפילא המצב הפרטי בשדה הוא, שמי שנלחם הוא בראש וראשונה הסנקים וחפץ הרגלם אף המלווה את הסנקים. כלומר, החרס"ש. ואילו חיל הרגלים של צה"ל, לא חשוב כמה טוב שיהיה, לא מגיע לידי מיצוי כי אין לו ניידות ואין לו שיריון. פה יש ריב חיילות בתוך צה"ל, כאשר הצנחנים וקצינים רבים במטה הכללי לוחצים לתחזלמים לניידות הצנחנים, ואילו השיריון סועץ שהחלמים צריכים ללכת עם הסנקים, ואז: תנו את כוח האדם הטוב על אף החלמים על יד הסנקים. כלומר, לארבוץ העוצבות המסוריינות. זה מחייב שינוי מבנה וכו'. זה היה קול קורא במדבר ונשאר קול קורא.

התופעות בשטח הן כאלהן זה היה במלחמה

תקודמת וגם במלחמה הזאת: היו מקרים שבהם לוקחים גדודי חרס"ש אורגניים, פורקים אותם מהחלמים שלהם, ומושיבים אותם על הישכון, שמו אוחס על שפת הכנרת, ובמקום לוקחים גדודים של מה שנקרא חי"ר מעולה, גולני או צנחנים, מכניסים אותם לתוך החלמים ומצרפים אותם על הסנקים. במלים אחרות: לא מי שהתכוונן למלחמה על זחלמים לקראת המלחמה כל השנים, ועובד יחד עם סנקים נכנס ונלחם אתם, אלא מי שלא התכוונן או מי שלא התכוונן טוב. וכך זה היה, אני חושש, זה ימשיך להיות.

זו הייתה תופעה סיסונית?

לנדוי:

זו הייתה תופעה ב-1967 במידה קטנה, וגם

אלוף א. ארן:

עכשיו.

כימי המלחמה?

לנדוי:

כן.

אלוף א. ארן:

יש לנו מספר די גדול של חלונות בתיקים

לנדוי:

בנושא זה, שקודם לא הכנחי אותם, שאנשי

חרס"ש סוענים שזרקו אותם מתוך החלמים והכניסו בתוכם אחרים, ואותם צרפו לכל מיני מקומות. יש לנו ממש חלונות בכירון זה. אני לא יודע אם החלונות מוצדקות, אבל אאאאאאאא א זה אומר מה שאתה אומר.

אני רוצה לשאול שאלה פרובוקטיבית: האם

זה כל כך פשוט וברור, זה נראה לי הגיוני לכאורה, למה זה קול קורא במדבר?

צריך לעשות כאן ניתוח רציני מאד. מה אלוף א. ארן:

זה ניתוח רציני? יש בזה"ל דבר שנקרא קצין

חי"ר וצנחנים ראשי. למינהלה יש אינרציה משלה. אף אחד לא מוותר על תפקידו.

במקרה זה צריך לשנות את המבנה. או שיגידו לשיריון: מהיום והלאה אתם רק

סנקים, מה ששייך לחרמ"ש עובר לחיל רגלים - על זה אנחנו לא מוותרים כל כך

מה. למה? אנחנו אומרים שכקרב, בתוך העוצבה, הדרג המסורייין זה סנקים וחרמ"ש.

בגדוד סנקים יש פלוגת חרמ"ש. אנחנו סוענים שאנחנו רוצים לוותר. קצין חי"ר

וצנחנים ראשי אומר: תוותרו אתם. יש ויכוח רציני על עצמה או סיפול שפחייב

לא שינוי קטן, סתם שינוי קטן, אלא ממש שינוי במבנה זה"ל.

מה קרה פה? חי"ר מעולה כפי שאמרתי, מדוע לנדוי:

לא היו לו הזחלמים משלו מלכתחילה?

אין מספיק זחלמים גם לחרמ"ש וגם לחי"ר אלוף א. ארן:

המעולה. אנחנו מאורגנים בצבא כעוצבות שיריון

שזה סנקים וחרמ"ש ששייך לחיל השיריון, באוגדות. חוץ מזה יש חי"ר. לחי"ר אין זחלמים,

אלא קצת זחלמים והוא לוחם כל הזמן לקבל עוד. החלטה משה כללי לאופק, עד שנת

1977 היא ליצור פאגר של 200 זחלמים עבור החי"ר. שני גדודי חרמ"ש מצריכים

145 זחלמים. מה זה 200 זחלמים לחמש חטיבות חי"ר מאאמא מעולה, כאשר כל חטיבה זה

שלושה גדודים? זה כלום. זו פשרה שיקחו קצת זחלמים, במקום לשים 10 חיילים

בכל נגמש ישימו 16. אין לזה אחזקה, כשר, אימון, תרגולת, הרגל לעבוד עם

סנקים. זה סגלם את הרצון המוצדק של החי"ר להיות מנויד ומסורייין כדי שיוכל

לבוא לידי כסוי בקרב הסודרני. זה מוצדק מצידו. יש כאן פשרה. אין החלטה כיצד

לפתור את הדברים.

הבעיה נתעכבה כאילו על ידי הצגתה באופן

ידין:

קוטבי. כאשר אמרו: או שהשיריון יהיה בעיקר

גדודי סנקים, ואז נביא את כל החי"ר לחטיבות רגלי סמוכן, וזה יהיה חטיבות רגלי סמוכן; או את הכוח הטוב מבחינת הלוחם ניתן לחי"ר, ואתם תקבלו את החומר הפחות טוב בשביל החרמ"ש שלכם.

בערך. כי אף פעם זה לא הגיע לויכוח

אלוף א. ארן:

כל כך קטני. הויכוח התמצא בשאלה מה צריך

להביא, אם ההר לפומפד או את פומפד להר. אפשר היה לפתור את הויכוח הזה, אילו היו מחליטים על מבנה אחר, אילו היו מחליטים על מבנה אחר - השאלה לא היתה עומדת כך.

למשל?

ידין:

המבנה של הצבא האמריקני הוא שיש גדודי

אלוף א. ארן:

סנקים ששייכים לחיל השיריון. האינפנטרי הוא

נגמשים. הדויזיה היא רב-חילית ואז יש לה כך וכך גדודי סנקים.

זה דרג דויזיוני.

ידין:

חיתכן

כן. זו צורת מבנה אחר, שהיא

אלוף א. ארן:

כזה"ל. מה שצה"ל לא פתר טוב, שהוא לא

נתן את הפתרון הזה ולא חיקצה את החי"ר הטוב יותר לפקום שבו חוד התנית של המלחמה. ואז המשיכו להשמיץ את החרמ"ש, אבל השאירו את ה זחלמים בחרמ"ש בהכרת. כי זה מה שמלווה את הסנקים ואם הקרב תנייד. זה מה שמלווה את השיריון. אבל לא נתנו לו חיל רגלים טוב. בשנתיים שלוש האחרונות אני ניהלתי מערכה גדולה מאד בתוך צה"ל לפוררניזציה של החרמ"ש. תבעתי לקנות נגמשים ס. 113, זחלילי מלא, הצעתי להפנות לחרמ"ש כוח אדם מעולה, לחרמ"ש הסדיר. ורציתי לשנות את הגישה. הצלחתי להעלות את מעמדו של החרמ"ש מבחינת ההתיחסות אליו.

העובדה שהוא קיבל כלים חדשים, שהם טובים

מאד ואמינים מאד ומהירים מאד, שיש להם ניידות טובה מאד וכוח אש, שהוא

מיתקון שאנחנו עשינו לנגמשים של שלושה מקלעים שניתן להפעיל אותם בגמישות, לחזית את כל השלושה ולכל אגף לפחות שנים - זה תהליך שהתחיל.

לנדוי:

זה הנגמש הקל עם סתכת קלה?

אלוף א. ארן:

מאלומיניום, זה נגמש מצויין, הכנסתו נחלקה

בקשיים, קושי אחד אוביקטיבי, שהוא יחסית

עולה הרבה כסף, קושי שני - שקמו לו אויבים, האויבים לא היו רבים, והיה קושי

שהם החסידו כזה הרבה זמן, טוב, אני מביע למגנט של המשאבים - לשנק הישראלי.

מי שדחף את הסנק הישראלי, הפך לאויב מספר אחד של הנגמש, הוא עיבה מאד את

הארגומנטציה נגד הנגמש, בהרבה מאד דברים ביפן היתר שצריך נגמש עוד יותר שחדיין,

עוד יותר יקר. אבל היות והיה ברור שכספנו לא מספיק לנגמשים האלה, וודאי

וודאי לנגמש עוד יותר יקר - שאני גם מתנגד לכך במישור המקצועי, לכך שנצטייד

כנגמש"ים ככדים - הלחימה כנגמש היחה מאד מאד פעילה.

הגיעו הדברים לידי כך, שיש לי מסמך - שאינו

נמצא אתי כעת - של פיקוד הרום שכוחב מסמך רשמי, בזמן מלחמת ההתשה, כאשר

הנגמשים הגיעו לארץ, לרמטכ"ל ברלב, אשר לחץ עלי להכניס אותם מה שיותר מהר

לחזית, בזמן שאני רציחי שימתקנו אותם ונאמן עליהם את הכוחות. הרמטכ"ל רצה

כצד שבהתשה נביא אותם מהקץ שיותרמהר לשם. באותו זמן, בפיקוד הדרום - בזמן

שהיחה כתובת בני לבין הרמטכ"ל - שלה מסמך מפיקוד הדרום, שהם לא מוכנים

לקבל את הנגמשים, כי הוא בית קברות למי שעולה על פוקס, עם סיפורים שכך היה

כויסנאס, זה מה שהמלומדים למדו ממלחמת ויטנאס. הנגמשים נכנסו בהתשה לתעלה.

יש לנו לשמחתנו כ-25 מקרים של עליה על פוקסים, החל משני פוקסים וגמור במקום

אחד, כאשר אף מקרה של פנוי לוחם כנגמש כזה לא הגיע לבית חולים, מפש בצורה

קיצונית. לא היו לנו נפגעים.

ירין:

מי היה המפקד?

אלוף א. ארן:

המפקד היה אלוף שרון, המכתב הוא של

אלוף שרון (מנדי), הדעה של אלוף של.

יש הרבה דיוני מסכ"ל, כאשר כחלק מהם מחקפים אותי למה אני דורש נגמשים

כולל עיכוב הזמנות.

ודברים כאלה, היתה גם לחימה די פעילה, אגב, הדעה של הרמטכ"ל היתה כעד נגמשים.

גם הרמטכ"ל הקודם וגם הרמטכ"ל הזה, נעשתה הזמנה של נגמשים, פתחנו את המלחמה

עם 460 נבמשים. חלק גדול מהם עסיין היה במהלך דיגום בתוך המשאות, כתי המלאכה. היום, זה סגור שאיננו מרפים מהאמריקנים ודורשים מהם כל הזמן עוד ועוד. זה"ל החליט להזמין 4000 נבמשים,, ודורש 1000 באופן דחוף.

האם זה אמפיבי?

נכנצאל:

גם אמפיבי.

אלוף א. ארן:

זו ה"זלדה"?

ידין:

כן. ערכו של הנבמשים להבדיל מהזחלם,

אלוף א. ארן:

שהזחלם הוא ממלחמת העולם השניה, הוא

כן גילו של השרמן. הוא יכול היה ללוות את השרמן. שניהם לא היו יותר מדי

מתקדמים או יותר מדי מהירים.

אחרי כן - אד

לפני כן - טק

- 31 -

ועדה החקירה - 1.74.74
ישיבה ס"ח - אה"צ

אך

הער: אלוף אברהם ארן

ארן: (המשך) אבל היום יש לנו סנקים מודרניים, שהם דוהרים די מהר, ואז סנקים וזחלמים לא הולך יחד. נוצר מצב נחק - או שהסנקים יחכו, או שהזחלמים לא מגיעים. זה יצר לנו בעיה רצינית מאד. וזה הביא אותי - ככל שהשוויון הפך יותר מודרני ויותר פתוח - לדרישה נמרצת להצטייד בנגמשים.

ירין: קריאה ביניים: אנו עוד נשאל את הרמטכ"לים, אני אינני מבין

דבר אחד. אם הרמטכ"לים היו בעד, למה לא הזמינו בזמן? אני

שאל אותם. אבל אני שואל אותך גם כן.

ארן: הם גם יענו. אני רוצה שתדע, שלמעשה יש כאן מצב שכל רמטכ"ל

וכל מפקד וכל בן-אדם פועל בחוץ אווירה מסוימת. ולפרות האווירה -

הם היו מצמצם בעד. למשל, אמרתי שנגמש זה דבר יקר יחסית. לו הזמינו "בלק"

גרול כ-1967, מחיר הנגמש היה 32 אלף דולר. כאשר אז הזמינו רק 250 - וזה

היה צעד נועז לפי הלחצים שקיימו מכל הכיוונים - במקום להזמין 1,000, - מחיר

ההזמנה גם כן חלוי בגודל ההזמנה..

הי"ר אגרנט: כמה הזמינו?

ארן: 250 בשנת 1969. התכוונתי להגיד: 1969 ולא 1967. היום מחיר

הנגמש הוא 50 אלף. היום אנן כבר מוכנים לשלם פרמיה של 20%

אם יתנו כמות יותר גדולה השנה.

ירין: 50 אלף בהשוואה לכמה?

ארן: 32 אלף.

נבנצל: זה חל על כל דבר שקנו באותו כסף.

הער: אלוף אברהם ארן

ארן: כאחר מדיוני המטכ"ל - אני זוכר את זה מצויין - היה סי אאאאא
שדיבר נגד הנגמשים, ודיברנו על הקציב הכסחון, ואמר היועץ
הכספי: נכון שיש לנו בעיות של הוצאה כסף בלירות ישראליות בגלל האינפלציה,
אבל יש לנו כרגע עודף דולרים במדינה, ואנחנו בהחלט יכולים לנצל את זה
ולתזמין נגמשים, ובכל-זאת לא תזמינו, תרגלו דחיה לעוד שנה, היו גורמים
בתוך המערכת שאמרו: נכון, זה חשוב, אבל אנו השנה עוד לא הזמנו, נזמין לעוד
שנה.

נבנצל: מהי אמרו שיש לנו עודף של דולרים?

ארן: כאשר היתרות היו גדולות והיה כתוב על כך בעהונים, נרמז לי
לפני שנה, אינני זוכר בדיוק,
קראתי אז בעהון כמה הצעות, איך לנצל את היתרות, להקטנה האינפלציה
וכרופה, בערך באותה תקופה אני זוכר שגם היועץ דיבר על כך.

נבנצל: מי היה היועץ אז?

ארן: אלרום.

ירין: אני סוכרת לשאול עוד שאלה, לסקוב איננו שואל זאת, כי הוא
יותר בתוך התמונה, אני הרכה יותר רחוק מהעסק, הוא גם איש
שירון כספית, אתה אומר: קול קורא בסדר, אבל היום אתה אומר לי, שהזמינו
כבר 4,000, פירוש הדבר כי מבחינת הגישה לנגמשים זה כבר לא קול קורא
בסדר, או שמה אני סופה?

ארן: מבחינת הנגמשים היום - אין בעיות, כולם רוצים, כולם מזמינים,
ומוכנים לשלם כל מחיר, זה אחרי המלחמה הזאת, מבחינת הנגמשים,
כל קולות ה"אנטי" נגמרו.

הערות אלוף אברהם ארן

ארן: (המשך) מה קרה לנו במלחמה זו? כאן אני נותן קפיצה.

מצאנו את עצמנו הרבה מאד פעמים נגד אלפי חיילים, חיל רגלים מצרים, מצויידים במיטב הנשק האוסטרי והנשק ה-נ.ט.ס. יהיו על כך לבטח שאלות. מה עמדנו במצב מסופק; אג החלמים לא הגיעו עם הסנקים, ואז סנקים היו ללא חיל רגלים, והנשק האוסטרי בחור הסנקים היה מהמיושנים, הוא אפריורי לא יכול היה לברו לענות על הכעיה הזו. בשביל זה יש לנו את הפלוגה האורגנית בחור גדוד הסנקים, אחת הסיבות. ופה לא היחה תמיכה של חיל רגלים משוריין בסנקים, לא מכחינת הקצב, לא מכחינת יכולת העמידה בהפגזות. נגמ"ש יכול לעמוד - הוא סגור, החלפת - פחות. זו היחה אחת מנקודות התורפה. זוהי הסיבה שהיום כולם זועקים לנגמשים, זהו מצרך החורש, מחלקים זאת יותר בפנציסה מאשר סנקים היום.

לנדוי: הוא גם כן פתוח כלפי מעלה?

ארן: ניתן לסגור אותו. הלחימה נעשית כשהוא פתוח. זאת אומרת, אנו פותחים אותו. בזמן הפגזה - יכולים לסגור.

אולי תופעה נוספת, שאחם לבטח תיתקלו בה. אנו הגענו, אני הגעתי לכמה עיוותים בלתי-רצויים בבנין הכוח המשוריין. אחן דוגמה אחת או שתיים.

כאשר בסך-הכל הוקצה עד 1977 תקציב מכחינה הכנונית - תכנית אופק -

1. נאמר שנגיע רק ל-750 נגמשים, וב-1972 או 1973 עמדנו עם 460 נגמשים, זאת אומרת 250 נוספים. שאלתי את עצמי: כיצד לבנות את השריון, שהסנקים המודרניים יוכלו להתקדם בלי להיפאז בלי זחלמים, ובלי להסתין לזחלמים. וניסיתי לקבל מיבנה של גל ראשון שהוא יותר מודרני ואין לו מגבלות של ניידות וכוח אש, דהיינו - סנקים ונגמשים. והגענו למיבנה כזה שחשכנו כל מיני דברים

ארן (המשך):

שהם משניים כביכול, משלימים, הורדנו אותם מחתקנים, בצער רב, ואמרנו: ב-1977 נקמדם עם שריון מודרני, קצה יותר חלש בכמה דברים משניים, אבל **המוגז** מכחיצה יכולת הפעולה שלו, יכולת הניידות.

אתן דוגמאות: כאשר היו לנו זחלמים, לכל פלוגה סנקים היו לנו 4 זחלמים; 1 זחלם - ס.פ.; 1 זחלם סרגמה 81 ס"מ, 1 זחלם פינוי, פינוי נפגעים, 1 זחלם סכני. על כל 11 סנקים היו לנו כחקנים 4 זחלמים.

ירי: כולל זחלם של סרגמה.

ארן: 81 ס"מ. זה נקרא דגם ג'. ס.פ., 81 ס"מ; פינוי, חימוש. יושבת שם כיחת חימוש אשר מתקנת את הסנקים, או שמגיעה מייד

לסנק שנפגע. ואם היא לא יכולה להתגבר, היא מעבירה זאת לחוליית חימוש בדורית, וכו'.

היו לי בעבודה עלהמיכנה, בשלבים האחרונים, שני מוטיבים, או שתי מוטיבציות: האחד - לנסות לייצל ולצמצם את האוגדה, כאשר ירדנו

מ-16 אלף ל-12 אלף. זה לקצץ מיפקדות וכל מיני דברים משניים. והדבר השני - להגיע לדרג משער, שיכול להשער בצורה שלמה הומוגנית. ואז הגענו לזה

שאמרנו: זחלם ס.פ. זה לוקוסוס, לא צריך. ס.פ. נמצא בתוך סנק. אוחו דבר אמרנו אפילו לגבי סג"ד. לגבי סג"ד זה לא לוקוסוס, אבל איננו יכולים להרשות

לעצמנו במצבה הנגמשים שיש לנו. אז אמרנו: במקום שיהיה לו זחלם - אז יהיה לו זחלם, נגמם לא נתן **אז** לו. הורדנו. זחלם סרגמה - אמרנו שזה לא יגיע במרכיב

המקשים. אילו היו לנו מספיק נגמשים - **אז** אנו בהחלט בעד נגמם לכל פלוגה סנקים, שיכול לתת מיד עשן, מייד תאורה, וגם... . אבל היות ואין לנו היכולת

להקצות מתוך ה-750 נגמשים גם למרגמות, נותר על כך. וחילוף ופינוי - איחדנו יחד, ואמרנו שכל פלוגה סנקים תקבל נגמם אחד בלבד. קראנו לו: ש.כ. - שירות כללי

גם חילוף, גם פינוי, גם ס.פ.

היו ר אגרנט: מה עשיתם ביחס לפינוי?

הער: אלוף אברהם ארן

ארן: איחדנו יחד לתוך נגמש אחד, אמרנו: אפילו אם אנחנו מצטמצמים, במקום שני זחלים שלא יגיעו, שיהיה לנו נגמש אחד, שבו תשב גם כיתה הימנש וגם חובש.

אילו היו לנו נגמשים, לא היה ויכוח על כך שכדאי לתח לכל פלוגה דגם ג' - מרגמה 81 מ"מ. יתר על כן, במיכנים שבנינו, כאשר השכנו שיהיה לנו יותר נגמשים, שמנו במיכנה אחד לכל פלוגה.

ידין: ב-1969, כאשר היה ויכוח, אפשר היה לקבל את זה מהאמריקאים, או שזו הייתה בעיה כספית? האם/היו מוכנים לתח?

ארן: כמה שנזמין ישירות מביה-החרושה.

נכנצאל: יש לך נתונים שמהם אפשר לראות זה מול זה מה הוצא על הוצאות אחרות במספרים כמו הפיתוח של הסנק הישראלי, או אין/זה הלך על-חשבון הרכישות שאתה היית מעוניין בהם, או שאתה המלצה עליהם?

ארן: לי אין. פה מדובר על מאות מיליונים מול מיליונים בודדים. המספרים האלה קיימים.

נכנצאל: יותר מוקדם עמדת על כך - אם הבנתי אותך נכון - שגם מבחינה תקציבית חכמה הפיתוח של הסנק הישראלי הלכה על-חשבון שיפור הציוד הקונדונציונלי, אפשר להגיד. אבל מבחינת סדר גודל - אינני אואה את זה.

ארן: אולי אומר כך: א. הפיתוח לא כל-כך הואיג אותי. אני חושב שצריך היה לפתח, גם אם זה עלה 50 מיליון, גם אם זה עלה 31 מיליון בשנה הראשונה, 16 מיליון בשנה שניה. סכמים כאלה. זה בחחלט סכיר, וצריך לעשות את זה. צריך היה לפתח, לפי דעתי. כאן הבעיה הייתה בהכנוח ליצוא. כל מה שאני דרשתי לא להיכנס כל-כך מהר לייצוא, א. כדי שהפיתוח יהיה יותר טוב, ולא חפוז.

ב. להקדים הצטיידות כספים ושיפור. 2000 הסנקים במקום להופיע עם 100 סנקים סודרניים. הכסף לא מספיק כדי לעשות אותם סודרניים. זה לחוד. אחר-כך התחילו לברוע מהם. כך שהפיתוח זו לא הכעיה.

נכנצאל: הייצור התחיל?

ארן: ההכנסות לייצור נעשו. נחתמו הסכמים עם גורמים בחו"ל ועם מעשיות בארץ. הובאו סכונות שהציבו אותן. במקביל לפיתוח. כל זה בנוהל קרב דחוק מאד, מהיר מאד.

לפני כן אר.

אי.

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה מס' 4 - אחה"צ

העד אלוף אבהרם ארן

אלוף ארן: אני חושב שכלי להכנס לכל הפרטים יש לנו הרבה *

דברים שרצינו לפתח תאורה לסנקים שאז כשהחלטנו להוריד את הדגם ג' אחת הפונקציות שהדאיגה אופנו למשל תאורת עקיפה לסנקים, רצינו לקבל תאורה למסוסים, תאורה מארטילריה אבל פאר רצינו שחיה לנו תאורה אורגנית שלנו. ואז הביאו לנו הצעה של מסען רקטי קטן לא יקר יחסית שאפשר לירות אותו גם מהטנק וגם מזחל"ם או נגמ"ש מלווה, פלוגתי. מו"ם הוריד את זה, את הנושא הזה כאשר ותרנו על המרגמה מצאנו תחומים מצאנו כארסנל של צה"ל נשק שנקרא קרל גוסטב זה תוחח לא רתע מדרני אשר הוזמן עבור הצנחנים, הם יזמו את זה והם הזמינו אותו הכניסו את התע"ש לייצור שלו. הקרל גוסטב הזה מצטיין בזה שהוא מדרני, עיצוב של השנים האחרונות, ולכן נשק נגד סנקי יעיל טווח בינוניים עם 500 מ', 300 מ'

לנדוי: זה לאש החת פקלע קרל גוסטב, זה קרל גוסטב אחר.

אלוף ארן: לא, זה שורדי, פיתוח שוודי, כקיצור קוראים לו

קרבו וזה חולר, תוחח לא רתע שגדולתו שתחושתו הסגוונת קודם כל מסען חלול נגד סנקים, כינון קל מאד, כלי קטן מאד (יש לו רסיק אויר, ז"א תחמושת נפיצה, שאתה מכוון על הפרעום את הסווח, אתה רוצה 800 מ' זה מהפוזן באויר לרסיסים. יש לו תחמושת תאורה, תחמושת זרחן 4 סוגי תחמושת. לא אנו יזמנו את את לא אנחנו הזמנו את זה. חיל רגלים, של צה"ל, קצין צנחנים ראשי הזמין את זה. והנה בשלב של ניסויים התברר להם שזה לא כל כך טוב כשבילים צא לחיל רגלים זה היה לפני שנחיים אני חושב. לפני כ-שנתיים. הסיבה היא אאאאאאאא שהתחמושת היא די גדולה וכבדה גם הקרבו עצמו קצת גדול כשביל להסתובב אתו בחור החעלות לחיל הרגלים וחיל הרגלים התחיל להרהר שהוא לא רוצה בו. ואז אנחנו נפלנו על זה, לקחנו את זה אלינו ואמרנו נעשה מניסויים. אמרנו היות ויש כבר 250 כלים כאלה בארץ כואו נראה אולי זה טוב לנו. מה גם שזה עתה הוצאנו נשק מסייע, מלווה לקחנו אותו עשינו ניסויים והתלהבנו מסנו. ראינו שהוא מספק לנו תאורה, נשק נ"ם

ועדה חקירה - 7.1.74
ישיבה פת' - אחת"צ

אי.

הער: אלוף אברהם ארן

אלוף ארן: לחרמ"ש ואמרנו הנה כלים, יש כלים לא יזמנו אותם, לא הזמנו אותם, הם ישנם, חנו לנו אותם. קמה נגדנו מערכה כבידה מאד בענין הזה. המערכה הייתה כפולה, אנו כמגביל רצינו לוותר על זחלמים נושאי תותח 90 מ"מ היו לנו בחקן של כל גדוד חרמ"ש 6 זחלמים נושאי תותח 90 מ"מ. זה פתרון מאד לא אלגנטי אשר לא הוכיח את עצמו כששת הימים. אבל כששת הימים היה הגיון די רב לאלה שיזמו את הכלי הזה, גם למפקד בגי"ש הקודם, אלוף של במקרה זה, מדוע? אז היה לנו מעט מאד סנקים, הרבה חרמ"ש היו לנו 5 חסיבות משויינות 4 חסיבות ממוכנות את מעט הסנקים שהיה היה חבל לפצל וראו בהחלט בלחימה את החרמ"ש בכסיס מוצק במקום שיתנו לו הרבה סנקים ראינו נגד סנקים 90 מ"מ פתרון שיכול לחסוך פיצול סנקים, פתרון סביר מאד. שהגענו לשנת 1972 ועמדנו עם אוגדה ז"א עמדנו עם 6 אוגדות כאשר בכל אוגדה יש 300 סנקים אמרתי אני רבוננו של עולם בשביל מה אוגדה שיש לה 300 סנקים צריכה עוד 6 תותחי נ"ט מחורבנים על זח"למים בשביל מה? לחסיבה ממוכנת יש 50 סנקים, נותנים פלוגה לכל גדוד סנקים בשביל מה לסחוב איספרוביזציה כלתי מוצלחת של כלי לא מודרני ותותח לא מודרני איזה משקל יש ל-6 קנים נגד סנקים כאלה בקרב 300 סנקים של האוגדה המשוריינת אני מספר זאת בהקשר לקרנו. אמרתי שאידך אם נותנים לכל פלוגה קרנו אחד שני קרנו, יש לחרמ"ש הפתרון הנגד סנקי ובחוספת יש לו גם אמצעים להראה, לפחן האורה לסנקים. לפחן עשן, לפחן רסיק אויר. העסק הזה הלך בקושי רב, בסופו של דבר הסכימו שנוציא אותם, את הכלים האלה אשר אמרנו, אנו תורמים אותם לחיל רגלים, זה כלי היכול לחרום רכות לחיל רגלים, הקצב שלו הוא קצב חיל רגלים למרות הוא לא בא לידי שום ביטוי גם כמלחמה הזאת. הסיבה היא פשוטה. יש הרבה סנקים שמתנהלים ופועלים יותר בקלות וזה לא בא לידי ביטוי.

כמה כאלה יש בארץ?

בבנצל:

250 - 350.

אלוף ארן:

.א.י.

ועדה החקירה - 7.1.74

ישיבה פה' - אחח"צ

הערות אלוף אברהם אדן

לבני הקרל בוסטב זה פתח ספור עצוב שהוציאו לנו את הנשמה צא אנחנו פחחנו מהר מאד מן מתקן של בדיקת יתכנות פשוט מאד איזה שהיא קנה על הנגמ"ש, ירינו ממנה והשבנו חוצאות מצויינות. ואז קבלנו פקודה, איסור מוחלט לירות מהנגמ"ש חלקו לנו את הקרל בוסטבים בשלב יותר מאוחר אחרי מלחמת התשה גדולה עם פקודה לירות רק מהקרע מה שלא כל כך טוב לנו ואח המלחמה הפכו נבדינו ברך חיל הרפואה של צה"ל שהדציבלים שהקרבו מייצר הם כל כך גבוהים שזה בלתי סביר לכן אדם. במקום לנפק מהר מאד אסמי אזניים אז בדקו את הדציבילוציה שלהם ועד שכבר הלכנו לכדוק את הדציבלים החבר שהמקלעים שאנו יורים מהם יש להם דציבלים יותר גבוהים מהקרבו הזה.

במילים אחרות אם לסכם את הדבר.

ידין: רגע, בסופו של דבר הקרבו לא הוכנסו על הקנות?אלוף אדן: בסופו של דבר קנות לא הוצאה משימת פיתוח, לא אושר, יש

שורה שלימה של אמצעים שהכאתי כמה מהם. בכתב יש לי כמה עשרות אני אמרתי לכם שאני עובר לפרק שבו אני מאד "אן הפי" ראש פרק הזה הוא מו"פ, מחקר ופיתוח אשר בצורה צנטרליסטית רוכז ע"י סגן הרמט"כל מקודם ראש אג"ס ומאז שהוא נכנס לתפקיד חספו את הגי"ס כנושאי פיתוח של כל האמצעים הפסניים. היתה הכרה אך ורק במערכות עקריות סנקים, השכלולים בסנקים, הנשק האוטומטי, תאורה זרקוריים, קרבו, דברים כאלה דברים אחרים כל דבר כזה היה לאו אחד גדול כשיטה של עבודה משה בשיטה של, יש נושא שעוד בטח תתעניינו בו אז אני הבאתי כאן את החומר. היתה גישה שבה רצו את הכל לרכז במו"פ הכל תחת פיקוח ישיר של סגן הרמט"כל את היוזמה של הגי"ס את יכולת הפיתוח והביצוע שלו הנקו בתחומים האלה של פיתוח אמצעים.

ולכן דברים שיכולים היו להיות פתורים כיון ששת הימים ליום הכפורים לא היו פתורים.

לנדוי: השתמשו בקרבו הזה במלחמה מן הקרקע?אלוף אדן: לא. יש מה ספור נוסף הקרבו הזה יש לו היום מעט מאד החמוש

אניה תחמושת טבעה שקעה, הוא אצלנו לא היה שלוש בגלל שלא נבטר הפיתוח, מתי שהוא

ניסו להקיץ פלוגה אקדמאית כפקוד מרכז שנתנו לה את הקרבו שהיא תעמוד עם זה

בהחלט

ידוע לי שכאלה לא. זאת אומרת ככל המערכות המשניות/לא.

אדן:

לסקוב: אתה כחבר המטה הכללי לא ניסית להביא את זה לידיעתך כמערכת

על ההחלטה?

אדן: לא. והסיבה היא שידוע לי, ורי גוד, שהוא לא מטפל בדברים

האלה. יש נושא אחד שאני הייתי כעורך אצלו, חננו לי רק

להזכר מה זה, ושכן הוא אמר ששאל השתכנע ע"ש דברי, אבל הוא לא יעשה "אובך

הוליונג" לצ'רה (צבי צור).

עוד פלה אחת. אני חכמה באופן די קבוע לרכוש, לקנות סנקים

מקורפים באנגליה ובארמ"ב ולחזקם איתם על המגרש כאן. זאת הייתה החיזה

שלי כששאלו איך תובטח העצמאות שלנו אם לא נייצר סנק ישראלי במהירות. אז

אני אמרתי "תקחו אתו אחד של הכסף ותקנו כבר עכשיו אלף סנקים, תשימו אותם

על המגרש. זה יהיה חלקי חילוף, וזה יקיים את העצמאות שלנו בפיתוח סנקים"

הנ"ר אגרונט: איזה סנקים?אדן: צנטוריון ופטון. לא חרשים, עודפים, במחיר של 5000 לי"ש

סנק צנטוריון או במחיר של 50 אלף דולר סנק פטון. הדברים

הגיעו עד לידי כך שראש אבא, האלוף חורב, אמר לי שיש לו הצעה לרכישת 100

סנקים פטון מ-48 איי-1 או איי-2, אינני זוכר. פטון לא מודרני, לא דיזל, בכושך

0, כשש 0 פרושו שהוא יכול ללכת למלחמה.

לסקוב: 90 מ"מ?אדן: 90 מ"מ, בנזין. בהחלט סנק שנצטרך להשקיע בו כסף, 400 אלף

לירות, כדי להפוך אותו לסנק טוב, לסנק כמו שלנו. והבאנו

את זה לרמטכל, וגם ראש אבא וגם היועץ הכספי חסכו בזה. של התנגד, ואז ראש

אבא אמר "אתם יודעים מה, אני קונה את זה מהחקציב שלי לחלקי חילוף. זה שורה

לי את הכסף, זה כמעט מחיר הפלדה, זה-שגד ויהיו לנו כנות סנקים שמחם זוכל

לקחת חלקי חילוף וכשנרצה זוכל גם לעשות מזה סנקים יותר טובים." סנקים כאלה

יכלו לקנות גם 1000 לא 100. לא בכושך 0, אולי, אבל אני בכורונה מביא הסונה

מאד מהודרת. ההחלטה שתיחה, לאחר המלחמה, אצל הרמטכל, הייתה שלילית, לא

לקנות. חשאלו אולי לפה, זה אני, למשל, לא יכול להבין...

היו"ר אברנט: מהי זה קרה?

ארן: זה קרה לפני כשנה - שנה וחצי.

ידין: עמוס תורב היה אז ראש אגא.

ארן: זה היה בחצי השנה האחרונה של עמוס תורב.

זכנצאל: למח?

ארן: המסיכה היא מאד פשוטה למרות שדבר זה אינו ניתן להוכחה. מי

שפצה שייצרו הרכהטנקים ישראליים, שעו אינט, רצה שלא יהיו

טנקים מתחרים לצורך כטנק הישראלי. ואז אם נקשר את זה לנגמ"שים הוא גם פיתח

היזה שאנחנו לא צריכים נגמ"שים, אלא צריכים להשקיע את הכסף רק בטנקים.

דכשהגיעו לטנקים - צריך להשקיע אותם בעיקר בטנקים חבשים. כי ב-1967 היתה לנו

קלאסה קטנה של טנקים טובים והפתק מיושנים ובמלחמה העמידה יש לנו טנקים רבים

לא כל כך טובים ואם יהיו לנו קצת טנקים טובים זה כבר יתן את רישומו בשדה הקרב.

אנחנו צריכים שתמיד תהיה לנו קלאסה של טנקים טובים, ואז כשדובר על טנק ישראלי -

זה היה הצ'יפטיין, שזה"ל רץ לחתום אתו חוזה, עם האנגלים על הצ'יפטיינגים. אני

סודה לאלהים שהטנק הזה לא נמצא כאן.

הסו"ר אברנט: מדוע?

ארן: כי אני לא חושב אותו לטנק ששווה את הכסף. אני לא חושב אותו לטנק

פורדני, אני לא חושב אותו לטנק שנותן את הפתרונות הטובים. הוא

אפנס משוריין, הוא אמנם עם תוחת כבד מאד, שאף אחד לא הולך היום עם תוחת כזה, ועוד

כל מיני דברים שלא כדאי להכנס אליהם כאן. אבל זה בלס בהנדלי התפיסות כשני תחומים:

איזה טנקים אנחנו צריכים במחינה מקצועית - וזה ענין מסובך מלהכנס אליו כאן; אבל

גם בגישה האם צריך להשקיע את הכסף על ההצעה קדימה של שא הטנקים או שאנחנו צריכים

להחיל עם קבוצה קטנה ויקרה של טנקים, שנעבור לייצור בארץ עליה. הענין של הטנק

הישראלי עלה אצלנו מרבע שנתלה האפשרות לייצר בארץ, להרכיב בארץ, לקבל ידע מהכריטיס

של טנק הצ'יפטיין. הטנק הישראלי הוא יורשן של הצ'יפטיין מבחינת ההתפתחות ההיסטורית.

ראית לפלה. בראית לפלה יש לנו פיתוח ישראלי, או נאמר כך - אנחנו

את לוחמת הלילה מתחכנו והחכנו בה לא מעט וקבענו שאנחנו רוצים להיות

אדן (המשך):

מצויידיים הכי טוב שאפשר ללוחמה לילה עבור חנועה ושליטה בשדה הקרב, הדעה שלנו יכולה לכינון בלילה, זאת אומרת, פריסקופים מגדילים מקרבים, אנחנו לא נצטרך בלילה, אני לא בטוח שזדקנו בזה, אבל זאת לפחות הייתה הדעה שלנו, למה זה מתחסס? - זה מתיחס שפטונים מ-60 קיבלנו עם ראיה-לילה, כשאני אומר "ראיה לילה" פרושן שלנו יש פנסים א"א ויש לו מכשיר פריסקופ-קרנף, שהוא יכול לנהוג בלילה, וזה יש לנו מפותח, והצטיידנו בכמויות גדולות, אם כי לא מספיקות, אבל על זה אין לי טענות לאף אחד פרט אולם לזה שהיה יותר טוב אם כושר הייצור שלנו היה יותר גדול ואם התקציבים לבטחון היו יותר גדולים, אבל כאן לא היו מכשולים.

יר"ן: זה אחא אומר על הפטונים מ-60?

אדן: לא, הפטונים הם היחידים שיש לנו עם אמצעי כינון לחוחחן,

הפטונים מ-60, לשאר הסנקים אין לנו אמצעי כינון לחוחחן, בהסתייגות מסויימת שהיכף אדבר עליה.

יר"ן: אם עי כינון א"א?

אדן: כן, א"א, אין לנו אמצעי כינון א"א, אבל בכל הסנקים בלי יוצא

מן הכלל יש לנו אמצעי ראייה לנהג ע"י זה שהפנסים של הנהג הם א"א והפריסקופ שלך הוא א"א, יש לו גם א"א, וזה בשרסן, בפטון, בצנטוריון, ואפילו בסיראן, אנחנו בסיראן - לקחנו את הקרנף של הצנטוריון, שהוא יותר טוב מהקרנף האורגינלי של הרוסיים, ושמונו אוחו גם לסיראן.

אם כן, בראיה לילה לנהגים אין לנו את כל מה שהיינו רוצים, אבל אנחנו מצטיידים על פי הקפסיטי של התעשייה בארץ, שלדאבונדי היא לא מספיק גדולה כמה שנוגע לקצב הייצור, אנחנו פחות או יותר מכוסים, זכך ראייה תצפית למפקד, פיתחנו פיתוח ישראלי של זרקור-עזר קטן ומשקפיים מיוחדות לראיה א"א לשמטח לטווחים קרובים, קוראים לזה "שפנפן", זרקור-עזר לסווח של 200 מ' - 300 מ'.

בשני הדברים הללו אנחנו מצויידיים די בקצב לפי יכולת התעשייה הישראלית, לא כלמו אוחנו כאן, ובאמת במלחמה היו לנו "שפנפנים" במידה רחבה מאד למפקדים, וזרקורי-עזר, לא לכולם, אבל היה, בדעה שלנו הייתה לכינון יש

ב מ-60 פריסקופ. בטנקים האחרים לא פיתחנו פריסקופים, לא גרסנו שכדאי לפתח. מדוע? - בגלל שמי סיכנת, או שני פחרונות אפשריים. פחרון אחד, אינני יודע אם אתם יודעים - א"א, כאשר שדה הקרב מואר באור לבן א"א ניזוק, הוא מסתנוער, מערכות מודרניות יש להן רפרף שאם נזרק עליהן אור לבן נסגר הא"א. אמרנו שלאחר פתיחה האש הראשונה שדה הקרב מואר ע"י האורה של מצנחנים, גם מהארטילריה, גם מהאוייר, גם ממרגמות, מואר ע"י זרקורים, מואר ע"י מטרפת בוערפת, טנקים ורכב, לכן א"א מאבד הרבה מהאפקטיביות שלו ומאידך ניתן אז לכוון ע"י מכשירי יום, באור לבן ניתן לכוון ע"י מכשירי יום. לכן השכנו שזה לא יהיה נכון אם נשקיע הרבה כסף בכינון א"א. זה היה קו מאסכה אחד.

קו המחשבה השני היה יותר מעניין. אנחנו אמרנו כך "אם האויב יאיר בא"א-אנחנו פיתחנו פיתוח ישראלי, אותו אלפנס שמופיע כ"שפנפן", שבו אנחנו מזהים אור א"א או שאנחנו יכולים לצפות לאור א"א, אבל אנחנו גם מזהים עם זה אור א"א של האויב. ניקח אותו, נשים אותו על הפריסקופ של התותחן או של המפקד באותם טנקים שמפקד יכול לראות ונצפה אל מקורות האור. זה פחרון ישראלי, שנקרא "ירי אל מקורות א"א", ואז נהיה כבחינת רואה שאינו נראה, אנחנו לא משתמשים בהארה ואנחנו יורים אל מקורות אור. זה היה כיוון המחשבה שלנו, אני חושב שהוא כיוון טוב. אנחנו למלחמה לא הגענו עם ה"כור סיד" הזה, מילת הקוד של הדבר הזה הוא "כור סיד", כלומר "שפנפן". אבל במלחמה, וגם עכשיו, היות ולא הגענו עם זה, אז נעשה פיתוח מזרז של מתאם שבו, כאשר פאחריס מקור א"א, במלים אחרות זרקור של טנק אויב שמאיר עלינו, אנחנו יכולים לקחת את ה"שפנפן", לשים אותו בעזרת מתאם על הפריסקופ, מתאם ממכת, איזו שהיא שפופרת, ולירות למקור א"א. זה הפחרון שאותו אנחנו מייצרים עכשיו במאות בטנקים שלנו בזכות זה "שפנפנים" יש לנו. זה פחרון בלתי מספיק. טוב יותר שלמפקד יהיה ה"שפנפן" שלו ולתותחן יהיה חצי "שפנפן" - "כור סיד" עם מתאם, זה יהיה כמסך הזמן. היום, כדיעבד, יכול להיות שאנחנו נחליט שכדאי לנו להשקיע כסף גם באמצעי כינון, מה שיש לאויבינו.

בכל משפחה הא"א החלבטנו רבות עד כמה להכנס בייצור ובהשקעה משום שהוראן הנא הוא פסיבי, שלא ניתן לאחר כמו באור א"א, זה מבכיר אור כוכבים, והיום יש כבר גם "שפנפן" פסיבי וגם אמצעי כינון פסיביים בעולם. הצרה היא שזה מאד

יקר, זה יהיה הרבה יותר זול אם מייצרים את זה באלפים, אז פה השיטה הצה"לית
שאיא לפזר את ההזמנה על סחח של הרבה שנים אינה מוזילה את הדבר, אלא מייקרת.
ואני באופן אישי לא בטוח אם יהיה בכוחנו הכלכלי להגיע לזה, אלא אם כן הפדינה
תחליט באמת להקציב לצבא הרבה מאד כספים.

אהרי כן רשמה או

ועדת החקירה - 7.1.74

לפני כן נס:

- 61 -

ישיבה סח - אחר הצהריים
הער: אלוף א. ארןמ-אממם לנדוי:

זה מה שיש למצרים?

א. ארן:

למצרים בסנקים יש א"א, יש להם ס.אל.ס. בנפרד

לחיל רגלים שלהם ולר.ס.ג. ולתול"ר ולכל אמצעי

הכינון הנגד סנקי כמעט לכל. לא לסאגר, לא לטיל. ולרובי צלפים, לקלצ'ניקובים.

ירין:

אבל לסורים יש?

א. ארן:

לא לסאגר.

ירין:

לסנקים?

א. ארן:

לא. יש להם הסוכייסי זה א"א. כל סנק, בלא כל

שלישי לא כל חמשי, כל סנק יש לו זרקור, יש לו

פריסקופ לכינון בא"א, כל סנק יש לו זרקור מפקד. ומשהו דומה לשלנו שפנסים

אינני יודע לפי יש, מצאנו קצח דברים כאלה בשלל.

ירין:

זאת אומרת במלים אחרות, בגלל שיקולפסאו שיקולים

אחרים, אממם-אנחנו היינו במצב לא נוה במלחמת

לילה.

א. ארן:

אנחנו היינו במצב לא טוב למלחמת לילה מסש,

והסיבה מאוד פשוטה: תאורה סארטילריה חסרה לנו.

כרמת הגולן בסרן כעכד ארבע שעות את התאורה והם נשארו עם החושך.

ירין:

לא היו מסמך פזיסי?

א. ארן:

פזי תאורה נגמרו. אזיר יש לו גם כן תאורה,

נורד או מסוס תוכלה יכול להסתובב ולקיים תאורה

במשך שעות ארוכות בשדות הקרב כרמת הגולן וגם אצלנו במצרים, אי אפשר

היה לעפעיל אזיר בגלל הטיילים. זרקורים היה לנו מעט, גם כן פרשה של סחכת;

היו מוזמנים בחו"ל, היו לנו מעטיסמאוד, אבל הם לא היו סובגנים על ידי שריון.

חלק גדול מהם נסבע.

זה מה שאמרת קודם?

ידין:

כן. וחלק הופעל פה ושם אבל בא"א לא היו

א. ארן:

אמצעים עם מה לכונן וגם לא לייצר א"א של האויב.

ש שפננים המפקדים אחרו שהשיון אולה עליהם. אמל לכונן עם זה את התובח

אי אפשר היה. הפתרונות היו פתרונות מאוד אמיצים ומאולתרים. החברה כיבן
המנועיםאח ~~המנועים~~ על מנת שיסמכו היטב את האויב כשהוא מתקרב. כשהוא התקרב

לסווח כזה שגם רואים אותו שמונים מטר, ארבעים מטר, התפתחו קרבות.

זה ברמה הגולן. אחר כך לאור מדורות של מטרות כדי לדפוק נוספים,

אבל היחראון היה כולו שלהם. הסורים כאמא ביצעו את הפריצה שלהם כלילה.

ידין:

אנו קיבלנו, כמובן ידענן הרבה תלונות - צניח

שאנו נצטרך להגיע למסקנות, אנחנו עדיין לא בשלב זה;

האם זה יהיה נכון שנאמר שבענין זה, לא בעניינים אחרים, בין היחר, זה נובע

בחלקו מאי הערכה מספיקה בצורך של אמצעי כינון א"א?

א. ארן:

לא. אני לא חושב. אתה מתייחס לזה שאמרת שאמצעי

כינון לתוחן, פריסקופ א"א שהוא יקר מאוד,

אני גם לא יודע אם כעחיד נלך על זה; אבל היה לנו אימפרוביזציה, פיתוח

ישראלי זול ש יחסית שאותו דחפנו. אז מה שכן יהיה נכון להגיד, שלא היינו

מספיק חרוצים, לא הקצבנו מספיק כסף, לא שחפנו את זה מספיק מהר וכדי שאת

עם שרצינו יהיה לנו. היו לנו רעינננה, היו לנו דגמיסם מפותחים,

אלא שההליך הוא אטי וההצטיירות היא אטית. אז בענייני פיתוח, לפתח לוקח

זמן, כשאחיה מפתח, צריך להסתער על זה בסלוא הקצב והתקציב, להזמין את זה

מה ושם - בארץ ובחור"ל, לא חשוב איפה, ולספק לגייסות זו הנקודה.

זה מתייחס לזרפואים, זה מתייחס לאמצעי כינון וזה מתייחס לשאר הדברים.

לנדוי:

מה אין לך טענות נגד סופ?

לא. יכול להיות שיש שם בניירות שההליך אטי וזה,

א. ארן:

אבל זה לא הכל סופ. בלקחים של מלחמה יומהכפורים

הלך הכי מעציב לי מעבר לכל הדברים זה שבא קטןכמו שלנו, שזולל בענין של יחסי

הער: אלוף א. אדן

כוחות יותר מדי, ואם אנו רוצים להיות צבא קטן ואמיץ אנו חייבים להיות מצויידיים במערכות נשק טובות. אנו חיצובים שסנק ייצר אש אוטומטית משק הכי מודרני שישנו. ואנו חייבים שמערכות סנקים יהיו מלווים על ידי נגמ"שים, ואנו חייבים שתהיה לנו הרכה ארטילריה ומודרניים, ואנחנו חייבים שהנשק האוטומטי של חיל רגלים יהיה יותר טוב מסל המצרים ולא יותר גרוע מסל המצרים. אז מה שיוצא הוא שנפגשו שני צבאות אחד גדול ורב ומצוייד ממיטב הנשק המודרני - מצוייד כראיית לילה, מצוייד בשפע ארטילריה, מצוייד בהרכה סנקים, מצוייד בהרכה נגמ"שים מודרניים, וצבא קטן שהוא גם מצוייד גרוע. כאשר ~~המפתח~~ הפריורטיטי זה לחיל האויר ולחיל שריון. וכשאומרים חיל שריון זה נכון כל עוד מדברים על סנק ומותח, לא מעבר לזה. לא על המקלע שלו לא על הארטילריה שלו^{לא} על האדמה שלו לא על מקלעים שלו ולא על שום אמצעים אחרים. וכסך הכל, אפילו בתנאים החמורים שבהם עמדנו, לו היו לנו מצבאות נשק יותר מודרניים והיינו מצויידיים יותר טוב, הדברים היו נראים אחרת גם בתנאים החמורים שמתוכם פעלנו.

טילים : אני רוצה להגיד משהו על הטילים הנגד סנקים -

או אולי אני אומר שני דברים: קודם כל על טילים נגד אויר, קרקע-אויר, ס.א. 2, ס.א. 3 וכל הסטא.

מה זה שייך לך?

ידין:

זה שייך במובן זה שאני טענתי הרכה פעמים וכפעם

א. אדן:

האמרונה עשרה ימים לפני המלחמה באיזשהו דיון

שהתזה שהאויר יענה על הכל, אני לא מקבל אותה. כל הכבוד לפיל האויר, וחתנו לו את המסוסיים הכי מודרניים, סאה אחוז, אבל כשמדובר על העוגה. אבל צריך להביא בחשבון שאולי השריון יצטרך להלחם גם בלי סיוע אוירי, ואולי השריון יצטרך גם לפתוח את יכולת הפעולה לאויר.

בזה לא החחלקת כל כך עם אלוף שלי?

בבנצאל:

א. אדן: לא. אני חושב שמסידה מפויימת כן, אם אתה רוצה לדעת.

אני מאלה ש, אני אגיד לך איפה המחלוקת. האלוף של
נהג לסעון שכלי עדיפות אורחת השריון לא יוכל לפעול. עוד מששת הימים
הוא טוען את זה. ואני טענתי שגם אם לאויב תהיה מועדיפות אורחת שלו,
עדיין השריון מסוגל לפעול. זה מחייב להתאים את עצמנו.

ידין: אמנם הוא חשב שחיל האויר לבד לא יפתור
את העדיפות האורחת, והוא רצה לפתח טילים נגד טילים,
אבל זה כנראה במגמה להשיג חופש אוירי. הוא הסכים שחיל האויר לא יפתור את
הבעיה של עדיפות אורחת.

א. אדן: נכון. יש כל מיני פסנטים שרצו לעשות.

ידין: איוורי וכו'.

א. אדן: כן, רצ'פרל שילך אליהם ועוד כל מיני דברים.
הטענה שלי הייתה אחרת - שהשריון צריך להיות מסוגל
צריך להיות מוכן לפעול גם אם לא יקבל סיוע אוירי. וכוונתו עם סל
לפני שנים, ויכוח היאורטי, לא משמעותי, טענתי שהשריון גם צריך להיות
מסוגל לפעול גם אם לאויב תהיה עדיפות אורחת. במלחמה הזו, כאוגדה שלי
וגם כאוגדות אחרות, לא פעם, לא נכון אם אני אגיד שלאויב הייתה עדיפות
אורחת, זה לא יהיה נכון; זה שסיוע מחיל האויר שלנו עד ה-21 לחודש לא קיבלתי
זה שייך לסיפור המלחמה. ובמידה שקיבלתי, התחלתי לוותר עליהם, פשוט
כאב הלב עליהם; חוקלת אפס הסתכנות עצומה. אבל כשעברנו את התעלה, באו אלינו
מסוסי התאבדות, פגישים והליקופטרים האלה, באו אלינו בכמויות והשד לא נורא.
השריון יכול לעמוד בזה יפה מאוד.

אברנט: אתה אומר שבמלחמה לא קיבלתם סיוע אוירי כל הזמן?

א. אדן: עד 21 לחודש, עד יום לפני, לא קיבלתי סיוע משמעותי.
לא, זה לא רק אני. מרכיח המלחמה הזו לא, כוחות
היבשה לא קיבלו סיוע משמעותי של חיל האויר. זה בלי כל ספק יאזן יותר נדמה לי

העד: אלוף א. אדן

אח החסונה להבא, טענתי גם בעבר שצריך לצייד את השריון יותר טוב, יכול להיות שיצטרך לפתור בעיות גם בלי הסתמכות על חיל האויר, חיל האויר לא יענה על כל הבעיות.

יש לי כאן ציטוט מדיון מסכ"ל כשאני מדבר על

הדבר הזה.

ישיבת המסכ"ל מסתייגת?

ידין:

עשרה ימים לפני המלחמה, 24 לספטמבר.

א. אדן:

ב-24 לספטמבר אחת מדברי אחרי גונן ואלברט.

לסקוב:

הנה אני אומר באותה ישיבה: "יכול מאוד להיות

א. אדן:

שהמחשבה שלנו על חלקו הסכריע של חיל האויר לפי

המודל של ששת ימים או דומה לזה, עשויה שלא לעמוד במבחן שלמציאות במידה והם יעבדו יותר ויותר עם טילים. יכול להיות שחיל האויר יהיו לו טקטיקות וטכניקות איך להתגבר על זה, אבל אני חושב שיש לזה חשובה אלטרנטיבית; לא הייתי מציע להתכנס רק על חשובה אחת. החשובה הנוספת היא לדעתי פריצה מידית של השריון, דבר שמחייב את ההכנות מבחינת האמצעים להתגבר על כל מיני מכשולים" וכו'.

הכוונה שלך הייתה שהשריון יישמיד את הטילים?

ידין:

כן.

א. אדן:

אם הוא יקבל החראה,

לסקוב:

טוב, ברור. בדיעבד, דרך אגב, כך זה קרה,

ידין:

ביחס לטילים של הארמיה השלישית. רובם הושמדו

על ידי השריון.

(הישיבה התחדשה)

דברת על אף הדעה שהכעת במסכ"ל ב-24 בספטמבר,
שהשיריון צריך להיות במצב שיכול להילחם בלי

היו"ר אגרנט:

סיוע חיל אויר.

אלוף א. אדן:
אני רוצה לעבור לנושא סילים נגד סנקים. הנושא
של פיתוח סילים נגד סנקים ופיתוח סילים מסנקים
אל סנקים, כלומר, הסנק האמריקני אס.פי.טי 70, שהם פיתחו בשנות ה-70, וכתוצאה
והסתככות בהוצאות הם הקפואו וחידשו, כבר גילם תוחם דן-תכליא, שורה כדורים
קונבנציונליים, בנשק של החמושת אנטי-סנקיה זה נשק קונבנציונלי, כמו שאר
הסנקים יוריס, וגם סילים "שלאיילה", *SHALILA*, זה סיל מודרני של
152 ס"מ בעל כוח הרס רב מאד, כסווח אפקטיבי של 4000 מטר. וכזה, האמריקנים או
או הגויים נתנו רמז שמה שנחשב אצלם לנשק המחר ללוחמת סנקים או נגד סנקים
זה סילים.

גם לנו היה נסיון מסויים בסילים. הנסיון נבע

מההכרה של כמה דורות של סילים או סוגי סילים נגד סנקים כגון 10.0.0.0-11.0.0.0,
צרפתיים, קוברה ואחרים, וה"סמל" שאותו פגשנו בכספיות במלחמה 1967 בידי המצרים.

מה אתה אוסר ביחס לזה?

היו"ר אגרנט:

זה היה מבוא.

אלוף א. אדן:

מה אתה אוסר בקשר לטילי 10.0.0.0-11.0.0.0?

היו"ר אגרנט:

ציינתי שהכרנו את הכיצועים שלהם, ובפועל בשדה
הקרב נתקלנו בצבא שהיה מצויד בשמלים בכספיות.

אלוף א. אדן:

ולמעשה לא הצליח להפעיל אותם בצורה אפקטיבית נגד השיריון שלנו במלחמת ששת
הימים.

בהכרת המכונות הנדרשות כדי לפגוע בסנק כאמצעות

טיל, ידענו שאתה צריך לירות את הטיל, שהמקוף שלו הוא איטי, מהירות הלוע היא
110 מטר לשניה - זה בטיל המודרני - וזה לוקח ל"סגר" 27 שניות של תעופה בסווח

המכסימלי של 3000 מטר. במסך השניות האלה היורה צריך לספור כיוון, למאמץ
 לכיוון כל הזמן את הסיל על הסנק של האוייב. והגירסה שלנו היחה, שלא באימונים
 סחם אלא בחנאים של שדה הקרב, כאשר שדה הקרב סופגז, וכאשר יש עשן ואבק וירי
 נשק אוטומטי וכו', לספור במסך 25, 20, 27 שניות כל הזמן תוך התרכזות מוחלטת
 את הסיל על סנק האוייב - זו פעולה קשה וסבירות הפגיעה באוייב היא נמוכה.

האמריקנים, כאשר הכניסו את הסיל לסנק שלהם,

את ה"שלאיילה" - שהוא יותר מודרני - ראשית, שומרים אותו כאשר היורה בתוך
 סנק, ואז זה יותר קל, שניה, לא עוקבים אחרי הסיל אלא מציבים את הצלב והוא
 שולח קרן אינפרא-אדום על הסנק והסיל מתכיית בתוך הקרן המסודרת ~~אאאאאא~~ מתוך
 הקרן על הסנק עצמו.

בחילופי הדברים שהיו לנו בחוץ לארץ בזמן ביקורים

סקצועיים, המיד לחצו עלינו שנאמר מה דעתנו על סילים, ודעתנו לא היחה חיובית.
 אנחנו הנחנו שהסילים הם בלתי-אפקטיביים, לא מבחינת כושר ההריסה שלהם | אלא מבחינת
 ההישגים שהם יכולים להשיג כתנאי קרב בשדה הקרב.

הסיל מתכיית או רוכב על הקרן?

נבנצאל:

רוכב. בעולם היחה התענינות רבה מאד בנושא זה.

אלוף א. ארן:

זההיה בנושא שבפיתוח. הדעה שלנו היחה, שאנחנו

לא סבורים שהסיל מטנק יחליף את התותח של הסנק. גם הצרפתים שמו את הסילים
 11.0.0 כנוסף לתותח על הסנק שלהם אס.איקס, וגם על זה היחה לנו ביקורת שעדיף לשים
 את הסיל על נגמש ולירות אותם משם ולא ~~אאאאאא~~ מהסנק. הסיבה העיקרית נעוצה בראיה
 שלנו את תוחחנות הסנקים. בתוחחנות סנקים אם אתה מוצא מטרה, מציב אותה על סנק
 האוייב, אתה יורה ומשתחרר מהבעיה. זה ענין של שניות. אם לא פגע - אתה
 מתקן את האש ויורה שוב. הסילים הם יקרים מאד, אם לסוות יותר ארוך, אבל זמן
 המעוף הוא ארוך ואפשר למצוא מטרונות תאורטיים, פלוס העוכדה שבמלחמת 1967
 הסילים לא היו אפקטיביים - זה הביא אותנו למחשבה שזה נשק שאם הוא פוגע בסנק,
 כלי ספק הוא גורם לו נזק, זאת אומרת כוח הרס של הסיל היה ידוע לנו; מבחינת
 סיכויי הפגיעה בשדה הקרב, הערכנו שהוא לא תמיד יעיל בסיוחד.

נחקלנו בחופעה שמיתוס השיל נישא מא ברמה

בסדורת הקרב; סילים, סילים, סילים, ואסנס ראינו הרבה מאד סילים שעפו עלינו. אני מדבר על ה"סגר", השיל הסובייטי שהוא בידי המצרים.

הינ"ר אגרנט: ה"שלאיילה" הוא על סנק.

אלוף א. ארן: כן. הטוהו שנמצא היום בירדנו, הוא אותו סיל

שיורים אותו הוא כעצם כמו ה"שלאיילה".

ירדן: יותר קל?

אלוף א. ארן: קוטר 152. היות והוא מסען חלול, זה אותו

דבר. זה מה שיש לנו היום, אבל הוא בלתי קשור

לסנק. הוא מערכת נ"ט נפרדת. אצלנו הוא על זחלילים, נבמסים וב'יפים.

אפשר להפעיל אתו גם מהסנק, אם רוצים.

ירדן: הוא גם כן אינפרא אדום?

אלוף א. ארן: כן.

ירדן: המיתוס, זה במלחמה הנוכחית.

אלוף א. ארן: כן.

לנדוי: כזה אתה קובע קודם כל שזה מיתוס.

אלוף א. ארן: במידה מסויימת. אני מיד אבהיר זאת, אתה

צודק בשאלה. זה לא כל כך מיתוס. מה שאני

מתכוון לומר, שבדקנו סנקים שכאו לחיקון ושיקום, וכאשר בדקנו עכשיו, אחרי

שהמלחמה נגמרה והחללנו קצת לעשות חחקירים ולראות שטחים שכבשנו עם סגרים

ערוכים וכלים אחרים, מצאנו שני דברים: מצאנו שקודם כל מדובר בצורה הרבה

יותר רחבה, לא בסילים אלא בהערכות נגד סנקית פגורנת של חי"ר עם עומק,

שכולל גם את ה-אר.פי.ג'י קדימה בתור הסווח הקצר ביותר, זה כמו בזוקה,

ואפקטיבי ל-1500 מטר. זה יותר טוב מבזוקה. יש אצלם כמויות. אחר כך

יותר בעומק - תולר"ים. יש להם שני סוגים - בי.10 ו-בי.11, כמו ש-אר.פי.ג'י

יש להם 6 ו-7, הסווח של התולר"ים 1200 מטר. ומעבר לזה סגר שמגיע ל-3 ק"מ.

3 או 2.7 ק"מ?

לסקוב:

3 ק"מ. ובנוסף, היום, כאשר הפשנו מסמכי שלל

אלוף א. ארן:

אאא שלהם, אנחנו יודע ש בדיוק שלדוויזיה, כאשר

התקן שלה הוא 36 מטגרים, הם הצליחו לרכז ביחידות עופריות לדוויזיה המסוכנת
כמות של 200 מטגרים, עם למעלה מ-800 טילים. תיקנית לכל מטגר יש 4 טילים.
כלומר, 800 טילים. הם גייסו בדרג לוגיסטי צמוד. הם הכינו טוב טוב את העניין
הנגד-טנקי הזה.

בהתחשב בכך שהשלב הראשוני של המלחמה התקדזו

לנקודות מאד צרות, על דרכים ועל מעוזים שלנו ולא בגיזרה רחבה, הם עמדו מולנו
עם עדיפות רצינית מאד, או עם נשק נ"ט ערוך בצורה אינסנסיבית מאד.

אני רוצה לומר שהיום, כשיש לנו טגרים ביד

ואנחנו מכירים אותם, זה טיל יוחר טוב מהשפ"ל, זה דר שני, אבל הוא מתשיא לא
מעט, הוא לא מדוייק. הוא נטפל באיכותו מהסוהו.

אחרי כן - אד

לפני כן - סק
אד

- 81 -

ועדת החקירה - 7.1.74
ישיבה ס"ח אה"צ

העד: אלוף אברהם אדן

אדן: כאן אני רוצה לומר עוד משהו. כאשר בדקנו את הסנקים שנמסרו כמלחמת יום הכיפורים ופוננו - רבים לא פוננו - לדרג ס"א, חיל החימוש ערך שם בדיקות של הפגיעות, ופה אני מביע למיתוס.

דברואשון החבר, שבקרב הגייסות או המפקדים כימי המלחמה, יכולת לשמוע החכסאיות בהחלט בלתי-מוצדקות: על סנקים אנהנו לא מדברים, הסנקים של האויב אינם מדאיגים אותנו; מה שמדאיג - אלה הטילים. מתכרר שלפחות 30% של הפגיעים זה מ-100 ס"מ סנקים. כ-10% מהפגיעות זה מטילים.

שצין: 30% תוחחי סנקים. 10% - טילים.

אדן: כן. 30% ד.פ.ג. תולרים.

אני אבקש למסור את המספרים האלה בהסתייגות, כי אין בידי מחקר גמור. אינני יודע אם מי עוד התקדו. אתם יכולים לבקש את הנהוגים האלה.

לסקוב: כמה סנקים נשאר בשטח שבשליטת המחנה השלישי והשני?

אדן: אני יודע.

לסקוב: כמה?

אדן: אינני יכול לתת את המספר. אני יודע ש-450 סנקים שלנו הושמדו ונשאר בשטחי האויב בצפון ובדרום. אצלי הנתון הוא של מה השריון איבד לחסיד. 450 סנקים. אצלי זה בנוי על הושמדו ו הושאר בשטחי האויב.

היו"ר אבנט: כאשר אתה אומר כ"חזית הצפון" למה אתה מתכוון?

לסקוב: רמת הגולן.

אדן: אספתי נתונים בתור מפקד השריון.

היו"ר אבנט: אתה מדבר על הסך-הכל? לא רק בצפון.

בכנצל: 30% מהפגיעות מתוחחי סנקים?

אדן: כן.

- נכנסו: 10% מטילים ו-30% ר.פ.ג. וחולר. והיתר?
- ארן: ארטיילרשה, שריפות ודברים כאלה. הנחונים שאני פוסר כרגע הם נחונים ראשונים שאני קיבלתי. אלוף של אמר לנו באופן כללי, אבל את המספרים הוא עוד לא נתן.
- ארן: אני בהחלט מדגיש, **אצא** שיהיה כדאי לחבוע את המחקר של צה"ל כנדרון. יותר מזה: אני רואה את המחלקה המקצועית שלנו.. **אצא** לעשות הפרדה. פטונים.. בצפון היו יותר קרבות טנקים. זה היה סך-הכל. על אוכלוסיית הפטונים אפשר לבדוק באופן מוחלט מדגם של סיני. כי בצפון אנו יודעים שנלחמו יותר שריון בשריון, פחות חיל רגלים. אוכלוסיית הפטונים - גם כן 10% מטילים.
- אני חוזר אהורנית. אחרי מלחמת ששת הימים נתקלנו בסילים כסיני, במלחמת ההתשה, אשר פעם או פעמיים סגעו בטנקים שלנו, ומספר עשרות פעמים החטיאן. אלה הנאים פאר מיוחדים של מלחמה, שאנו בתנועה, והם יושבים כמארב. וזה לא העלה אצלנו את האור האדום של הטילים.
- בנובמבר 1972 וכינואר 1973 היו ימי אש בפיקוד הצפון. שם הסורים ירו/עלינו ⁶עשרות טילים ביום קרב כזה. ולמעשה, עשרות הטילים האלה החטיאן, פרט לסיל אחד שפגע, אבל לא גרם נזק. פגע בארגז..
- הקרב שם היה מעורב, כאשר טנקים משני הצדדים לחמו, ואולם בנוסף לזה הם הפעילו טילים, כאשר את הטנקים הם הפעילו מאד לא טוב. זאת אומרת, הם החמקו מייד. אנתנו כתוצאה מהפעם הזה, בחחקירים שערכנו לצוותות ולמפקדים, עמדנו על הכעיה ש - א. הצוותות מבחינים בטילים כשלב מוקדם; ב. יש להם זמן להתחמק. זה עורר אצלנו את המחשבה לפתוח בניסויים ולפתח טכניקות נגדיות נגד הטילים. קיימנו דיונים עם היחידה שהתנסתה בזה, בדרג השריון. החלפנו דעות,

הערות אלוף אברהם ארן

והגענו למסקנה של-ידי שילוב של ארטיילריה, ועל-ידי תצפית אצט וסכניקות כאלה או אחרות של היסארות בעסמה - הסדנבר כאן בינחיים בקרבות אש, עם מהלך "רברס" וירידה אחורנית - נוכל לפתח סכניקות.

ואז לאחר ניתוח הדברים האלה, פנינו לאג"ם מיבצעים, שאנו רוצים.. פנינו לאג"ם מיבצעים בחודש מאי 1973, וביקשנו לעשות ניסוי בחסיקה מסילים. הפניה לאג"ם מבצעים באה לאשר אמצעים ולפתח אמצעי נגד, ודרשנו מאם לקבל טילים אינרטיים, או טילים של"שמל" שהיו בידינו משטת היסמס, ויחידה שתפעיל אותם, ושיקצו קצה תחמושת לסנקים, כל דבר כזה מחייב להיות מסודר. אג"ם מיבצעים דרש תקן ניסוי, והם קיבלו בחודש יוני תקן ניסוי. הם קיבלנו מאתנו את התקציב הנדרש, את תקן הניסוי. הנושא אושר על-ידי אג"ם מבצעים, ואנחנו התחלנו בהכנות בשטח כצפון עם חסיכה 188 שהתנסחה לביצוע הניסוי. סמוך לביצוע סיכס עוזר ראש אג"ם בדיון שנקרא אליז, שהנושא הזה לא שייך לאג"ם מיבצעים, וצריך להעביר אותו למו"פ - יכשה (מו"פ - מחקר ופיתוח). יש על כך סמך מ-24 ביוני 1973, החלטה כזו. "לשכת ראש אג"ם - פ.כ. 7 10317 מ-24 ליוני 1973." הכל מכוסה פה עם הרבה מסמכים. מיפג"ש^{תח"ש} / (מיפקדת גייסות שריון) (תורת חיל שריון) העביר את תקן הניסוי, שנכתב ב-13 במאי 1973, שניתן לאג"ם אצט מבצעים - אל מו"פ. התשובה של מו"פ.. ואני אומר: ההשראה - ואני אומר זאת ללא כחל וסרק - של עוזר ראש אג"ם היא ישר ספי הגבורה, במקרה זה - מראש אג"ם, שהוא צנטרלז חזק מאד את מו"פ. מו"פ הודיע שאין מקום לבצע ניסוי אפפירי ולפתח סכניקות, אלא יש מקום לכנות מודלים תיאורטיים של חקר ביצועים. "לעשות בדיקות יחכנות תיאורטיות לאפשרות פיתוח אמצעי לחימה נגדיים".

אנחנו לא התנגדנו שמו"פ יעשה חקרי ביצועים ומודלים תיאורטיים, אלא שרצינו במקביל לעשות גם אצט ניסויים אפפיריים ולכדוק תרגולות חסיקה.

במקביל - ביוזמתנו - פנינו לסיפקת קצין צנחנים ראשי

(מקצ"ר) לבצע אתם ניסוי משותף.

לסקוב: קצין חי"ר וצנחנים ראשי.

הם מחזיקים את טילי "סמאל". לבצע אתם ניסוי משותף.

אדן:

בדיון בסוף פ"ב-20 באוגוסט 1973, בדיון אצל שהיה למקצ"ר

עם סוף פ"ב, שם עלה שהם יבדקו שיחוף-פעולה עם גי"ש, באמון שייעשה בסילים.

הי"ר אברנט: מה סוכם?

הלבישו אותנו "טרמפ". שני גורמים התחילו בנושא. אנו יזמנו

אדן:

ורצינו לעשות משהו. הורידו אותנו למטה. עזרו את העניין.

אחר-כך במקביל, חיל הרגלים של צה"ל גם קץ רצה לעשות ניסוי במשהו, בסילים,

ואז סוף פ"ב אמר: התקשרו עם השריון וחכדקו אם אתם יכולים לעשות יחד.

הי"ר אברנט: ומה סוכם - לעשות יחד?

סוכם לעשות יחד.

אדן:

בינהיים אנו מביעים ל-29 לאוגוסט, ב-29 החקיים דיון בסוף פ"ב

אצל רמ"ח יבשה. נציג גי"ש העלה שוב את נושא הניסוי המייד, אך רמ"ח יבשה סיכם

כי יש מקום לבצע מחקר יתכונות בנושא בו ינוחתו כל האפשרויות לנטרול ירי

ט ילי נ.ט. ויזמלץ על המסך כיווני פיתוח. "

הי"ר אברנט: שם סוכם על מחקר היאורטי, כפי שאני מבין.

אנחנו חוזרים לנושא היאורטי. זהו מכתב של סוף פ"ב יבשה -

אדן:

ס.ב. 71 (603) 1531 פיוס 4 לספטמבר 1973. הדיון היה

ב-29 באוגוסט. המכתב יצא ב-4 לספטמבר. לא לקח הרבה זמן, הוצע המלחמה,

6 לאוקטובר.

לנדוי: אתם הייתם זקוקים לאישור של מ"פ כדי לעשות את הניסוי
המסוּתף עם הקצח"ר?

אדן: יש לפעמים ~~אמצע~~ שאנו צריך לעשות איזה שהוא ניסוי,
וכל האמצעים הם בידיים של חיל השריון. אז אני צריך
לקבל אמנם אישור, אבל אני יכול לעשות את הניסוי, ולקבל או לא לקבל
בדיעבד. אבל לא הכל אני שואל. יש קצת עצמאות. יש אלף ואחד ניסויים
שהם שריון-פרופך - אני עושה אותם. אוי לנו אם היינו צריכים לקבל לכל
דבר אישור.

אדן: (המשיך) אבל כשאני צריך טילים ואני צריך דחפור לעשות מטרות ולעשות עמדות

וליצור תנאים לניסוי הזה אז זה חייב ללכת ולקבל אישור תקציבי.

ואז זה צריך לקבל אישור או של אג"מ-מבצעים או של מ"מ. הרבה מאד אישורים
קיבלנו מהר מאד מאג"מ/מבצעים והרבה מאד מהאישורים האלה נאמר לאג"מ-מבצעים שהוא
לא הכתובה, בימינו אלה כבר יש מ"מ ומו"מ קשור היום חזק מאד לסגן הרמטכ"ל. וזה
לא הנושא היחיד שנשחק. מכל שנלמד בעצם אני רוצה לומר, איש מאתנו לא ידע שב-6
באוקטובר חתיה מלחמה. דבר כזה יכולים למשוך אפס, יכולים למשוך חדשים, יכולים
למשוך שנתיים, ומשכנו.

נכנצאל: אבל בענין "גליון הקרב" (?), עד שאם פניתם לאג"מ-מבצעים גם

כן עברו כבר ארבעה חדשים.

אדן: נכון.

נכנצאל: אותו סדר גודל הזמן שעבר אח"כ כל העסק?

אדן: נכון. עבר זמן, היו לנו דיוניים, אהנו למדנו את זה, אהנו

עוסקים כחרבה מאד דברים, עד שכעצם התגבשה התפיסה, ניתנו הנחיות,

צריך להכין ארטיילריה ועוד כל מיני דברים, עד שהתגבשה תפיסה לעשות ניסוי עבר זמן.

ידן: היו כמה דיבורים של אנשי שריון שאמרו שהם בכלל לא ידעו שיש

דבר כזה, אולי בדרגים יותר נמוכים, והדבר בא להם כהפתעה, פסיכולוגים

אולי.

אדן: אני חושב שיש כזה מן הצדק. המפקדים כולם ידעו, אבל אני מניח

שפה מדובר באנשי צוות. ליחר דיוק, או ככדי להבהיר את הדבר הזה,

לא הייתה לנו עד להתקלות בכעיה הזאת, ליסוד הכעיה הזאת, בעיה טקטית או תרגולת

שאחה הכנסנו לתוך מערכת ההדרכה עבור השנק הכווד או המחלקת. היה לנו את זה
כרסת הגולן, פיירי, אחרי שנתקלנו בזה בינואר או בנובמבר. אבל ממלחמת ששת הימים,

מהמעלה, משם לא הייתה לנו התייחסות לענין, היתה לנו אבל לא כרסת השנק הכווד. כרסת

היחידה דיכרנו על ארטיילריה בקשר לדברים האלה, על עשן, גם כרסת הגולן ראינו את זה

כך בהתחלה, אבל בינואר 1973 הגענו למסקנה, פעם ראשונה ששמענו שרואים אותם, שאפשר להחמיק, שיש מקום לבדוק תרביילי חסיקה. ומכיון שלא גיבשנו שום דבר בנושא הזה כעצם זה לא הוכנס למערך כבעיה הניתנת לטיפול ע"י הסנק הבודד. ובמובן הזה אם יש סנקיסטים שאפשרים שהם לא שמעו על הדבר הזה - זה נכון.

לנדאו: אנחנו קראנו באחד הסממכים שאחרי שום הקרב נמצאו הרבה חופים על גבי סנקים שלנו. (ארן: נכון.) וככל זאת רק אחד פגע, אתה אומר? (ארן: כן.) איך אפשר להסביר את הדבר. כנראה קליעה לא יעלה. בעוד שהפעם זה גרם נזק רב, אפילו אם נוריד את כל המיתוס וכל הדברים האחרים.

ארן: הפעם זה דבר לגברי אחר, כי מדובר כאן על כמויות. אנחנו מדברים על מקומות שהתקצו אליהם סנקים ושחזכו שם מאוד מסגרים או עשרות מסגרים בכל מקום, מאוד אולי זה יהיה מוגזם להגיד, אבל אם לדכיזיה היו 220 מסגרים והרביזיה הזו היתה מול שכעה - שמונה מעוזים, על צירים ועל דרכים, הרי היו ריכוזים גדולים מאוד. למשל, אני באוגדה שלי, לא מעט סנקים "נדפקו" לי ע"י טילים, אבל אחרי שקפת למדנו את הבעיה הוך כדי הקרב כבר יצרנו איזה שהם צעדי מנע, צעדים נגדיים, ובימים הבאים התגברנו על עיקרה של הבעיה.

נבנאל: בכל הענין הזה מה היתה עמדתו של הרמטכ"ל? אין לו ניגודי עמדות בהרבה מהדברים שאחה תארתי. (ארן: כן) באינסטנציה הגבוהה יותר מהרמטכ"ל וסגן הרמטכ"ל?

ארן: בחלק גדול מהנושאים שדיברתי עליהם היום, ולא דיברתי על כולם, הנושא חובא על ידי לרמטכ"ל, ובחלק מהמקרים הוא חסך, בחלק מהמקרים הוא אמר שהוא לא עושה "אובר הוליסנג", במרבית המקרים "הרגו" את הענין בצורה מאוד פשוטה. אמרו שיש כעת בכיוע מחקר של עבודה כוללת של בדיקה מערכת, של מחקרים רחבים, והענין נדחה מפעם לפעם. זה מתחלק אם כן לשלושה. אם אתם מדברים על הטילים זה לא הגיע אפילו לרמטכ"ל. זו מחות או יותר סחכת רגילה, הדבר הזה. אבל במקרים אחרים כסוף הנדסת-סער. למשל, הגייס גרם שצריך לתת לכל פלוגה, לאחר השנקים שיהיה דחפור, שיהיו לנו דחפורים ומחרשות לפריצת שדות מוקשים, כאשר קו המחשבה היה שלא נצריך יעוד של סנק

לוחם לדבר הזה, אלא לחיפוף, אחד חשוקים מלוחמים יחית לו גם אמצעי למרוץ שדוח
מוקשים, לזה אנחנו קראנו הנדסה-סער, לבישה הזאת חתנדוף, החנדב מי שהחנדב.
אז הוא אמר לעשות על זה בדיקה מערכת, אז עשו על זה בדיקה כזו ובדיקה אחרת,
לא קשה היה לסחוב את זה כשנה. כסוף אחרי השנה הזאת ואחר הכדיקות זה לא נגמר,
זה עבר לרמטכל והדבר לא נגמר וכו' וכו', לפעמים אחת מרגיש את עצמן בודנים.
אבל בלי קשר לזה בלחץ לא נמסך, ובסופו של דבר שוחרר איזה "וולף" קסן, ומסכימים
שלטנק צנטוריון יפתחו דחפור, אבל כשהכעיה היא ~~ממש~~ רחבה - לכל הסנקים, מיד,
דחפורים, מחרשות וכו'. אז יש כענינים האלה מסמכים בלי סוף, בעצם, היינו
כתנופת פיתוח בדברים האלה, היו לנו פיתוחים, אבל עצרו אותם באמצע, וזהו
דוגמה אחת, אבל היו הרבה כאלה, אז יש לזה טכניקות, שעושים על זה בדיקה כזו
ובדיקה ~~אחר~~ חוזרת, היה לנו, למשל, דבר שנקרא נגמ"ש-פיקוד, דבר פיתח אותו
ח"ש בשיתוף עם חיל חימוש ושנתקלו כאלה, וכאשר נתקלו בנגמ"ש פיקוד מתוך
הנגמ"שים מ-113 - יום אחד, סגן הרמטכל החליט שהוא צריך ללכת ולראות את זה.
ואז הוא בא לשם ואמר למהנדסים שהם אידיאליסטים אם הם לא יכולים לפתח משהו יותר
פשוט ומשהו יותר זול, והוא אמר "מי בכלל המציא את הרעיון הזה?" הרעיון שלו
הוא שבמקום לקחת נגמ"ש שהוא יעודי לפיקוד של מפקד אוגדה או של מפקד חטיבה,
נגמ"ש פיקוד הלכו למפקדות חטיבה ואוגדה, צריך לעשות ערכות שאפשר להעביר אותם
מנגמ"ש לנגמ"ש, אז אני שאלתי שיראה לי את המחקר שמוכיח שיותר זול לעשות חורים
ב-450 נגמ"שים כשביל הכמות שדרושה, ושזה יותר משתלם, שיראה את המחקר שנדע,
אז הוא ביצע נסיגה טקטית, אבל קודם עצרו את כל המערכת, כמעט עצרו, התחילו לעשות
מחקרים חדשים וכו', ודברים כאלה יש הרבה בגישה צנטרליסטית של עניני פיתוח.
במלים אחרות, אם יש החוס בשטח שבו "אכלנו קש" בשלוש השנים
האחרונות שבו נעצר כל קצב, שבו התחילה סחבת, שבו לא זזתם שאתר, זה היה בכל
אמצעי פיתוח כמו כללי, בגלל הסופר-צנטרליזציה, בגלל אי רצון להקצות אמצעים,
ולו משניים, בגלל ראיה כפולת עם מכילות כמה שכל דבר כזה עולה וכו' וכו'.

בעצם אנו יכולים בעצם לשאול איך כל זה לא התפוצץ, לא נעים
לי להגיד לכם, אבל היו לא מעט התפוצצויות בקנה מידה הכי קיצוני שאפשרי, והמערכת

הסתגלה כאן לעבודה לא מסודרת, שהרבה פעמים סגן הרמטכ"ל אמר לי לדבר ישירות עם הרמטכ"ל, כשזה מגיע לרמטכ"ל הוא אומר "לא בדקנך את זה", "לא בדקנך את המערכת" וכד'. כאן בהחלט תעסק לא מאומץ עבר. לזה אני אולי רוצה להוסיף ולהדגיש... כסוכן, אני כאן צריך להתחר בדברים, כי כבר עבדתי על בסיס של יחסים לא תקינים ולא טובים בעבודה עם ראש אג"ם ופה זה היה בלוק (?). מוחלט מבחינת הפיתוח בדרך שהוא סיגל לחובי שלו לעסוק בדברים האלה באופן אישי, אבל זה חל גם על דברים שלא שייכים רק לשריון. למשל, הגייס פיתח באופן חזק מאד אמצעי צליחה, אמצעי נחיתה, כשיחוף פעולה עם חיל ההנדסה יום אחד ניתנה פקודה לא לשתף יותר את הגייס בדברים האלה, לא להזמין אותם, לא להראות להם את האמצעים, לא לתת להם את החישובים וכל הדברים האלה.

נכנצאל: איך היה כל זה לפני שנכנסו להפקידם הרמטכ"ל.. זה היה לפני שנתיים?

ארן: הרמטכ"ל היה אז ראש אג"ם, סגן הרמטכ"ל, והעבודה הייתה סבירה והגיונית לחלוטין.

נכנצאל: עד לפני שנתיים?

ארן: כן.

הי"ר אברנט: בזה אחת סיימת את הנושא הזה.

ארן: הנושא של הטילים - כן. וְאם אני צריך לסכם את כל הנושא הזה של ההתכוננות של הגייס אני צריך להגיד שמבחינה.....

אחרי כן רשמה אי

לפני כן ב.מ.
א.י.

ועדת חקירה - 7.1.74

ישיבה סח' - אהח"צ

העד: אלוף אברהם ארן

אלוף ארן: אני יכול להגיד שמבחינת התעצמות, ארגון, הדרכה

ואיסוף, הקמת יחידות כחיבת תורה, ניסויים, השתלמויות, הדרכה, אני ראיתי פעולה עניפה ביותר כאשר אני חושב, שאנו היינו האורגן התוסס ביותר בצה"ל שעשה עבודה עצומה כאשר בדרך כלל אנו זוכים לשתוף פעולה מלא במסגרת הכללית ש הצרות שלנו היו בתחום הפיתוח, בתחום ההצטיידות, והצרות התחילו ברבע שנה"ל התחיל לדבר על קיצוץ שירות, אצקצוץ סדת אז גם ניסו להחליש חזק מאד על השריון. אז למשל ניסו לעצור, מה שאף פעם לא היה את בנין הכוח, חטיבה 5, היו לי שנים שלשה דיונים עם הרמטכ"ל עד שהוצאתי החלטה חיובית להסכת חטיבה 5 לחטיבה מסוכנת, חטיבה חי"ר לחטיבה מסוכנת. גם כן היועץ הכספי הפך בי וסגן הרמטכ"ל אמר שאנו יכולים לחסוך כמה מיליונים אם לא נעשה את זה. אני רוצה שתבינו את הסכניקה. אני קבלתי חשבון שזה יעלה 13 - 18 מיליון ל"י ואני השתדלתי לעשות את זה בשנים וחצי מיליון, פשוט לא היה צריך אצאג לעלות יותר, מבחינה זו. זאת גם שיטה להוריד דברים. אבל במקרה זה הוחלט כן לעשות את זה. כדרך כלל פרט לתחום הפיתוח, כן כשבאו קיצוצים אז סגרו לנו את התרמ"ש ואת הציוד ואת כל אותם יחידות למרות שכאוחו זמן חיל רגלים נשאר די גדול, אצאג לנו סגרו את המקום היחיד שבו אנו יכולנו לאמן בצורה תורתית או בשום מקום אחר לא אמנו את התרמ"ש, חיל רגלים עכור הסנקים.

לנדוי: אני צריך לאמר קשה לקבל את זה כשזוכרים שאלוף של

בעצמו הוא איש שריון והפחוח של חיל השריון בודאי קרוב מאד לליבו. אהה מעמיד את זה כולו על פיתוח הסנק הישראלי שזה כאילו סנוור אותו. האם הכנתי את זה נכון? זה קיצוני מאד.

אלוף ארן: מעבר לזה. זה לא יהיה ניסוח נכון כי מה ששיך לסנק הישראלי

זה מצא את ביטוי בהתנגדות לחוספת סנקים אחרים. בהתנגדות להוצאת השרמנים. האלוף של, אתמול עיינתי בפרוטוקולים אבל גם זכרתי את זה, יוצא בצורה סתלכת שהעשרה השרמנים במערך. יש לנו מזה הרכה צרות. והוא מציע למטה הכללי, מציע וגם מצליח להוריד 100 צנטוריונים מתכנית ההצטיידות ולהעביר את הכסף לסנק

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה מס' - אהה"צ

הער: אלוף אברהם ארן

.א.י.

אלוף ארן: הישראלי. אז כל מה שסיך לבנין סנקים הוא מינימליסט

הוא נגד קניית סנקים הוא בעד **אצאצא** יצירת צורך לסנקים כשימחין לזמן שיבוא הסנק הישראלי. הוא נגד שכלול כל סנק ישראלי קיים יופיע סנק מסוכלל לסנק הישראלי, בענין זה אני לא מגזים לחלוטין. הוא נגד נב"ש בנימוק שלא צריך להוציא על זה כסף, צריך להוציא כסף רק על סנקים בדברים העקריים זה הכל תחת הכותרת של העשרת הקציב ויצירת צורך שכאשר יבוא הסנק הישראלי יצטרכו הרבה סנקים ישראליים כי אם למשל יעשו 200 במקום 100 הסנק הישראלי יהיה הרבה יותר זול יחסית. זה הכל הסנק הישראלי מעבר לזה הדברים הקטנים של כל אותם השכלולים **קטנים** מדבר עליהם הם נכנסים לשני תחומים חחום אחד של יחסים לא טובים כרקע, שהם הבדלי דעות אלוף של היה מפקד השריון הוא הכניס את ה-90 מ"מ ואני גם מצדיק את ההכנסה, והנה בא מפקד שריון אחריו ורוצה להוציא את ה-90 מ"מ מפני שהשתנו התנאים. אז זה חורה לו. אלוף של הכניס 20 מ"מ, אני רציתי להוציא. **אצא** יש בינינו הבדלי השקפות רבות כמה שסיך לתפעול השריון ואז למשל אם אני בעד גישה סער, הנדסת סער על הסנקים הוא נגד יש לו התפיסות השריוניות שלו, שונות והוא לא משוחרר כסגן הרמטכ"ל לחת את הקרידיט, או לרונן עניינית, בלי סחבת, לא אכפת לי, למפקד השריון החדש שהוא כבר לא כל כך חדש בנתיים אבל מה יש איזה שהוא אלומנט של תפיסות אישיות שלו כי בגישה גישה בסיסית אנו שונים, זה סוכר בין **אצא** שנינו. בהשקפות מקצועיות על שריון למרות שהוא נחשב מר ישראל, סליחה מר שריון, אני חולק על התפתחות שלו ושיהיה הוא בתפיסותיו ואני בתפיסותי אני סוכן שזה יתברר בכל דיון לגיטימי בצבא ויפסוק הרמטכ"ל. אבל הוא לא א השתחרר מהדברים האלה ולכן נוצרה סיטואציה שחיל השריון סכל ממנה תערובת של סנק ישראלי בדברים הגדולים, גישות אישיות, אולי הנוצרות משקע אישי יצרו קשיים בעבודה שוטפת יום יומית.

אצא: יו"ר אגרנט: בזה אחת פסיים את נושא ההתכוננות של השריון?אלוף ארן: התכוננות לא כוננות.למטה

א.י.

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה פח' - אחת"צ

הער: אלוף אברהם ארןלנדוי:

אתה מבדיל בין התכונות לכוננות?

אלוף ארן: כוננות זה ביום שאמרו שב-6 כאוק* רוצים שהשריון

יצא למלחמה אני הייתי צריך להיות פוכן עם כל השנקים שלי למלחמה.

לסקוב:

הדיונים שהיו בפסה הכללי על אופק 17 ו-24 לספט'

ההתרשמות מהדיונים הם (ספט' 73) שהדיונים הם סנק סול סנק ומסוס סול מסוס בשעה שאמ"ן טוען שהוא מהפעם הראשונה שהיו ימי קרב הם הפיצו חומר צ כולל לגיי"ש של מודיעין על מערכות נשק על תורת לחימה טוביסיט כפי שהיא תהיה בידי האוייב הסורי והמצרי שאפשר היה להוציא לקחים ככה שאנו לא נופתע לא רק מעצם קיום סוגי הנשק והכמות שלהם אלא מהשילוב שלהם צ שהיו מספיק נחונים, חלק מהם ראינו שאפשר היה לראות כיצד תהיה הפעולה של נ"מ שלהם פלוס טילים ואיך הם ישתמשו בזה ארטילריה וסדורי נס צ"י ציוד פגסוד אלקטרוני ע"י ארטילריה + חי"ר א + נ"מ והשימוש בהם נגד. ע"י ארטילריה + סנקים דרך חי"ר והשימוש בהם שהבסיס שלהם הוא נגד סנקי עמוק, עבה וסביך וכקצב ההתקדמות שלהם הוא יהיה קצב חי"ר עקב הלחצים שהם למדו מהשריון הישראלי ממלחמת ששת הימים. אני גם קשה לי לתאר חי"ר שכל מה שנותן לו להלחם נגד חי"ר של האוייב הוא נ"ט זה נגמ"ש ומקלעים או סנק של מקלעים. אחרמ"ש שאין לו הנשק נ"ט ואין לו אה המרגמות איננו ורסטיבי והוא חדל להיות. אני גם לא התרשמתי מדברייך כשקבלתם את אותה פנה דלה של חרמ"ש לגיי"ש שלפחות ניסיתם לחת להם את מיטב המפקדים כדי לפחות להפוך את הגלגל של האיכות שניחנת. השאלה שלי: האם מהחומר הזה שקבלתם האם כשהפקתם לקחים מששת הימים מההתשה ומיום הקרב ניסיתם גם לראות איזה לקחים הפיק האוייב המצרי והסורי מזה בשביל לקראתו להכנס והאם מזה צ יכולתם להיות פוכנים להתקל במיחקפת פתע מצרית וסורית בקרב ההתקלות צ ולהשיג יתרון. וכסוף החומר של אמ"ן היא כמות ענקית, אני מתאר לי שכמפקד

א.י.

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה פח' - אחח"צ

הער: אלוף אברהם ארן

אוגדה כמפקדה גי"ש אתם התערכנתם בסצב בכל גזרה וביזרה שאתם עלולים להכנס, ודאי הרושם הכרוך היה שאין החרעה לפיקודים כשתעלה סואץ איננה מכשול נגד סנקים.

אלוף ארן: (א) אני חושב שאמ"ן סיפק הרכה אינפורמציה.

ב) כמה שטיך למה יש לערביים, איזה מערכות נשק, כאמח גם על הדברים הכי קטנים. הם קבלו שלוח "אס אל אסים" קבלנו על זה הודעה עם מודיעין טכני. הם הרכיבו זרקורים מערביים קבלנו על זה ידיעות. הם עשו ניסויים בפריצת סוללות עם משאבות מים, קבלנו על זה ידיעות. אני חושב שאמ"ן כיסה, היה מספיק חוסר בכדי להתעמק כמה צפוי לנו. אני לא הבנתי אותך אם אתה מתכוון שתעלה סואץ איננה מכשול

לסקוב: היא איננה מכשול נגד סנקים.

אלוף ארן: היא בהחלט מכשול נגד סנקים.

לסקוב: אם היא לא מכוסה כחצפיה ואש היא לא מכשול

נגד סנקים. כמו שהאוקינוס לא מכשול נגד סנקים.

אלוף ארן: מה אנו יכולים בקלות לגלוש, אני לא נחתי לך

תשובה, אני דברתי על העבר אלא ואמרתי מה ראינו כטילים לא נחתי לך תשובה איך אני רואה פתרון לכלים היום.

לסקוב: אמ"ן נחן, אני חושב שהיה סיכום של קרב יום

בצפון אלא בשפה כרוכה ביותר שם את הלקחים של הצד אהשני.

אלוף ארן: החסונה של הלוחמה בצפון לא באמ"ן ולא אצלנו לא הייתה כזו שהטיל

הזה מסכן אותנו.

לסקוב: אני מדבר על השחלכות. אני נבעתי טילים, טילים

כל אחד הוא מערכת משנה, כל המערכות האלה יחד באינטרקסן שביניהם נתנו פטרן

ברור שמספך של אמ"ן מקרב יום שהיה בצפון במקרה של מיחפח פחע, כך הענין

מתפחה כשני המקרים.

ועדת החקירה - 7.1.74

ישיבה סח' - אתה"צ

הער: אלוף אברהם ארן

א.י.

אלוף ארן: הדעה שלנו הייתה שאם אנו לא רק ביום קרב אלא בלחימה, מפעילים ארסילריה מפעילים סרגמות, מפעילים חי"ר משולב עם סנקים ובסיכויי ההפגעות שנתקלנו בהם ובקשיים שלפי מודל תאורתי הנחנו אותם, ובהסתמך על מלחמה ששה הימים כאשר בקרב הנייד בשמלים, לא עשו שום דבר, מכל הדברים האלה לא הנחנו שיש לנו כאן בעיה מז'ורית שבקרב ממשי לא נתגבר עליה. או שהיא מיוחדת במינה. זה לגבי הטילים. יותר מזה אני חושב ששינוי בדברים אחרים. אני חושב שלא הנחנו, אני לא מזמן עמדתי על גבעה ותכננתי איזה שהיא הנקעה ופתקמה נגד הארמיה ה-5 ואני עמדתי ולפני השתרע ששח פתוח, דיונות חולות, ואני עשיתי שם תכנית ואמרתי: רגע אחר, בואו נביר את האמת, לפני המלחמה הזאת אילו היו נותנים לנו את הנקיה הזאת היינו אומרים יש פה 250 סנקים בואו נחיס אליהם, פה אנו מבקיעים, רצים דוחרים, עם הקריון, חי"ר,

לסקוב: כלאמר ההתרשמות מ-17 ו-24 ספט* שזה סנק מול

סנק וזהו כי שמה גם התבטאו אנשי שריון שאמרו לא צריך חי"ר ולא צריך חרמ"ש בורודיש היה קיצוני פכולם גם אלברט לא היה מוכן להאבק על חרמ"ש וזה 17 24 ספט* הכל סנקים וזה הכל אחרי יום הקרב, אחרי הכוננות שהיתה באפריל מאי 73, אחרי הלקח שהיה בהפסקת האש ב-70 שהיה צריך להיות "סיוז פיירינג פלייס" והם מיד קדמו את ה"אס אי".

אחרי כן א.ו.

לפני כן אי.

א.

- 111 -

ישיבה סח - אחר הצהריים

הערן אלוף א. ארן

אני לא בדיוק מבין את השאלה. אני הכהרתי

א. ארן:

בתחילת דברי שהלקחים שהיו קיימים בשריון

היו שהם נתנו סנקים ----

אני לא חולק על הנקודות שאמרת, ואנש

לסקוב:

לוקח עכשיו חוסר של א"ן שהם כתבו את תורת

הלחיסה הסובייסית ושם ספורט באופן ברור שהגרעין שעליו יהיה מאובגנת

ההגנה יהיה ההגנה הנ"ס עם חותמים ועם ר.פ.ג' וכל הדברים האלה.

השאלה שאני שאל איך זה שלא נדלה העיסיון מהעומס, מהגושש של החומר

השומץ, הלקו חוסר כללי,

אני רוצה לענות לך ככה, אם אני אשים את

א. ארן:

הספה של הקרבות של האובדה שלי, שעם כל

הבעיה של הטילים ששמו על השולחן, היא התחילה בבלוזה, הגיעה עד למקום

שבו צלחנו, צלחנו והגענו עד לעיר סואץ. אז אנחנו נמלחמנוסלחמת שריון

כפי שתיארנו, לא מספיק טוב מבחינת נשק אוטומטי וחרמ"ש צמוד וכן הלאה.

ובספר פעמים ב-21 אחר הצהריים וב-22 אחר הצהריים הסתערנו הסתערויות

מסיביות נגד אלפי מצרים שהיו להם גם סנקים וגם טילים וגם פקטוריות

הכל, ורמסנו אותם ודרסנו אותם ושברנו אותם והם נפוצו לכל רוח והיה לנו

הכי פחות אכזר והנחנו סערך הכי צפוף ספה שהיה לנו. בשני הימים האחרונים.

ואני לא חושב שנצא מהמלחמה הזו ונשנה בצורה קיצונית את הטקטיקה שלנו

ואח דוקטרינה שלנו. אני רק אמרתי בפח דברי, וזה מה שאמרתי על התכנון

של ההבקעה בארמיה השלישית, מה שאמרתי זה שנצטרך לתת יותר משקל לחיל

הרגלים המצרי. חיל הרגלים המצרי עמד מה במצב טוב למעטים, הוא עמד עם אלפי

חיילים מול מעט סנקים שהפעילו אותם פיסמיל עם נשק אוטומטי דל כלי חיל

רגלים מלווה. הוא היה במצב אידיאלי. אז הוא אזר אומץ, הפעיל ר.פ.ג'

הפעיל נשק אוטומטי, פגע במפקדים בצריחים, זה שאב סופנטוס סכל הדברים האלה.

אני בכל זאת רוצה לקבל חשבה לשאלה -

לסקוב:

ועדת החקירה ה - 7.1.74

א.ר.

- 112 -

ישיבה פח - אחר הצהריים

הער: אלוף א. ארן

לסקוב:

האם אתם באמת השתמשתם בחומר מודיעין בשביל להגיד לעצמכם האויב הזה יילחם אפשרות אחת ככה שנניח המערכת הנ"מ היא למנוע סיוע אוירי מכוח השריון; השריון הישראלי הוא טוב מאוד בהפעלת התוחמים שלו בסיוע של שניים-שלושה ק"מ - לכן אנו צריכים נגדו ארטילריה פלוס סילים שיכולים לפת לנו איזה אפקט בולס, עוצר, מסבש, ואחר כך להפעיל את הסנקים עם הארטילריה שלנו ויש לנו ארטילריה שהיא יכולה לפעול לא רק נגד סנקים של הישראלים אלא גם לשמק את הארטילריה של הישראלים; כל כך הרבה כסויות יש לנו. זה אני רואה בחומר של אמ"ן. כלי לנסות עוד איזשהו פשהו יותר, לעשות *staying power, stopping power, crashing power* של כל הפעולות האלה סבחינת כל הדברים האלה. ~~האם~~

אני לא חושב שארטילריה של האויב יכולה

א. ארן:

לעצור אותנו. יש כאלה שחושבים ככה. ואני

לא חושב שעצרה אותנו לסרוח שהיתה בכסויות גדולות.

השאלה שלי היא הפכה לקחים מהחומר של המודיעין.

לסקוב:

לאחר מעשה אני אסבר עוד על לאחר מעשה,

איך היה הקרב, איך הוא התפתח, איך נבנס סימין סימין, אם כדאי להתחזק

אוגדה על מאה סנקים, כל מיני דברים כאלה. איפה החי"ר. זה כבר פרשה אחרת -

איך נלחמו וגם הרבה דברים שהם לא עניין של לאוריה אלא עניין של מעשה.

אבל מה יש פרק של חורה שלמה של מודיעין, עבודה עצומה, *break down* מלא,

חרגוסים של דבר, והיינו צריכים ללמוד חלק גדול לפחות מהלקחים האלה

בקונטקסט הראשון עם האויב.

אני באופן בסיסי לא חושב שהמודיעין הכניס

א. ארן:

שקלול לדברים כפי שהם התבררו. חרוקטרינה

שלנו ופיתחנו לזה סכניקות כיצד להכניע, כיצד לצלות, כיצד לחקוף, כל

הדברים האלה שרירים וקיימים. היו טובים והינם טובים, וזה כלל שיתוף עם

או *

- 113 -

ישיבה סח - אחר הצהריים
העד: אלוף א. ארן

ארטילריה, שיתוף עם חיל אויר, התאמנו בזה הרבה. זה כלל תפעול סנקים עם חרמ"ש בסיוע ארטילרי בסיוע אוירי. כך שבאופן בסיסי אינני חושב שמהו בענין הזה עומד להשתנות. אם אתה שואל אותי מה צלע לרעתי ההצטיידות שלנו והאמצעים שלנו שלא אפשרו לנו לתפעול. זה היה אולי חסא להיות צבא קטן, לא הערכנו מספק את ענין יחסי הכוחות; זה נכנס אצלי בסעיף של זלזול. להיות צבא קטן ועוד עני ובלתי מצוייד כפי שצריך.

בנוי

לסקוב: אבל צבא קטן לא יכול להיות ~~ממש~~ על *more* *of the same*; כל הזמן, עוד עוד; אלא סנקים זה סנקים, זה מטוסים זה מטוסים, זה מטוסים זה מטוסים. אתה נלחם בחי"ר במקלעים. איפה מרגמות? אתה נלחם בחי"ר בסנקים עם מקביל ועם תותח. למה לא מרגמות?

מי אוסר לא מרגמות?

א. ארן:

הכל מק"ח, מק"ח, מק"ח, מק"ח ונגמ"ש.

לסקוב:

נגמ"ש זה גש מרגמת חיים, זה גם מרגמות לא

א. ארן:

רק מרגמה. כל נגמ"ש 52 מ"מ, 60 מ"מ,

ומרגמות 81 כחנאי שהם על נגמ"ש. כשלא נותנים נגמ"ש, אז מרגמה על נגמ"ש זה לא טוב. זחל"ם לא מביע. מי אוסר לא מרגמות?

רציתי להציע לסדר היום: אני מכין ככה,

ידין:

אנחנו רצינו גם אמנם בחלק די חשוב לעבור

על הבעיות של מ-6 למאוקטובר עד ל-14, וחוך כדי זה כמה מהבעיות המעשיות והאפליקציות אולי יתבררו. מה שאני רציתי לשאול, אולי להציע, אני שמעתי קודם בראשית לכריך בכוקר כשנחת את האוטוביוגרפיה שלך, הזכרת שהיית שותף לחכנון קו בר-לב וכל מה שקשור בזה. אם פותר לבקש שבפעם הבאה, אתה מופיע ביום הפיסי, בהמשך אולי לשאלות של רב-אלוף לסקוב, שחרצה אולי לפתח אולי לא, אם לפני שנעבור לבעיה הזו של מה שקרה למעשה בקרב הבליטה; הייתי מעוניין לשמוע מסך גש כן - אם קו בר-לב היה טוב, לא טוב? מה לא היה טוב בו למעשה? אם זה היה אותו קו בר-לב? כלומר, גם בעיות עקרוניות של הקו שם, נוסף לעובדה שנכנסנו למלחמה ... אתה תהיה מוכן?

א.ו.

- 114 -

ישיבה סח - אחר הצהריים

הער: אלוף א. ארן

בהחלט.

א. ארן:

אפשר יהיה לתת מקומה של שאלות לפעם הבאה?

לסקוב:

אתה מדבר על שאלה "מסוג" מסוג בחי"ר בייחוד.
 המערכת של שאלה-שאלה מסוג בחי"ר בייחוד.

האם זה לא העמיד לפניך את השאלה האם או חייב חרס"ש או נח"ל בכלל?

(2) כמה סך הכל הסנקים שיצאו מפחסיניקירוס

הגיעו כשירים לשטחי ההיערכות, וכמה ומאיזה סיבה, נחקעו בדרך או לא

הגיעו כשירים?

(3) היה כפיקוד דרום מצב שאלופים שיו כפופים

לאלופים. נדמה לי שאני היחיד שהייתי כאלוף כפוף לאל"ם. האם זה עוזר

איזשהו בעיות מבחינת מה שנקרא הגדרת המטה ודבקות למטרה ומערכת של דיונים?

ומה כמו לויאליות ואורח הקרב?

(4) האם תורבלו אוגדות השריון למקרה של מתקפת

פתע וקרב היחלפות? ואיזה הנחות היו *built in* לתוך התרגיל?

(5) מה היו פקודות הקבע בגיס, באוגדה,

בכל מה שקשור לבטחון קשר ולבטחון שדה?

(6) האם לא התעוררה שאלה בקשר למיקום מסוים

החירום של אותו הסר"כ שעשוי לקחת חלק בקרבות של פיקוד דרום?

(7) אני מכין שאוגדה עשלה בערך מיליארד לירות.

הופעלו אוגדות בגלל סיבות שונות עם סדר גודל של מאה סנקים ויותר.

האם הייתה הצדקה על מאה סנקים שזה מתכונת של סנקים במטענה להחזיק

עוד דרגים של מפקדות בתוך צינור הפיקוד?

סליחה, אם אתה מוכן לחזור על השאלה, כי לא

א. גלעד:

בדיוק הבנתי אותה -

למה כוונתך שהופעלו אוגדות?

א. ארן:

לסקוב: הופעלו אוגרות שהיה להן סאה סנקים, זה בערך מספק סנקים של חטיבה.

א. ארן: איפה הופעלו אוגרות כאלה?

לסקוב: בפיקודים. האם אז היתה הצדקה להתזיק כל כך הרבה מפקדות, או צריך היה לעשות שינוי ארגוני? מהי התורה שקיימת בגיס מכחינה זו?

(8) האם חוכל לתאר את הקרב של הפירואן מבלוזה וגם מכחינה ההכנות אין נכנס קוד מפות, מיפוי, היו מפות, לא היו מפתח. המון פרטים ישנם.

(9) האם היו אצלך מקרים של תופעות של דה-מסמט טורליזציה? האם היו מקרים שמפקד נכנס בהתרוספות רוח לקרב ופתאום קיבל מכה והדיספסיה נכנסה? היו מקרים שחייל, סוראי, ספל, מפקדו נהרג ולקח את הפיקוד והוביל? חוכל לתאר גם מקרים כאלה? אלה שאלותי.

אברנט: אנחנו דוחים את ההמשך ליוזמהמישי, ואז תענה על השאלות וזה תיכנס לשאלת הכוננות וסח

שקרה אצלך משבת ועד לבלימה.

א. ארן: בסר הבלימה?

אברנט: כן. חודה רכה.

הישיבה ננעלה.

Handwritten signature